שבועון
לבית ולמשפחה
יום ד'
ה' בשבט תשמ"ז
4.2.1987
גליון מס' 139
השער:
דוגמנית עם ראש
הגל החדש באופנה
פגשתי גבר מדליק
חוויות
מן המוות
מוסף בריאות

לונדון
ניו יורק
בריסל
מילנו
ציריך
פריז
תל-אביב
המכירה הגדולה של
סוף העונה בעיצומה!
הנחות מפתיעות
על מיטב אופנת העור
לחורף 1987.
תל-אביב
מקט רח' הירקון 305 (חנות חדשה)
מקט מלון הילטון
אדור רח' דיזנגוף 115
ירושלים
אדור רח' בן יהודה 2
רמת-גן
מקט קניון איילון
כל בו שלום
תל-אביב, חיפה
חנויות שקם
תל-אביב, ירושלים, חיפה, באר שבע, נתניה, ראשון-לציון, גבעתיים, קרית מוצקין
Maquette
יצואן אופנת העור מספר 1 בישראל

מועדון הרהיטים 87'

מכבדים תווי קניה

הגרלה בין הקונים:

פרס I – החזר הקניה עד 5000 ש"ח

פרס II – כרטיס טיסה זוגי לאירופה

פרס III – מצלמת פולארויד (50 יח')

ריהוט אנגלי, עתיק "ראפ"
שלוש קומות של עתיקות במבחר אדיר מכל התקופות, תכנון, יעוץ ושרות אדיב.
שד' בן גוריון 46, הרצליה, 052-558328
רח' דיזינגוף 190, ת"א, 03-236833

להיט
מערכות ישיבה, פינות אוכל, מזנונים, חדרי שינה וחדרי ילדים.
טל. 03-5593247

א.עמיר
איכות, אמינות ושרות ריהוט לנוער, ארונות, ספות, חדרי שינה
מייצרים רהיטי ילדים ונוער משנת 1926
רח' העליה 62, ת"א, טל. 03-839524, 821584

מטבחי אלפי
באיכות מעולה
תכנון ועיצוב המטבח בבית הלקוח ללא התחייבות.
רח' הרצל 127 ת"א, טל. 827233

מטבחי קוטל
יצור עצמי, תכנון וביצוע לפי הזמנה
המטבח הלבן עם ידיות הזהב
03-9610801, 9611601

אגמי
מפעלי ריהוט בע"מ
רח' שמעיה 4 יפו, טל. 03-837865

ירושלים של סגנון
מתנה על כל קניה
ל- – בהגרלה חודשית
פרטים נוספים ותקנון חלוקת הפרסים להשיג במשרדי החברה
ההסתדרות 10, טל.

ש. גולדשמיד
כלבו לבית ולגן
במחירים הנמוכים ביותר בירושלים

מצא לילדך שעשועים בחנויות הצעצוע
סודרי ודבי בע"מ

כיפה אדומה
מבחר נעלי ספורט ואלגנט במחירי מבצע
פרסים על כל קניה
אגריפס 4 – מול קולנוע עדן
טל. 02-222860

טל. 02-242535

Kosher

נבל וכינור
YAMAHA
רח' יחזקאל 5 ירושלים, טל. 02-272860

מסעדת תאג'
מאכלים מזרחיים ובשרים על האש.
ארוחות עסקיות במחירים מפתיעים
פתוח: א'-ה'; 11.30 — 24.00
פתוח גם במוצ"ש
כשר
רח' יפו 31 בחצר, ירושלים, טל: 02-241615

כשר בהשגחת הרבנות
גריל צרפתי ומבחר ציזים
ארוחות עסקיות בין השעות 12.00–16.00 ב־15 ש"ח
שד' בן גוריון, פינת עזה, ירושלים.
טל. 02-632013

בית"ר לבגדי גברים
ליאו שטופר
מעילי גשם וחורף
חליפות ארוכות וקצרות
ז'קטים ומכנסים
מכירה בסיטונות
ליחידים ולפי מידה,
אין חשש לשעטנז.
החבצלת 9 ירושלים
טל. 222858

מבחר גדול של בדים
אפשרות לתשלומים בכרטיס אשראי

קורן
אופנת הריון
מבחר עשיר ומגוון
ממיטב בתי האופנה להריון
ירושלים – בן יהודה 10 טל. 02-223093

דמי לוי "שווק השקמה"
שווק מוצרי מזון ותמרי ניקוי
השקמה 5, מתנה יהודה ירושלים, טל.
תורש רמות גבה ביתן, החורש 10, טל.

• אוסף כלי שולחן ומתנות.
• מדורים מיוחדים לגבר ולנוער.
רח' החבצלת 10, ירושלים, טל.

יחזקאל שיר
מבצע
מיטב מוצרי חשמל ביתיים

אורי ספיר
תקליטים • קסטות • קומפקט דיסק • כלי נגינה • תוים • אורגנים
ירושלים, בן־יהודה 2, טל. 02-226881

הפנר מעדנים
כשר
כריכים בסגנון אמריקאי
ארוחות מלאות
בישול ביתי
מחירים סבירים
רח' לונץ 4 – מדרחוב ירושלים
המבורגר אצל הפנר

בית בורדה burda house of jerusalem
מבחר גדול של בדים אופנתיים
ביצור עצמי
שרות מיוחד
גזירת הבד לפי גזרת בורדה
מוכנה־חינם
רח' יוסף ריבלין 4, קומה ב' טל. 226547

בוטיק לב המדרחוב
מבחר דגמים יחודי
זהבה רוגלית
בן יהודה 19 קומה א', ירושלים
טל. 02-241349
הכניסה מרח' ההסתדרות ע"י מוניות ישראל

ירושלים הקטנה
קפה־באר
ארוחות בסגנון צרפתי־איטלקי
(אפשרות לארועים משפחתיים)
פתוח מ־11.00 עד אחר חצות
ירושלים – רח' הנביאים

רהיטי ילדים ברמה אחרת

דגם ניו־אנטיק: שונה מן המקובל

מפעלי דניר בהוד־השרון, העוסקים בעיצוב ובייצור חדרי ילדים ונוער, עברו לאחרונה תהליך של התחדשות שבמסגרתו הוקם קו ייצור ממוחשב, משוכלל ביותר. המפעל, הקיים כבר כ־22 שנה בבעלותם של דב רוזן ויעקב מועלם, מוותיקי הענף דור שלישי בענף העץ, החל את דרכו ובעצם עסק רוב שנותיו בייצור רהיטי איכות לפי הזמנה. בשנים האחרונות החליטו הבעלים על הסבה לתחום חדרי הילדים והנוער ומאז עושה המפעל חיל רב ועתה הוא נחשב כאחד המובילים בתחום הזה. המאפיין המרכזי בייצור חדרי הילדים אצל דניר היא המחשבה הרבה המושקעת בתכנון ובעיצוב כל המרכיבים החשובים לאיכות ולנוחותו של ילד, המבלה בדרך כלל שעות לא־מעטות בחדרו, מכין בו את שעוריו, מארח בו את חבריו ועושה בו כל מיני דברים שלגביו הם החשובים ביותר.

מעצבי הרהיטים של דניר אכן מבינים את העניין ומגלים רגישות רבה לאיכות חייו של הילד והדבר ניכר היטב במוצריהם המוגמרים. במפעל מייצרים שלושה דגמים עיקריים של חדרי ילדים. הדגם הקונבנציונלי הנקרא ניו־ליין, מעוצב בצורה יפה במיוחד, באיכותיגימור מעולים. קיימים עשרות דגמים של ארונות, שידות, שולחנות כתיבה, מיטות ומערכות קיר. כל לקוח יכול להתאים את הריהוט למבנה החדר ולצרכים שלו.

הייצור בדגם זה על טהרת העץ (אין פלסטיק), הפרזול כולו תוצרת חוץ, בעיקר גרמני. יש סגירה דקורטיבית לאורך כל החדר מלמעלה. רמת הייצור אירופאית. הדגם השני של דניר מכונה ניו־אנטיק והוא חדר ילדים שונה מן המקובל ומרהיב ביופיו. משולבות בו מראות חיצוניות ויטורינות. בכל הרהיטים יש חריטה עדינה והם צבועים בצבע מיוחד.

לאחרונה החלו בדניר לייצר בקו חדשני וצעיר ריהוט לנוער מגיל בר־מצוה ומעלה. העקרון כאן הוא הבניה המודולרית, כלומר, יש אפשרות לשנות צורה לפי הרצון. הדגם הזה, הקו הצעיר, וקודמו הם בלעדיים לדניר. דגם זה מאוד פופלרי באירופה והוא בא לתת את הפתרון לילדים המתבגרים. מביני דבר המכירים את רהיטי דניר סבורים שהדגם הזה מהווה פריצת דרך חשובה בתחום רהיטי הנוער המתבגר, היוצא מן המסגרת הילדותית אל גיל ההתבגרות. הצלחתם של רהיטי דניר בתחום הרהיטים בארץ הובילה להתעניינות רבה של גורמים מחו"ל וכבר הגיעו בקשות ייצוא למפעל. שכנראה יתחיל בקרוב גם לייצא את מוצריו.

למפעלי דניר סניפים בערים אלו: ת"א, ירושלים, חיפה, נתניה, עפולה, פתח־תקוה, בני־ברק, הרצליה, הוד־השרון. המפעל נמצא בהוד־השרון, טלפון: 052-28488

בוטיק ירושלמי בסגנון אחר

כאשר החליטה זהבה רוגלית, בעלת בוטיק לב המדרחוב הירושלמי, "ללכת" על הכיוון הזה של אופנה, ידעה מראש שהיא תהייה שונה. זהבה, אם ל־3 ילדים, הייתה רוב שנותיה עקרת־בית ופקידה במשרד ממשלתי שפשוט "נשבר" לה מהשיגרה. היא פנתה לאופנה ופתחה בוטיק שהמוטו שלו לתת גישה שונה למושג קניית בגדים. את המוטו הזה היא מיישמת עם כוס קפה ועוגה לכל לקוח בסגנון האירוח האישי, ובעיקר עם הצעותיו הייחודיות של הבוטיק, המבוסס על עבודותיהן של מעצבות אופנה שיצירותיהן מיוחדות מאוד ואינן עולות על קו ייצור המוני. מכל בגד אפשר למצוא דגם אחד בלבד בצבעים שונים. המעצבות הן נטע רשף, ויטה ארז, גילה אשל, שימרית אור ואחרות.

התייחסותה ואופי הבגדים שבבוטיק, מאפשרים לכל פונה לצאת מן הבוטיק של זהבה עם לבוש הולם. זהבה רוגלית גם אינה מהססת לומר ללקוחה שהבחירה שלה של בגד מסויים אינה מתאימה לה ובכך מגבירה את אמינותה.

בוטיק לב המדרחוב, רח' בן־יהודה 19, קומה א' כניסה מרח' ההסתדרות ליד מוניות ישראל, ירושלים. טל. 02-241349

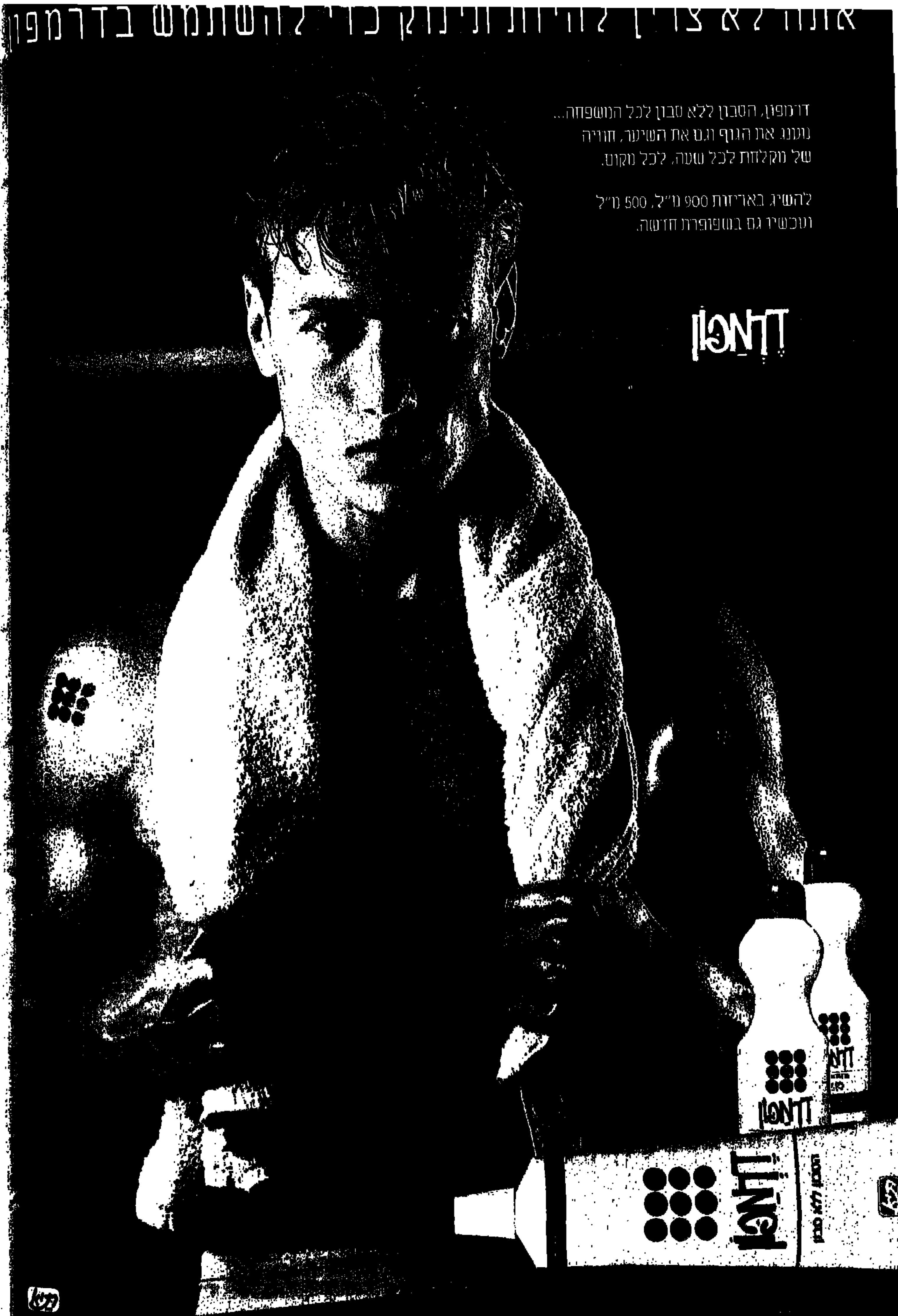

סגנון

11—10
יהודית חנוך:
הגל החדש באופנה

12
סמדר בת אדם:
פגשתי גבר מדליק

17
דליה מזורי:
חוויות מן המוות

18
אילנה באום:
טיטי ואנדי ופרפר נחמד

28—27
עמוס לבב:
דרך הגב

30
דני קרן:
יש גם הרפס

עורכות: תמר אבידר וליאורה עיני

עורכת מוסף "בריאות":
תהילה עופר

עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, רותי בנאי

מודעות: גילה שניידר, סימה בללי
טלפון 439474 (03)

מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות ל"מעריב" ©

סיפור השער:

עדיה מאירצ'ק (23) המקצוע: דוגמנית.פעילה מאד על המסלול. מתגוררת ברמת־גן ע"י ההורים. למדה אנתרופולוגיה באוניברסיטת תל־אביב ומתעתדת ללמוד משחק. לא חושבת על נישואין בקרוב. אוהבת את החורף. מזל עקרב. צילום: אלדד מאסטרו.

כותבים לנו

דרוזי ואובד עצות

בבוקרו של יום אחד במקום עבודתי בהרצליה אני שומע בחד־שות הבוקר על ההתפתחויות בפרשת בנק לאומי, על שביתה בבנק דיסקונט, על פרשת הסכמי הפנסיה והפיצויים לראשי המערכת הבנקאית. לאורך כל הכתבה הורגש כי אלה הם מעשיהם של „ראשי הבנקים היהודיים" בישראל.

חזרתי למקום לימודי בתל־אביב והיי־תי אמור לצלצל לשני אחי, המשרתים במשמר הגבול בירושלים, ולבקש ממ־פקדיהם שישחררו אותם למחרת לרגל אירוע משפחתי. לטלפון שלי משיב היו־מנאי, המקשר אותי עם פלוגה א' ושם עונה לי המ"מ שמעבירני למ"פ. תוך כדי השיחה מסתבר כי היומנאי נקרא בשם סעיד, המ"מ חיטב והמ"פ בשם דגש. משבקשתי לדבר איתם בשפת אמי, ערבית, נתבקשתי לדבר בעברית ואני הבנתי והצדקתי זאת.

למחרת נסעתי מתל־אביב לגליל, לחיק משפחתי, לרגל האירוע. שם מספר לי אבי שהצטרף כחבר למועדון „ציו־ני־הדרוזי" – חוג חדש שנפתח בדלית־אל־כרמל, וביקשני להצטרף.

אני דרוזי אקדמאי הלומד במסגרת העתודה האקדמאית והעתיד לשרת בשורות צה"ל תקופה של חמש שנים כקצין־רפואה. אני אזרח לכל דבר, שני אחי הנ"ל שומרי גבולות ארץ־ישראל, מספר אחי העתידים לגיוס הוא גדול במיוחד: היומנאי, המ"מ והמ"פ שהוזכרו הם שכני באזור וכולם דרוזים.

מהדורת „ערב חדש" של הטלוויזיה הישראלית בערב אותו יום הקדישה כת־בה למצוקת המגזר הדרוזי בארץ בתחום החינוך, השיכון, הבריאות, התעסוקה והאבטלה בקרב האוכלוסייה המקיפה קצינים בכירים משוחררי צה"ל, הפקעת קרקעות ע"י המדינה ועוד אין ספור בעיות נוספות. באותו ערב גם צפיתי עם חברי במשחק הכדורסל בין מכבי ת"א לקובנה ג'לגיריס הרוסית וכל לבנו היה נתון למכבי, אולי משום שמאז ילדותי אני אוהד את מכבי בכדורסל ואת נבח־רת ישראל בכדורגל כי תמיד ידעתי שאלה הן הקבוצות „שלנו", של כולנו.

כפי שהתפתחויות כלכליות ופרשיות שונות מעניינות יהודי ונוגעות אליו, כך הם גם מעניינות אותי ואת בני משפחתי וכפרי, שהרי גם לנו יש חשבונות בנקים, חללים ובתי קברות צבאיים, נעדרים וש־בויי מלחמה, קצינים בכירים ויחידות שלמות בצה"ל. לכן אני פונה בשאלה אל הללו המרגישים שא"י הינה רק של היהודים: האם אנו וכל אלה שמאמינים כמוני בזכויות המלאות, בשייכות ובשי־תוף שלנו בכל מה שמתרחש במדינתנו – האם אנו הווים הזיות? או האם תנאי המשחק בזמן הדיון על חובותינו כלפי המדינה הם לא אותם תנאים כשמדובר בחובות המדינה כלפינו?

נא השיבו לי לפי הכתובת המצורפת.

ראגב נסראלדין
רח' קהילת לודז' 6
תל־אביב
מיקוד: 709־69

דרוש מפעל הנצחה

בראיון ל„סגנון" (מס' 137) טוענת חנה בורנהיימר, בתו של מקס בורנהיימר – מראשי הוגי הציונות ועוד־רו של הרצל, כי זכרו ופועלו של אביה נשכח ולא מונצח כראוי וכי בגלל גילה המבוגר היא מתקשה להוציא לאור כת־ביו.

קורא אני לגורמים שונים ובראשם ההסתדרות הציונית לסייע לה בהנצחת זכר אביה ופעולו. הוא בהחלט ראוי לכך.

אלי אלון
תל אביב

דעה אחרת

חינוך מיני עכשיו

אפשר גם אחרת.

הטרגדיה של יעל שריקי ששילמה בחייה על נסיון הפלה שנערך בתנאים לא שמבוקרים ושלא על־פי החוק במרפאה פרטית, חשף בעיה חמורה שמטאטאים אותה מתחת לשטיח.

נערות מתבגרות, אינן נוטות להשתמש באמצעי מניעה, ולמרבה הצער משמשת כיום הפסקת ההריון כאמצעי מניעה לאחר מעשה אצל חלק ניכר של נערות, הנכנסות להריון.

עפ"י החוק, הפסקת הריון לנערה, מותרת ומוכרת, וזאת כמובן בתנאי שהנערה הופיעה בפני ועדה להפסקת הריון ובוצעה במוסד רפואי מוכר.

הנתק הקיים בין הורים לילדיהם המתבגרים בנושא חינוך מיני, התאמת בסקר שנערך לאחרונה עבור "נעמת", כאשר התברר ששליש מההורים לילדים בגיל ההתבגרות מתנגדים לחינוך מיני, מחשש שהידע יעודד קיום יחסי מין.

החינוך המיני והחינוך לחיי משפחה כלולים אמנם בתכנית הלימודים של מערכת החינוך, אולם הם בתחום נושאי הרשות, ולא החובה. עקב קיצוצים בתקציב משרד החינוך יש כוונה לצמצם עוד יותר את תוכניות הלמודים לחינוך מיני וחיי משפחה בבתי־הספר.

בתל־אביב־יפו ניתנת ההדרכה בנושאים אלו ע"י הרופאה או האחות בבית־הספר. במקרה של תקלה והריון בלתי מתוכנן; אין הנערות נרתעות בדרך־כלל לפנות לאחות או לרופאה, השומרת את סודה של נערה לפי בקשתה. האחות מזמנת אליה, אם הנערה מעוניינת בכך, את החבר לו הרתה הנערה, ובמקרה שיש צורך לבצע הפסקת הריון תזמין האחות או הרופאה בן משפחה, בדרך כלל – אם יש – אחות בוגרת, ותלווה את הנערה לועדה ולבית החולים לביצוע ההפלה.

לדעתי, יחסי אימון בין אחות או רופאת בית ספר ובין התלמידות הם חיוניים במקרים כאלה, אולם אין הם באים במקום תוכנית לימודים מחייבת בנושאי חינוך מיני בכל בתי הספר, חטיבות ביניים והתיכון, ומודעות מצד ההורים, ובמיוחד האמהות לצורך בפתיחות והבנה בשלב כל־כך משמעותי בהתפתחות הבת המתבגרת.

הטרגדיה שקרתה במשפחת שריקי בצפת חייבת לעורר את מערכת החינוך וההורים, להכרת חשיבות החינוך המיני בהכשרת הנוער לחיי בגרות תקינים ושלמים, ואז אולי לא יקופחו חיים צעירים ומבטיחים, כחייה של יעל שריקי זכרונה לברכה.

עו"ד חביבה אבי־גיא

★ *(הכותבת הינה היועצת המשפטית של נעמת וראש האגף לאישה ורפואה ציבורית בעירית תל־אביב־יפו)*

את מי הכנסת הביתה?
לתיקונים ביתיים קרא רק לאנשים שאפשר לסמוך עליהם
* אינסטלציה - פיצוצי צנרת, נזילות, סתימות
* פוליש * נגרות וזגגות * צביעה ושיפוצים * חשמל
תל־אביב וגוש דן - טל. 289827, 201039, 284739 • ירושלים טל. 1־527740 •
חיפה והקריות טל. 2־337951 • באר־שבע 32030, 33229
ידי זהב
מחלקה מיוחדת לטיפול במשרדים ועסקים.
מקצועיות, מהירות, אמינות

קורים דברים

אירית רותם

גם זובין מהטה במילכוד ויצ"ו

גם בויצ"ו החליטו לציין את יובל ה־50 של התזמורת הפילהרמונית הישראלית וכך הפך המאסטרו זובין מהטה לחבר כבוד שלהם. בארוחת הצהריים החגיגית שנערכה בשבוע שעבר בבית ויצ"ו בתל־אביב, נעצה יו"ר ההנהלה של ויצ"ו העולמית, **מיכל מודעי**, את סמל ויצ"ו בדש מעילו של המאסטרו והסבירה לו שהסמל הנ"ל מקנה לבעליו

זובין מהטה בידיים של מיכל מודעי. צילום: אסף שילה

חברות נצח בארגון. מהטה רצה לדעת „איפה המילכוד", במצב החדש אליו נקלע. מודעי גם סיפרה לו על הקשר בין ויצו לתזמורת שהתחיל לפני למעלה מ־50 שנה, כשרבקה זיו ובעלה הלורד ישראל זיו פגשו את הכנר **ברוניסלב הוברמן**, שסיפר להם על הרעיון להקים תיזמורת של נגנים יהודיים. רבקה זיו שהיתה בין מייסדות ויצ"ו והנשיאה הראשונה, החליטה להרתם לנושא התיזמורת ואירגנה בביתה קבלת פנים שמטרתה איסוף כספים למען התיזמורת שבדרך. ככה שאם מאד רוצים, גם אפשר למצוא את הקשר בין ויצ"ו והפילהרמונית הישראלית. ■

זיקוקי די־נור בפאריס

פריס, לפני עשרה ימים. שמעון פרס, עדיין עם הטעון של בלאס על היד, משתתף באירוע שנערך לכבודו ב„קונסיירג'רי", בנין עם היסטוריה, אחד מהיפים בפריס. פעם שימש כבית־סוהר, מרי אנטואנט בילתה שם שנה וחצי, לפני שהוצאה להורג.

את האירוע, בו נכחו כ־400 מנכבדי פריס, אישים פוליטיים, סופרים ואמנים, יזמו שגריר ישראל בצרפת **עובדיה סופר** ואשתו דורין. הם הסבירו שזה מעין אירוע מקדים לחגיגות ה־40 של מדינת ישראל, אשר יתחילו בנובמבר 87'. תורם אלמוני, אשר לדברי השגריר, לא היה קשור קודם במדינת ישראל, מימן את החגיגה, בה השתתפו בין היתר: שר התרבות הצרפתי, **פרנסואה לאוטרד**, שר התרבות הקודם **ז'אק לאנג**, **סימון וויל** וגם **דני קרוון ויעקב אגם**.

במרכז האירוע החגיגי, שנפתח בקוקטייל קטן והסתיים במזנון עשיר, עמדה הופעתם של שחקני ה„קומדי פראנסז". הם הציגו את המערכה השלישית מתוך „אסתר" של ראסין, בה מסבירה מלכת אסתר למלך אחשוורוש את משמעות היות האדם יהודי. שר התרבות הצרפתי הבטיח שבשנת ה־40, יבואו שחקני ה„קומדי פראנסז" לישראל.

לסיום חזו כולם במיפגן מרהיב של זיקוקין די־נור שנערך מעל גשרי פריס. אבל זה כבר לא היה שייך לענין. לגמרי במקרה, חגג אותו ערב בית האופנה „הרמס" יובל 30. משתתפי האירוע לכבודו של פרס היו בטוחים, שהזיקוקין שהפריח בית „הרמס", האירו את השמיים במיוחד לכבודם. ■

שמעון פרס (מימין) בחברת שחקני ה„קומדי פרנסז", עובדיה סופר ופרנסואה לאוטרד (משמאל). צילום: דניאל פראנק.

כשברוזה שר לורקה

דייוויד ורותי ברוזה כבר שנתיים בארה"ב, גרים בניו ג'רסי, קפצו לארץ לארבעה ימים. הילדים, מורן בת ½6 ורמון בן 5, נשארו בניו ג'רסי עם המטפלת. ברוזה שמופיע בקמפוסים ובקהילות היהודיות ברחבי ארה"ב, עובד עכשיו על תקליט עם הגיטריסט אל דמיולה.

הוא הגיע לארץ כדי לקדם שיר חדש שלו מתוך התקליט „משוררים בניו־יורק", שהוציאה סי.בי.אס ספרד במלאות 50 למותו של פרדריקו גרסיה לורקה. בתקליט הזה משתתפים זמרים מפורסמים מארצות שונות, ששרים את שירי לורקה בשפתם. ברוזה אומר, שהשיר שלו והשיר של **לאונרד כהן** מקבלים ביקורות טובות מאד. את השיר אפשר היה לשמוע ב„סיבה למסיבה".

לאחר הקלטת התוכנית, ביום רביעי שעבר, חגגו בני הזוג ברוזה עם החברים שלהם ב„רוק קפה" של מלון „ימית". למחרת טסו לספרד. ברוזה שהתארח שם ב־3 תוכניות טלוויזיה, הדגים לספרדים איך נשמע לורקה בעברית. ■

המעורב הדיפלומטי

כמה עשרות נשי דיפלומטים, התאספו באחד הבקרים בפאב „המסבאה" בתל־אביב. השף של המקום, עדנן מאום אל פאחם, לימד אותן תוך כדי הדגמות חיות, איך מכינים „מעורב ירושלמי" וגם „סלט קיבוץ" שעשוי מירקות טריים, דג סול ברוטב שום ומרקים של אספרגוס ופטריות. כשנגמר קורס הבישול המזורז הזה, אכלו הנשים את „חומר הלימוד" כשזמר־הבית, שי דקל, מנעים את ארוחתם בשירי ארצישראל.

הבוקר אותו בילו הנשים ב„מסבאה", הוא רק דוגמה לפעילות המוצעת להן במשך החודש: קורסים לבישול, מפגשים בבתים פרטיים ומסעדות, הרצאות, חוגים שונים, טיולים ושאר אירועים להעביר בהם את הזמן כשהבעלים עסוקים בעניניהם הדיפלומטיים. את כל הפעילויות הללו יוזם אירגון נשים בינלאומי, שקיים ברוב ארצות העולם ואשר בכל ארץ מחצית החברות בו הן נשי הדיפלומטים והמחצית האחרת, מקומיות. בארץ מונה האירגון הזה כ־350 חברות המשלמות 20 דולר דמי חברות שנתית.

למיפגשים מגיעות כמה עשרות. הישראליות עוזרות להן להשתלב בהווי המקומי. ב„מסבאה" הוכיחו כמה נשי דיפלומטים שהם אכן הצליחו להשתלב. הן זיהו לפחות חלק מהשירים העבריים ששר שי דקל ואפילו הצטרפו אליו בפזמון החוזר. ■

דייוויד ורותי ברוזה. חגיגה לפני הטיסה. צילום: נאור זהב

מחיר סמלי לקיסר?

את כרטיס הכבוד הראשון למשחקי 'הפועל' ה־13 שיפתחו ביום העצמאות באיצטדיון רמת־גן, רכש בשבוע שעבר מזכ"ל ההסתדרות **ישראל קיסר**. זה היה בקבלת הפנים החגיגית שנערכה בבית השגריר הצרפתי, אלן פיירה ורעייתו ג'קלין, בחסותה של אופירה נבון, המשמשת כיו"ר פורום ידידי משחקי 'הפועל' ה־13. הכרטיס עלה לקיסר 150 ש"ח. מחיר סימלי, כך אמרו לו. תגובתו: „אני

ישראל קיסר (מימין) קונה. יצחק אופק מוכר, אופירה נבון נותנת חסות

מוחה בענין הסימלי. מה אתם חושבים שאני יפתן?"

נציגים מהשגרירויות השונות, ראשי ערים, נציגי מוסדות ציבור ונציגי וועדים שהמפורסם שבהם הוא לואי רוט נציג ועד העובדים של בנק לאומי · · השתתפו באירוע שהיווה את „אות הזינוק לאירוע הספורטיווי הגדול ביותר שהיה בישראל", כדברי מזכ"ל הפועל, **יצחק אופק**. אופירה נבון, שתצא בקרוב למסע התרמות ברחבי העולם, תדאג לידידים שיעזרו קצת במימון הפרוייקט הזה.

במסיבה בבית השגריר היא לבשה שמלה אדומה וסיפרה על אהדתה את „הפועל" עוד משחר נעוריה. „ינקתי 'הפועל' מלשד אמי", היה אחד הביטויים שלה. „על אופירה רואים שהיא אוהדת 'הפועל', כולה באדום", העיר קיסר. שבין היתר, אמר: „אני מקווה שבאירוע הזה תהיה פריצה אמיתית ביחסים בין ישראל ומצרים. דיברתי עם מוחמד בסיוני שמצרים תשלח נבחרת לכינוס 'הפועל', והוא מסר שהולך לדבר בענין הזה עם השלטונות". ■

רגע, חושבים

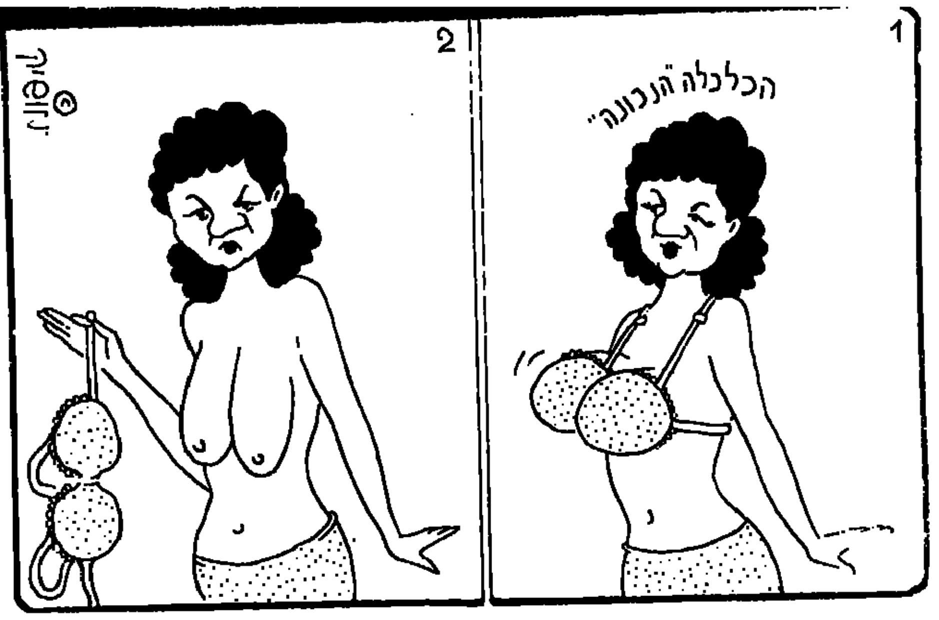

תחיה בת אורן

האשכוליות לא מתו

הקריקטורה המובאת בזאת היא של מושיק – קריקטוריסט שנון, שתמיד מצליח לרגרג אותי עד לידי צחוק. אבל, הקריקטורה הזאת לא רגרגה אותי בכלל. אני לא אוהבת לראות בגדול מה שהגיל עושה לי...

נכון אמנם שהכלכלה הנכונה, במרכאות, היא אשלייה אופטית התלויה על בלי־מה, ונכון שבלי ה„סומך־נופלים" תידמה הכלכלה לבלון מרוקן מאויר, אבל בשביל מה צריך תוך כדי כך להשמיץ גם את האנטומיה שלי, שלכל הדעות איננה תלויה בחישובים נכונים או מוטעים כלשהם?

ואשר לטיעונים יותר רציניים: נמאס כבר לחזור על אלה שהושמעו בפרק ה„אשכוליות". ממילא הוסיפו הטיעונים רק „חיים" לאשכוליות. מיותר גם לטעון שהאשכוליות בקריקטורה זו כבר איבדו מאז מזהרן. כל המלחמות של היהודיות נגד השימוש בגופן למטרות פירסומת, לא הצליחו לצערי אלא לשכנע את המשוכנעות ממילא, ואילו המפרסמים המשיכו לראות בהן „תתיכות" חמודות ובשום פנים לא נלעגות.

אז, איני מנסה לשכנע איש שאות־זה־לא־מצחיק. לא אנסה גם לבחון את חוש ההומור שלכם עם קריקטורה נגדית – כלומר, כזאת שמציגה מבושיו הנפולים של גבר בגיל בינה, למשל. ותצחקו!). תחת זאת אביא את דבריה של אוצרת תערוכה בחיפה בה מוצגות קריקטורות של טובי הקריקטוריסטים הישראלים, כפי שצוטטו ב„דבר": „· · · הנימה הבקורתית והסטירית של רוב הקריקטורות, גם בנושאים הסוערים ביותר, היא שקולה, מדודה ואחראית. נטיה זו נובעת מעצם מצבה של החברה בישראל, הנתונה במצור, ובלחצים תמידיים וכן מהגישה ההומניסטית היהודית שכל ישראל ערבין זה לזה".

וישפוט הקהל אם יש אמת בדבריה. ■

יאיר לפיד

בן הדור האבוד?

אין עדיין בחירות כך שכל העסק לא מעניין בעצם. זאת אומרת אותי הוא מעניין, אבל אני לא מעניין אף אחד. עוד לא. בכל זאת, אני מציג את הרשימה שלי לכנסת: ברוס ספרינגסטין, גידי גוב, יעקב גלעד, יאיר גרבוז, ג'ימי הנדריקס (נכון שהוא מת, אבל הוא לא יהיה הגופה הראשונה שיושבת בכנסת) ואנדי וורהול.

זו לא בדיחה, אפילו לא התחכמות. כל אחד מהאנשים ברשימה שלי יודע עלי, על מה שאני אוהב ושונא, על מה שמצחיק אותי ומה שמרגיז אותי, על איך שאני אוכל, שותה ועושה אהבה, פי־מליון מאשר כל מי שיושב במוסד המחוקק חוקים שאין להם נגיעה אלי. כל אחד מאנשי הרשימה שלי מצליח לגעת לי בקרביים ובלב ובנשמה הרבה יותר פעמים ביום מאשר אלו שיושבים בכנסת מצליחים לגעת בי פעם בשנה. אני לא מתיימר לייצג את הדור שלי. אני יכול רק לייצג את עצמי, אולי את החברים שלי. בתולדות מדינת ישראל יותר מדי דברים חשובים נדפקו למוות בגלל אנשים שהתיימרו לדבר בשם הנצח, או בשם כולם, או בשם טובת האומה.

חצי מהחברים שלי מסתובבים מסביב לכדור הארץ, לך תגיד להם משהו. הם גדלו בסביבה עויינת, ונמאס להם. סביבה עויינת זה לא ערבים וגם לא דתיים, סביבה עויינת היא סביבה שלא מוכנה להבין אותך. מהיום שהם נולדו הסבירו להם שמדינת ישראל היא לא ככל המדינות, יש לה הבטחה. הם גדלו, פתחו עיניים, גילו שאיפה המדינה ואיפה ההבטחה. אחר־כך הם גדלו עוד קצת ואמרו להם שהדור הצעיר לא מבין, שאין לו נשמה, שאי־אפשר לעשות איתו כלום. הם הרגישו אשמים לרגע, אחר־כך זה עבר. „אני לא הדור הצעיר", הם אמרו לעצמם, „אני מעריץ של בוב דילן". והם צדקו. הם לא דפקו את העסק. אני אישית בטח שלא דפקתי אותו. אז אם מישהו דפק אותו שיעזוב אותי במנוחה. מלים כמו „ציונות" ו„תקומה" ו„גבורה" ו„עם־בארצו" נשמעות על פניהן הרבה פחות טוב מאשר 'ווקמן'.

עכשיו יגידו לי שהנה, אני ההוכחה שהדור הצעיר לא מוכן לעשות שום דבר והוא בועט בכל הערכים. איזה ערכים? אם תיקח תינוק בן יומיים ותגיד לו שהוא שבע למרות שלא האכלת אותו, הוא יידע שאתה משקר. תוך שניה. המוסר המעורפל הזה שנקרא „שלטון" עושה בערך אותו דבר. מהכורסאות הנוחות הם מדברים על תקופות קשות ועל התחדשות ועל לתת יד. אני לא מבין על מה הם מדברים והשפה שהם משתמשים בה מזכירה רק באופן מאוד מרומז את השפה שבה אני מדבר. נכון שזה לא לעניין להגיד רק מה לא טוב. אבל הטוב שלי הוא קטן ופרטי. אם בא לי ערכי־יסוד אני שומע את „נושב עם הרוח" של דילן. אני משוכנע ששם למעלה, בירושלים, אף אחד לא שמע על זה, כמו שאף אחד לא שמע עלי ועל החברים שלי.

הבעיה, אומרים לי, היא בחינוך. מה זה חינוך? לשכנע את כולם שאם הכל רע, אז הכל טוב כי זה המחיר שצריך לשלם בשביל המדינה. המדינה קיימת ותהיה קיימת לפחות כל עוד אני פה. אם תהיה מלחמה אני אלך לצבא, ואם יהיו בחירות אני אחשוב על זה יומיים ואצביע, ואם יהיו מיסים אני אשלם. אני בחור טוב. והאמת היא שמעבר לזה אף אחד לא רוצה שאני אעשה משהו. רק שאני אגיד „קוממיות" מדי פעם, אבל זה לא בא לי. ■

אבי דר

נאמנות חסרת מעצורים

שלום לך, טוב לשוב אליך. כל היום חשבתי במשרד על הרגע הזה, ישבתי וחלמתי מה אעשה איתך כשנהיה סוף סוף שנינו ביחד. רק אנחנו.

בעצם איננו צריכים עוד מישהו ובמסגרת היחסים הנפלאים שבינינו, התעסקותנו המשותפת ממלאת את זמני הפנוי עד תום, ויותר. אינני זקוק עוד לבילויים עם החברים מאז שיש לי אותך. פשוט איני מבין איך היו חיי לפני שהיכרתי אותך. כמה נחמד לבלות איתך ביחד, לשבת מולך ובזהירות לדחוק את הוראותי לתוך חריצך הכהה.

כל הדרך בדרכי אילך חשבתי איך ארפרף באצבעותי עליך וכל הוראותי ימולאו כהרף עין, ללא כל שהייה, תהייה וויכוחים מיותרים. כל פקודה שלי מקפיצה אותך שמאלה וימינה, מעלה ומטה כרצוני.

אשתי כבר הרגישה בשינוי שחל בי לאחרונה בגללך, איבדתי לחלוטין עניין בה ובילדים, עיסוקינו גורמים לה קינאה ועצבנות נוראית: „עליך להחליט, אני או..."

אך אם אנטוש אותך, מי עוד יקבלני בציפצופים, נאמנות וצייצנות חסרת מעצורים, כמוך – ידידי פי.סי, מחשבי האישי? ■

תלמה אדמון

ליל כלולות

הכלה קבעה עם הצלם בלובי. „את בטוחה שקבעת איתו כאן?" שאל החתן.

„בטוחה", היא אמרה. „אני בחרתי את המלון הזה. בגלל הנברשת, אתה רואה?" היא העמידה עצמה לפני נטיפי הפלאסטיק דמוי הקריסטאל. הם צנחו בערימה מוארת מן התיקרה ועד לריצפה.

„זה לא המלון הכי יפה שיש", הוא אמר.

הכלה לא שמעה. אולי כן. היא עמדה מול קיר הזכוכית והחושך בחוץ יצר לה מראה ענקית. „תחזיק לי רגע את הזר", אמרה לו. ידיה קפצו עסקניות אל שרווליה והיטיבו את התפיחות הלבנות. אחר כך נישלחו אצבעות זריזות אל הקפלים העתירים של הטאפטה, שגלשו מתוך החגורה. הכלה מרטה את הבד מלפנים ומאחור והסתובבה על מקומה, תוך הפניית הראש. לפתע מעדה ושלחה יד מבוהלת אל מרפקו של החתן. „אתה רואה? אמרתי לך! אני לא יכולה ללכת אחורה".

„אולי הוא לא יגיע", אמרה האחות של הכלה. היא לבשה שחורים. „אין לי כבר כוח מכל היום הזה". היא צנחה לתוך כורסת סקאיי שחורה ושקעה עמוק בתוכה. בינתיים התהלכה השושבינה הקטנה בין דלפק הקבלה למזנון העוגות, בלי לדרוך על שולי שמלת הניילון הנסיכית שלה.

„עד שהוא יגיע, בוא נתרגל את הכניסה", אמרה הכלה ושילבה זרוע בזו של החתן. „ציפי, את תשירי את המנגינה הזאת שכשנכנסים".

אבל החתן התבייש אחרי שני צעדים והכלה צחקה. „מה איתך? תהיה רציני!" היא השיטה עיניים סביב. אולם הלובי היה ריק לבד מזוג קשיש שנחן על מזוודותיו. הכלה ציחקקה. „איך שכולם מסתכלים עלי".

השושבינה הקטנה חרגה מן המסלול שקבעה לעצמה וקרבה אל הכלה. היא נגעה בטאפטה באצבעות משתאות. „אל תגעי" חתכה הכלה, ואחר בטון אחר: „אל תגעי, טוב מותק?"

„בפורים תוכלי להתחפש עם זה", ציייצה השושבינה.

הכלה לא שמעה. אולי כן. בדיוק אז נכנס הצלם בפנים מזיעים. „טוב, תעמדו כאן מלפני הניברשת", הוא אמר, „תשים עליה יד". ■

ביקור בית

תמר אבידר

הקשר היהודי האוסטראלי

כאילו בהיסח־הדעת סיפרה **הייזל הוק**, רעיית ראש ממשלת אוסטרליה **בוב הוק**, אשר התארחה במסיבת תה בבית ראש הממשלה, על הדם היהודי שזורם בעורקיה: „הסבתא־רבא שלי היתה ממשפחה יהודיה שהגיעה מצ'כוסלובאקיה לאירלנד. כאשר נישאה שם לגוי, אביו של סבי – הטילה עליה משפחתה חרם".

המארחת, **שולמית שמיר**, הגישה שי לאורחת: עדי לצוואר עם תליון עשוי מאבן רומית עתיקה – וקיבלה ממנה כדון מצוייר שהיה ארוז בקופסה גדולה ועורר רגע של מבוכה: הכל ציפו כי משם יישלפו עוד כמה כדים... זו היתה הזדמנות להשיח באבן האוסטראלית הטובה „אופאל": „כאשר בעלי יצא לאוסטרליה", כך שמיר, „ביקשתי ממנו להביא לי משם תכשיט עם אופאל. אבל כאשר נודע לו המחיר – הוא אמר: 'אני אמנם אוהב את אשתי, אבל לא עד כדי כך'... והוא חזר הביתה בלי אופאל". האורחת שכבר ביקרה מספר פעמים בישראל והגיעה למסיבה עדויה ברביד, מתנת רעיית־הנשיא, אורה הרצוג, נתגלתה כלוחמת למען מעמד האשה בארצה. היא גילתה ידע רב בנושא. „ארגוני הנשים מגייסים אותי כל פעם למשימה אחרת. ואשר לבעלי – כל שעלי לומר לו זה להזכירו כי יש לו שתי בנות בוגרות, ורצוי שידאג לעתידן".

הייזל הוק. הסבתא היתה יהודיה.

שולמית שמיר מארחת.

היא הרחיבה את הדיבור על החוק החדש־יחסית המחייב מעביד להעניק לאשה זכות לעבודה חלקית „מה שמאוד העלה את אחוז הנשים בכוח העבודה אצלנו – ארבעים ותשעה אחוזים -- אבל לא זו הדרך לפתוח קריירה. אני לא מאמינה שאפשר להתקדם כאשר אינך עובדת במשרה מלאה". היא עצמה עובדת במשרה מלאה בתפקיד: רעיית ראש הממשלה.

במסיבה האינטימית אליה הוזמנו, בין השאר, **תמר קולק** רעיית ראש עיריית ירושלים, **רות נסים** אשת שר האוצר, **פנינה הרצוג** יו"ר איגוד נשים אקדמאיות, ח"כ **מרים תעסה־גלזר**, **וחסיה מילוא**, נכחה גם **רחל קרמרמן**, בתו של יעקב מרידור, אשר נזכרה בעצב בביקורה האחרון בבית ראש הממשלה: „היה פה כל כך עצוב אז... עליזה בגין כבר לא ירדה אלינו, והחדר הזה היה כבר במצב לא טוב..."

שולמית שמיר ורחל קרמרמן גילו, במהלך המסיבה, כי בתחילת שנות ה־40, בימי מלחמת העולם השניה, כאשר יעקב מרידור היה במחנה־מעצר בקניה – הן התגוררו זו בקירבת זו על גבול בני־ברק ורמת־גן. השמירים התגוררו בצריף דל... ועתה – יושבות בחדר ממלכתי אשר שופץ בעזרת תרומתו של אדגר ברונפמן נשיא הקונגרס היהודי העולמי. שטיחים מסוגננים בגוון אפור בהיר, כורסאות וספות משופצות בקטיפה בהירה, עם כתמי צבע על הקירות. על הפסנתר מוצב אגרטל סגנוני עם פרחי נייר ענקיים -- אשר הוגש לפני שבועות מספר לגברת שמיר על ידי אורחת אמריקאית שהחליטה כי „זה מה שחסר פה".

בהמשכו של חדר האורחים שופץ גם חדר העבודה של ראש הממשלה והוא כולל שולחן כתיבה צנוע מימדים, כורסאות ושטיח בסגנון אחיד לזה הקיים בבית. „לא הכנסתי לכאן רהיטים חדשים – פרט לשולחן הקפה שהיה עשוי לוח שיש זוויתי ועורר בי אסוציאציה לא־נעימה.

החלפתי זאת במשטח זכוכית עבה – ומיד השתנה לי מצב הרוח בשעת קבלת האורחים..." מודה שולמית שמיר. ■

הַרְפִּיק ג'ֶט

מתג"ים לשרותים

אידיאלי לניקוי אסלות לבנות וצבעוניות.

כשמצטברת אבן על דפנות האסלה, כשהכתמים מופיעים והחיידקים חוגגים, מגייסים את **הַרְפִּיק ג'ֶט** לשרותים. כי מה שאקונומיקה לא יכולה לעשות, עושה **הַרְפִּיק ג'ֶט** - הנוזל הכחול הכל-יכול. מתיזים מעט מהנוזל, ממתינים 10 דקות ו... האבן מתפרקת, הכתמים נעלמים, החיידקים מושמדים, האסלה הלבנה מבהיקה והצבעונית-מבריקה!

הַרְפִּיק ג'ֶט - המוצר המוביל באירופה

טיב עולמי במחיר עממי רק 3.18 ש"ח

כל מוצר של יעקבי בּגוֹל!

יעקבי

ברשתות השיווק ובחנויות חומרי ניקוי. יבואן: יעקבי ובניו בע"מ, החשמל 1 ת"א. טל. 621565

הכרויות בלי סוף

5500 פנויים/ות מכל רחבי הארץ כבר הצטרפו וזה... משהו!!!

1175 פנויים/ות מציינים עצמם החודש בעלוני "קשר" וזה... משהו!!!

צוות מקצועי ומיומן, 10 שנות נסיון ושני משרדים זה... משהו!!!

עלוני "קשר" עושים את החיים קלים וזה משהו... משהו... גדול !!!

עלוני "קשר" — עלון הפנויים/ות מס' 1 בישראל

לקבלתם: חייג/י עכשיו!! 03-733994, 04-446023 9:00 – 21:00 (+ שבת) העלונים נשלחים במעטפות סגורות ללא תו זיהוי השולח.

Soline

מהפכה מבית אימפלן

בתחום הקוסמטיקה הטבעית

סדרת מוצרי קוסמטיקה טבעיים על בסיס חלב – 40%–80% חלב טבעי בכל מוצר, לשימור מוידו של עור הפנים, הגוף, הידיים, העיניים והצוואר.

מוצרים בלעדיים בעולם ואין דומה להם

הזמנות, ייעוץ והדרכה טל' 03-729506, 03-731092

להשיג בבתי־טבע, בתי מרקחת, סופרפארם ורשתות אחרות

בעל וכס פטור ממטלת תיווך כשימת קאופמן יעקב

ביקוש לדירות מרוהטות

• טלפון ברמת־גן, גבעתיים בסביבה שקטה

1½ חדרים במחיר עד 170
2 חדרים במחיר עד 210
2½ חדרים במחיר עד 250
3 חדרים במחיר עד 290

* דרושים שותפים מנוסים בסביבת נדל"ן או שמאי נדל"ן בעלי רשיון.

בפרטים לפנות אחה"צ בין 16:00–19:00. טלפון 03-778824

שיש

רח' מטלון 73 ת"א טל. 03-379459

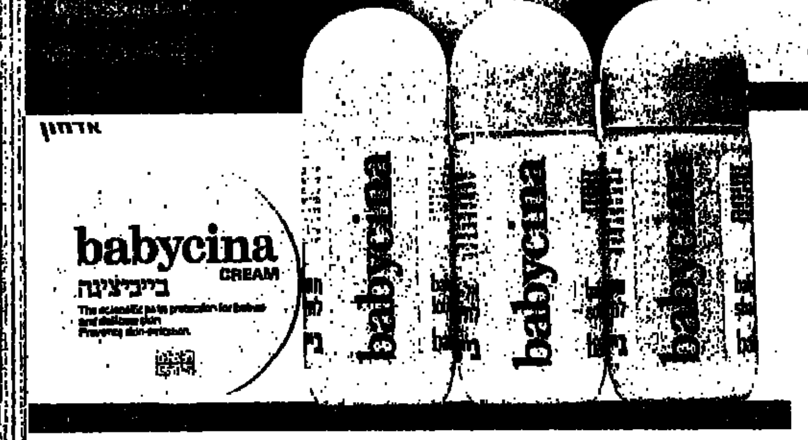

אדחון

להתעורר עם עור ראשון

בייביצינה - להתעורר כל בוקר מחדש

חדש! בייביצינה - סדרת טיפוח לאם ולתינוק.
בייביצינה - סדרת מוצרי טיפוח שתפנק את תינוקך ותפנק גם אותך.
תני לילדך את הטיפול המתאים לו. תני לעורך את הפינוק המגיע לו.
לבחירתך:

שמפו בייביצינה (Babycina Shampoo)
השמפו שבראש. אינו צורב ואינו גורם לגירויים בעיניים, ולאחר הרחיצה משאיר את העור עדין וקטיפתי. שמפו בייבי צינה מתאים לשימוש גם כקצף אמבט.

אל־סבון לתינוק (Baby Soap)
אל סבון נוזלי. תשלובת מיוחדת של סבון טבעי ודטרגנטים עדינים לרחיצה מושלמת ונוחה של תינוקות ואמהות.

קרם בייביצינה (Babycina Cream)
קרם איכותי וטהור למריחה על עור התינוק ועל עור רגיש ועדין. מתאים למניעת אדמומית, כוויות שמש וגרוד.

תחליב לתינוק (Baby Lotion)
תחליב מועשר במיוחד. מרכך ומנקה, מסיר הפרשות עור, מגן על העור מפני

babycina

סדרת מוצרי טיפוח לאם ולתינוק

ברשיון משרד הבריאות. להשיג בבתי מרקחת ובחנויות המובחרות.
יצרן: כ.צ.ט. נוביס בע"מ, קרית מלאכי.

כצט CTS

יהודית חנוך

הגל החדש

קשה להסביר למה זה קורה דווקא עכשיו, אבל בחודשים האחרונים ירד על האופנה גל של יצירתיות. בזה אחר זה, בקצב של שניים לשבוע, נפתחים מקומות חדשים שאפשר לקנות בהם בגדים. כתבתי מקומות, כי קשה למצוא להם הגדרה אחרת משותפת. אחד קורא למקום שלו סטודיו, השני – בוטיק, השלישי בית אופנה. סטודיו, זה הכי „חו", אולי מפני שבית אופנה נשמע קצת יומרני ויקר, ובוטיק קצת המוני.

מה שמאפיין את התופעה הזו, זה שרוב המקומות נפתחו על ידי אנשים שאף פעם לא למדו עיצוב אופנה, מקסימום, לקחו קורס פה או שם, קצת גזרה או תפירה, כל השאר, כשרון טבעי, לומדים מהנסיון, מה שנקרא, אוטודידאקטים. איפה הם ואיפה התלמידים של „שנקר" שעובדים קשה ארבע שנים, עד שמרשים להם לקרוא לעצמם מעצבי־אופנה.

כמה מהמעצבים החדשים הם אנשים מוכשרים ויצירתיים עם חוש לבגדים, לקו ולצורה. אצל האחרים, היומרה והקיטש חוגגים. היום זו לא חכמה גדולה לעשות בגדים. גוזרים מקטורן רחב, שמים זוג כריות גדולות על הכתפיים, מוסיפים כווץ פה וסלסול שם, מצרפים זוג מכנסיים או חצאית והיצירה מוכנה. כבר אפשר לשים על בובת קרטון בחלון־הראווה, ולבקש מאתיים שלש מאות וגם ארבע מאות ש"ח. תמיד יש מישהיא שחושבת שזה יפה.

מה גם, שהמעצב אומר לה שזה נראה עליה שגעון, שבשבוע שעבר קנתה את הבגד הזה דוגמנית הצמרת ענת ו/או הזמרת רונית שתלבש אותו, ב„סיבה למסיבה". היא כבר לא רואה את התפרים העקומים, את האריג סוג ב' ואת הגזרה החובבנית. איך היא יכולה להבחין בכל אלה, כשאולי מעולם לא ראתה בגד שתפור כמו שצריך. וגם אם היא יודעת, אין מה לעשות, הרי זה מה שיש.

לפעמים, היא קונה בגד כי היא כבר עברה את חצי העיר ולא מצאה בגד למסיבה של יום שישי, לחתונה של הבן או לשיפוץ הדכאון. הסך הכל בראי נראה די בסטייל, אז מה שנשאר לה לעשות זה לשלוף את הש"חים.

אפילו אם המעצבים החדשים הם נטולי־כשרון, אפשר להריץ את הקטע של אופנה מקורית די הרבה זמן כי תמיד יש פראיירות חדשות שאפשר לעבוד עליהן. יש הרבה דוגמאות בעולם האופנה הישראלי לתיאוריה הזו, לא נעים להזכיר שמות.

אם זה בכל זאת לא הולך, אז סוגרים. תמיד אפשר לחזור לעיסוק הקודם. בבוטיק חדש שנפתח לאחרונה ברחוב דיזנגוף, עם שם שמתאים לחנות לאביזרי־מין, הכי־וולגארי שיכול להיות, סיפר המעצב־היצרן, שיש לו גם מפעל בדרום העיר, שקיים כבר שנתיים, שהולך לו שגעון ואם לא ילך, אז אין לו בעיות בחיים, הוא תמיד יכול לחזור להרכיב דודי־שמש.

אם הבגד זוכה למחמאות, יש למעצבנו קונה נאמנה שתחזור אליו. במשך הזמן ילמד מטעויות, יעבור על גופן של לקוחותיו, את מחלות הילדים של איך לעשות בגדים, יעסיק תדמנית ותופרת טובה ותראו את שמו במדורי־האופנה כמעצב מצליח. רוב המצליחנים של האופנה הישראלית היו למעצבים בשיטת ה„עשה זאת בעצמך". המוכשרים שבגל העכשוי של מעצבי האופנה ישרדו, במקום ה„לוזרים" יבואו כשרונות חדשים.

בעמודים אלה, בגדים של שלושה מעצבים, דוגמאות מהחיים.

קו נקי, פשוט, גימור מושלם

גלילה מולדבסקי, בוגרת שנקר במחזור ב', מעצבת בגדים. מאז 1974 עבדה אצל כמה מהיצרנים הידועים. יכול להיות שקניתם בגד שלה. אם לא שמעתם עליה זה מפני שגלילה היא מהאנשים הצנועים שמאחורי הבגדים, בלי יחסי־ציבור. לפני חצי שנה פתחה סטודיו משלה ברחוב סמטה אלמונית שליד המלך ג'ורג', שיפצה חדר גדול שנראה מטופח ולבן. לא רק במקום ניכרת הפדנטיות של גלילה, גם בבגדים.

לחורף עיצבה אוסף קטן של מערכות בסגנון גברי־נשי, מקטורנים מחוייטים מעל לחצאית צמודה ונשית או מכנסיים נוחות, הבגדים בקו נקי ופשוט, עם גימור מושלם שרק מעצב מנוסה יודע לעשות אותו. הגישה של גלילה לאופנה היא מקורית ויוצאת־דופן.

את רוב הבגדים מכרה מחוץ לסטודיו, באחר־צהריים של אופנה, שאירגנה לארגונים שונים. שם היא מציגה שיקופיות שצילמה בביקורה האחרון בפאריס, (פעמיים בשנה היא מבקרת בתצוגות־האופנה של טובי המעצבים ויש לה אוסף מהמם של שיקופיות), מסבירה את מגמות האופנה, דוגמנית מציגה את הבגדים שלה מאובזרים כמו שהיא חושבת שהם צריכים להיות. אחר כך, מי שרוצה, יכולה למדוד ולקנות. גלילה אומרת שחשוב לה לא רק למכור בגד, אלא גם שילבשו אותו בצורה נכונה.

השילוב הזה של דוגמנית־שיקופיות־בגד מאפשר להראות את כל סיפור האופנה. מחירי הבגדים חולצות ומכנסיים 70־80 ש"ח, מקטורנים 140 ש"ח, את רוב בגדי החורף כבר מכרה. בקרוב יגיעו בגדי האביב. עכשיו היא עסוקה בפן האחר של הסטודיו, עיצוב קולקציות ליצרנים שונים, הדבר האחרון שעשתה – אוסף יפהפה של בגדי־ילדים. בנוף של עסקי־אופנה בארץ, גלילה היא מקצוענית א' א'. עוד תשמעו עליה. ■

▲ משחקים באריגים שונים בבגד לאשה בשלה. (יובל רביד)

מתיקי עור לחליפות

אילנה אפרתי (28), בוגרת בית ספר לאמנות, התחילה את הקשר לאופנה בעיצוב תיקי עור, הקטע הזה הלך טוב והיא הוסיפה לו גם גם בגדים מעור משולב בסריגים. כשראתה שהם נמכרים היטב בבוטיק יוקרתי ברחוב דיזנגוף, החליטה לוותר על פער התיווך ופתחה סטודיו לאופנה ברחוב רופין, בקומת קרקע שהפכה לאולם תצוגות מרווח. היא מוכרת לבוטיקים ולמי שמתעקש – גם במקום. בשחזור לאחור, היא אומרת שהקשר לאופנה לא היה מקרי. אמא שלה היתה תדמנית במפעל גדול הרבה שנים, עכשיו היא עוזרת לאילנה בייצור הבגדים, בחדר העבודה שמאחורי הסטודיו. אילנה אומרת שהיא עושה בגדים לאשה בת 20־40, שקמה בבוקר ורוצה ללבוש בגד שתוכל לרוץ אתו כל היום וגם בערב. יש לה כמה חליפות מחוייטות לאשת עסקים, והרבה מערכות בשניים־שלשה חלקים, עם סלסולים בקצה החצאית מבדים באפור, שחור וחום שהיא משלבת עם פסטלים, כמו וורוד. לבגדים יש סגנון, רואים בהם כמה מקוי האופנה העכשוויים של פאריס. למי שאוהבת בגדים נקיים, אבל עם סיפור. מחירים: חולצות, 120־150 ש"ח. מערכות, 350־400 ש"ח. ■

► סלסולים בקצה המכפלת, מתחת לטוניקה ארוכה. (אילנה אפרתי)

◄ שילוב של רך ומחויט, עם גימור קפדני. (גלילה מולדבסקי)

ממלונאות לפליסה

יובל רביד (28), יליד תל־אביב, מסלול של תיכון, צבא, הנדסה קרבית, חובש צבאי, נשוי. שנה וחצי באופנה, לפני כן, רצה לעשות קריירה במלונאות. היה מנהל אירועים בתלון „מנדרין". נדלק על אופנה, כשהתחיל לארגן במקום תצוגות. כשאשת המנכ"ל פתחה בוטיק בככר־המדינה, הציעה לו להצטרף אליה כמנהל הבוטיק וכקניין. כמה נסיעות לקניית בגדים מאיטליה, שכנעו אותו סופית להתמקד באופנה. את ככר־המדינה נטש לטובת סטודיו משלו שפתח לאחרונה, ליד תחנת מגן דויד אדום, על יד רחוב בזל. יובל מעצב בגדים לנשים בשלות. הרבה חצאיות פליסה מגוהץ, מקטורנים גדולים, שילובים של אריגים שונים ביחד, באותה מערכת. סאטן, סריג, ג'ינס, צמר. לבגדים קוים שונים, בלי מכנה משותף, אולי עוד יגבש קו וסגנון. המחירים, 290־600 ש"ח למערכת או חליפה. נורית גלרון, עברה ברחוב, קנתה בגד, תלבש אותו בהופעותיה. ■

סמדר בת ארם

ראיתי גבר מדליק

פאולו. כמה מלים צריך?

בון־ג'ורנו פאולו. משפט פתיחה: no speak english. באמת, כמה מלים צריך כדי לשוחח עם איש שיש לו מבט של מאהב־לטיני?

שדה התעופה בפיומיצ'ינו שליד רומא. עיניים ישראליות מבחינות מיד: גברים שהם אנשי השרותים של הנמל או משהו כזה, לבושים בתלבושת אחידה. חולצה תכלת מגוהצת, מכנסיים בעלי קפל מדוייק, נעליים מצוחצחות. תופעה בולטת בהעדרה – הכרס. הפסטה והמקרוני אולי עושים להם קולסטרול בדם, אבל בהחלט לא משפיעים על היקף המתניים של האיטלקי המצוי.

נחיתה רכה, שלוש וחצי שעות מלוד, לתוך שמש חמה שמזכירה כל־כך את זו שממנה אך נפרדנו במכורה. שני אוטובוסים מפוארים של תיירים, שני נהגים: פסקואלה ופאולו. תכלת־כחול־מגוהץ – כבר הזכרנו. תוספת של עניבה אדומה מהודקת בסיכה מוזהבת. אמא פולניה היתה מקבלת אותם מיד בתור חתן אפילו שזה ברור שהם לא עורך־דין ולא מהנדס.

מי שהקטע שלו בחו"ל מתרחש במסגרת של טיול מאורגן, צריך לקחת בחשבון שההזדמנות שלו לפגוש 'מקומיים' מתמצה בנהג. עם קצת מזל הוא פרוטוטיפ איטלקי. לא דובר אנגלית – בדיעבד עובדה שיש בה יתרון, מפני שנסיונות התקשורת נערכים באיטלקית. (איזו שפה! אלוהים! מי צריך מוזיקה כשיש שפה כזו מתנגנת...)

נהג האוטובוס שמספר הזיהוי שלו מסתיים בספרות 99 הוא פאולו. תמונה טובה מאלף מלים. המציאות טובה מאלף תמונות.

ההתחלות תמיד דומות, תמיד עיניים שיש בהן איזה רמז. מנסה לברר. ואולי רק נדמה...? וכמה מילים צריך בשביל לדבר עם עיניים שכבר אומרות הכל: אני רוצה אותך!

והאשה הצעירה היושבת בספסל השלישי לוחשת לעצמה: „פאולו? הם בשקט יכלו לקרוא לו אפולו..."

בון־ג'ורנו פאולו. no speak english. בכל יום מגמע דרכים באורך של מאות ק"מ. יכול להיות שעמום נוראי בלי מישהו לדבר אתו, עם זמזום זר לחלוטין ברקע, במקרה דנן – עברית. בשביל זה יש לו את פרד בונגוסטו – החוליו איגלסיאס של האיטלקים. מוסיקת לילה זעירה. לא משהו מתוחכם. מקצבים של הלב. בסוף היום הראשון חלק מהקהל מזמזם נעימות נכחרות. פאולו שר עם הזמר את כל המלים. בסוף היום השני, הצעירה מהספסל השלישי חושבת שהיא כבר מבינה. מחייכת אל פניו הנשקפות במראה, ואולי זה הוא שחייך קודם? באמת, איך כבר אפשר להגיד? לא מדבר אנגלית. לא מדברת איטלקית. חיוכים. אח[...] היא שואלת אותו מה זה המילה הזאת, בליסימה, ש[...]רת בשיר כל כך הרבה פעמים, והוא עונה: „טו[...] בליסימה", אוחז בידה מקרב אותה אל שפתיו ואינו מרפה אלא כדי ללחוש „אמורה מיו". היא, שקוראת את עמליה כהנא־כרמון ואת א.ב. יהושע, חושבת בלבה: „הם כבר לא כותבים היום ספורים כאלה, כל כך באנר־ליים..." קצת מסמיקה, למרות שהיא זאבה ותיקה והרבה כבר אמרו לה, אבל אף אחד עוד לא באיטלקית.

בכל פעם שהוא יעשה איזשהו בצוע וירטואוזי: סבוב מדויק במקום, או איזה כניסה לרחוב שאפילו מיני־מינור לא תמיד יכול, ויזכה למחיאות כפיים של הקהל, הוא מחפש את המבט שבספסל השלישי. היא לומדת לדעת שנהגים איטלקיים אינם עוצרים באור אדום.

בספור דנן, שהוא אמיתי אך גוזר ממציאות שהיא כללית מאד, הדברים מתפתחים או שאינם מתפתחים על פי נתוני הזמן והמקום והנסיבות. הסוף טוב, או שאינו טוב, תלוי בנקודת המבט. הפרידה – מלודרמה קטנה מתחת לפני השטח. בלי מלים. מה כבר אפשר לומר לאיש שבחיים שלך את לא תפגשי יותר לעולמים? שבעוד דקות ספורות יהפוך להיות פריט נוסף במחלקת החלומות?... היא תשוב אל בעלה ושני ילדיה הממתינים לה בשדה התעופה, וכשהקטן ישאל: „אמא, איפה נמצא הדבר הכי הכי יפה באיטליה?" היא תענה בלי הסוס: „בנאפולי". בעלה יתמה "נאפולי? והרי כלל לא בקרת שם..."

מן התחנה הסופית בציריך, אליה יביא את קבוצת התיירים, פאולו ידרים הביתה, לנאפולי. נסיעה מעייפת של יומיים. מאות קילומטרים. המוזיקה של פרד בונגוסטו והשאר יעזרו לו להעביר אותה בנעימים. יד־בונן במראה אל הכסאות הריקים שמאחור, יחייך לעצמו את הזכרונות. האם גם נהגים איטלקיים מוליכים דמעה לפעמים?

בבית מחכים סניורה אחת ואונו כמבינו שהוא בן רואה שנים. יבלה כמחיצתם יומיים או שלושה עד הוואוצ'ר הבא. יארוז במזוודה את הבגדים התואמים להפליא, הסווטשרט הלבן, הבושם הנכרי כל־כך, יעטה את המדים: תכלת כחול, עניבה ארומה מהורקת בסיכה המוזהבת, ובשדה התעופה, פיומיצ'ינו מן הסתם, תהיה שוב קבוצה ודרכים ארוכות ועיניים תפגשנה שוב במראה, וכשהיא תשאל בתמימות (?) על מה שר הזמר ומה פירוש המילה „בליסימה" האם גם לה הוא יאמר „טו סה בליסימה"? ואחר כך יאחז בידה, יקרב אותה אל פיו ולא ירפה אלא כדי להוסיף בלחש „אמורה מיו". והיא, האם היא תבין? באמת, כמה מלים צריך? שפה כל־כך ראשונית. בינלאומית. נשים תמיד מבינות.

אריוודרצ'י וולנטינו־פאולו. אצלנו בארץ היית משחק אותה כוכב־קולנוע. ■

חיפה והצפון
עם סגנון

כרטיס טיסה ללונדון כל חודש

לקבלת המתנות נא לשלוח לגרין קארד
סניף חיפה: הנביאים 20, טל. 04-674365

מוגש ע"י גרין קארד

פרטים נוספים ותקנון ... ניתן להשיג במשרדי החברה ובעסקים המופיעים במדור

בתי העסק המסומנים בכוכב מכבדים תווי קניה גרין קארד

חנות חדשה בצ'ק פוסט של רשת ספיד

רשת ספיד בהנהלת **אחים דהאן**

ספידישוק
פרי וירק מן החקלאי אל הצרכן
מכבדים כרטיסי אשראי - ויזה

אני תמיד קונה בספיד

ספידישוק: צ'ק פוסט, פינת כביש יגור, אחורי הבנק הבינלאומי
ק. מוצקין - רח' קדיש לוז 3, טל. 732153
רח' אוסישקין 5, טל. 713172

רדיו טייפ (3 תש"אחריות לשנתיים) רמקולים מערכות אזעקה, כיסויים למושבים.

החצר האחורית
פאב - מסעדה במדרחוב.
רח' נורדאו 5, חיפה
טל. 04-660988

מטר
רח' יפה נוף 5 חיפה
04-668150

ייצור ועיצוב ויטיס ברמה עלית

קו של יופי ואיכות
התצוגה: רח' שלמה בן יוסף 7 - צ'ק פוסט
המפעל: רח' בעלי המלאכה 11, א.ת. קרית ביאליק

פליקס
בדים תוצרת הארץ וחו"ל.
* שיווק סיטונאי וקימעונאי של בדי ריפוד ווילונות * יערן * תפירה והרכבה
חיפה - החלוץ 9, טל. 04-640879

יוספטל 55, מרכז שביט
קרית אתא
החנות האקסקלוסיבית לאפנת נשים וגברים המציגים את המילה האחרונה באופנה

רהיטי דוד
ייצור ויבוא חדרי שינה, ילדים ונוער סלונים ופינות אוכל
שד' ההסתדרות 273, צומת ק. אתא (ליד אולמי ענבל), טל. 725872.

"נוריתא"
בדים אקסקלוסיביים, תפירת שמלות ערב, חופה ובגדי עור לפי הזמנה אישית ע"י המעצבת נוריתא
חיפה - הרצל 61 ויחזקאל 6, טל.

אופטיקה יפה
בדיקות ראיה ממוחשבות
שד' השופטים (משה גושן) 9 ק. מוצקין.
טל. 718922, 733351
יום ג' סגור רצוף.

בגדי חן
יוני חן אופנה באמירי מכל
הרצל 62 חיפה, טל. 04-641321
(מאחורי בית הכנסת הגדול)

וילונות שרה
קרן היסוד 30 ק. ביאליק
טל. 04-713134

לגבר
יהודה הנביא 65 ת"א
טל 444904
מוצרי עור ומחוות

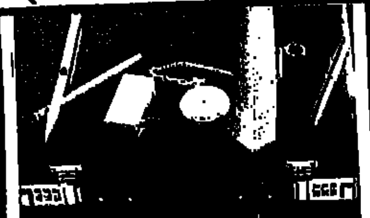

הסימפוניה המושלמת של מלודי
במחירים מיוחדים ובתשלומים: אורגנים, גיטרות, סינטסייזר, תופים, כלי נשיפה, קומפקט דיסק.
נורדאו 28,
טל. 04-642217

צרכנות נבונה

נוריתא

המצאה חדישה! "בנוריתא"בדים"

לאחר שתבחרי ממיטב הבדים האקסקלוסיביים, שרובם בדי יבוא, פוטרים, סריגים, בדי משי, קטיפות בדים מבריקים לערב (למה) בדי עור, ד'מש ועוד תוכלי לבחור את הגזרה ההולמת אותך בעזרתה של נוריתא.

היא תעצב את הבגד המיוחד רק לך וגם את שמלת הערב שהיא תעצב לך עם חרוזים, פנינים אופיאטים, לא תמצאי עוד שנייה לה. ולא זאת בלבד אלא תופרות מעולות בחנות תתפורנה עבורך כל מה שתבחרי ממש חסכון בזמן! ולכל מי שיודעת לתפור, תעזור נוריתא בייעוץ ומתן הוראות כיצד למצוא עבורך את הגזרה המתאימה. (גם מהבורדה).

ניתנת הנחה מיוחדת לתלמידות הלומדות תפירה ואופנה. לבעלי הבוטיקים — חסל פער התווך. תוכלי להזמין ולעצב בגדים מיוחדים עבור הבוטיק שלכם בלבד! האם אפשר להחמיץ הזדמנות כזאת.

רח' הרצל 91 טל. 04.662710

הצלם שהפך למוסד

את מימל הצלם החיפני הו־תיק אין צורך להציג. בחי־פה הוא כבר הפך מזמן למו־סד. מכבי חיפה, הקבוצה שהיא חלק בלתי־נפרד מן הנוף המקומי, הצמידה אותו אליה כצלם בלעדי. כל אירוע הקשור לקבוצה, כולל אפילו חתונות אחד השחקנים ל־משל, מלווה במימל הצלם. ה־עיריה, הנמל, עתוני הצפון. ביקורי אישים חשובים (כמו למשל סאדאת בזמנו) כולם יודעים שמימל הוא המנציח הטוב ביותר שיכול להיות להם, בצילומים כמובן. אין פלא, איפוא, שמימל נחשב לצלם מספר 1 בעיר הנמל הצפונית. מימל גם זוקף לזכותו גילוי מלכות יופי. עד ... שלח לתחרויות, ביוזמתו ובעידו... דו, שש יפהפיות מקומיות וכולן ... בתארים. זוהי בהחלט סיבה טובה לגאוה מקצועית של צלם היודע ל... לות דברים יפים וגם אנשים יפים. בפוטו שלו נותן מימל ייעוץ לצל... מים, מוכר מצלמות מן הסוגים הט... בים ביותר, וגם מפתח תמונות לכל דורש במהירות מירבית. בין עיסו... קיו: צילומי חתונות, ברי מצוה ואירועים אחרים.

מימל הצלם משרת את תושבי חיפה כבר 25 שנה ברציפות, רו... ארוך ויפה.

פוטו מימל, רח' ביאליק 15, חיפה, טלפון: 04-662217

מועדון באר שבע והדרום
לקוראי מעריב

LONDON
כרטיס טיסה ל- LONDON בהגרלה חודשית

כרטיס קולנוע — על קניה מעל 25 ש"ח
עט בלוגרף — על קניה מעל 50 ש"ח
מחשב כיס — על קניה מעל 150 ש"ח
מחשב + עט — על קניה מעל 750 ש"ח
מצלמת פולארויד — על קניה מעל 2000 ש"ח

רימון מגוון
שקנה ב"דיונה" שער הנגב

מוסך צמרת
בהנהלת רמי אסוף
פחחות וצביעת מכוניות בשיטת קרני ליזר
הנזק לאחר התאונה ישולם ישירות ע"י חב' הביטוח
א. התעשיה (מול סולל בונה) - באר שבע
טל. 057-36386

שרות רכב פורד בהנהלת אלי לוי

תיור מהיר
באר שבע, רח' העצמאות 46
טל. 057-72027, 39017
תיווך, השכרה, מכירה
מגרשים, חנויות, עסקים

שיש למטבחים
מבצע חסר תקדים ב-12 תשלומים
טל. 057-30161
א. התעשיה, רח' המלאכה 27, ב"ש

שיש ירון
שיש גרניט למטבחים
קרמיקות מכל הסוגים
א. התעשיה, רח' פנחס החוצב
טל. 78623

פופ מתוק
ממתקים, מתנות וצעצועים
מבחר עשיר של סלסלות לארועים
רח' הדסה 54, טל. 79589

מרקוביץ
אופטומטריסטים
עדשות ומשקפיים

באר־שבע
רח' קק"ל 138, טל. 74278
דימונה
מרכז מסחרי חדש 2, טל. 55330

קמחי - סחר בע"מ
חמרי בנין,
קרמיקה ואינסטלציה סניטרית
באר שבע, עמק שרה, רח' הפלס 9
טל. מח' חמרי בנין: 057-32172, מח' קרמיקה: 057-37866

סימפוניה
החנות המקצועית ביותר בעיר
מערכות סטריאו
טלויזיות, וידאו, רדיו-טייפים וקסטות
ציוד הגברה לתקליטנים ומועדונים
באר-שבע
רח' הדסה 68
(פסז' פאר) טל. 75880
מבחר גדול של מכשירים ותקליטי לייזר COMPACT-DISC

מרכז קניות לעובד
מרקל
לצרכן "קל" עם מרקל

מחיר מבצע:
2400 ש"ח ב-12 תשלומים
מנוי 50 סרטים חינם
ומצלמת פולרויד חינם!

מוצרי חשמל ביתיים,
כלי נגינה, ריהוט,
דלתות פלדה.ושעונים
רח' רמב"ם 33 באר שבע טלפון 34250 - 057-70908

יעיל בע"מ
• מכשירי כתיבה
• רהיטי משרד
• צעצועים
באר שבע העצמאות 20
טל. 057-36195

כל-בו דקורציה
באר שבע
החלוץ 112, טל. 057-38719
הפלמ"ח 43, טל. 057-72197
שטיחים, מקיר לקיר, פ.וו.סי., טפטים, וילונות

מוסך כרמלי בע"מ
סוכנות ראשית למכירת רכב חדש
מוסך מורשה לפיז'ו, סיטרואן, טלבוט, סוזוקי, ג'יפ
דרך חברון 3, ב"ש
טל. חנות: 33210
טל. מוסך: 77021
057-70934

ביס החאן - בהנהלת משה זינו
ארוחת צהריים במחיר מדהים 5.60 ש"ח
כוללת מנה עיקרית, 2 סוגי תוספות, 3 סוגי סלטים, מבחר מרקים, לחם חופשי
באר־שבע, רח' קק"ל 2, טל. 74634

בוטיק "קליק"
אופנה אקסקלוסיבית לגברים ונשים
יאיר 42 באר-שבע טל. 30084

באר־שבע
החלוץ 136
טל. 35080
057-75360

צעצועים, משחקים, מטוס הרכבה, פימו, חוברות למלאכת יד, ציוד לתכשיטנות, מכשירי כתיבה.
דיזינגוף ... בע"מ
טרומפלדור 40 ב"ש, 77003, 057-79379

ציוד משרדי,
מכשירי כתיבה,
ציוד אמנות
וגרפיקה.
באר־שבע רח' הרצל 28 (משה ... לשיטות)
טל. 70197 057-70197

נגרית נגבה
ביצוע עב' רהיטים ובנין
בהנהלת יוסי בן אינוס
באר שבע - קרית יהודית
222/5, טל. 057-32463

י.ד. חשמל
מכירת מוצרי חשמל ביתיים:
מקסרים, מגהצים, שואבי אבק, טוסטרים, רדיו טייפים, טלפונים לחצנים, אלחוטיים.
באר שבע, ההסתדרות 31, טל. 057-39458
מבצע רדיו טייפים

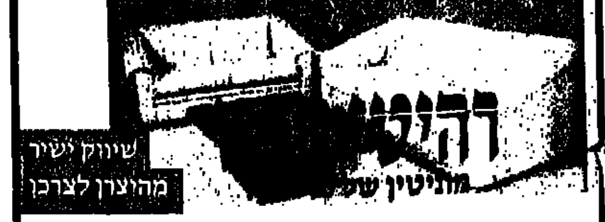

שיווק ישיר מהיצרן לצרכן

רהיטי הנגב
מוניטין של 40 שנה

המרכז למערכות ישיבה וחדרי שינה פינות אוכל, מערכות קיר, בעיצוב חדיש וממיטב היצרנים
באר־שבע, מורדי הגטאות 58, טל. 32212

צרכנות נבונה

סימפוניה

ב"סימפוניה" בבאר שבע ניתן לר־כוש מבחר ציוד בנושא אלקטרו־ניקה מערכות קול: מערכות סטרי־או, טלויזיות ווידיאו, רדיו טייפ, ווקמנים, מכשירי "קומפקט דיסק", ותקליטים ל־מכשירים אלו. וכן ציוד מקצועי - מערכות הגברה ובידוריות למוסדות ותקליטנים.

יחודה של "סימפוניה" הוא בהיות אנ־שיה אנשי מקצוע מעולים בנושא - מה שמאפשר ללקוח לקבל כאן הדרכה ויעוץ מקצועי מלא - החל מאפשרות הדגמת שילובים שונים בין רכיבי המערכות - ע"י המערכת המשוכללת שבחנות ועד למתן הסברים, נתונים טכניים וכו'.

הוספת פריטים בודדים. כמובן שה־ייעוץ עצמו ניתן בחינם. השרות אישי וא־מין, שירות "עד הבית", כולל הרכבה וי־עוץ בנוגע למיקום, אנשי השרות יכולים לפתור בעיות קטנות במקום. ללא צורך במשלוח למעבדה מרכזית. סימפוניה מצי־עה גם שרות תיקונים ארצי, וגם שרות חי־דוש ושיפוץ רמקולים - במחיר נמוך לעני־מת התלפה.

"סימפוניה" - הדסה 68 באר־שבע.
טלפון: 057-75880

קצת אחרת

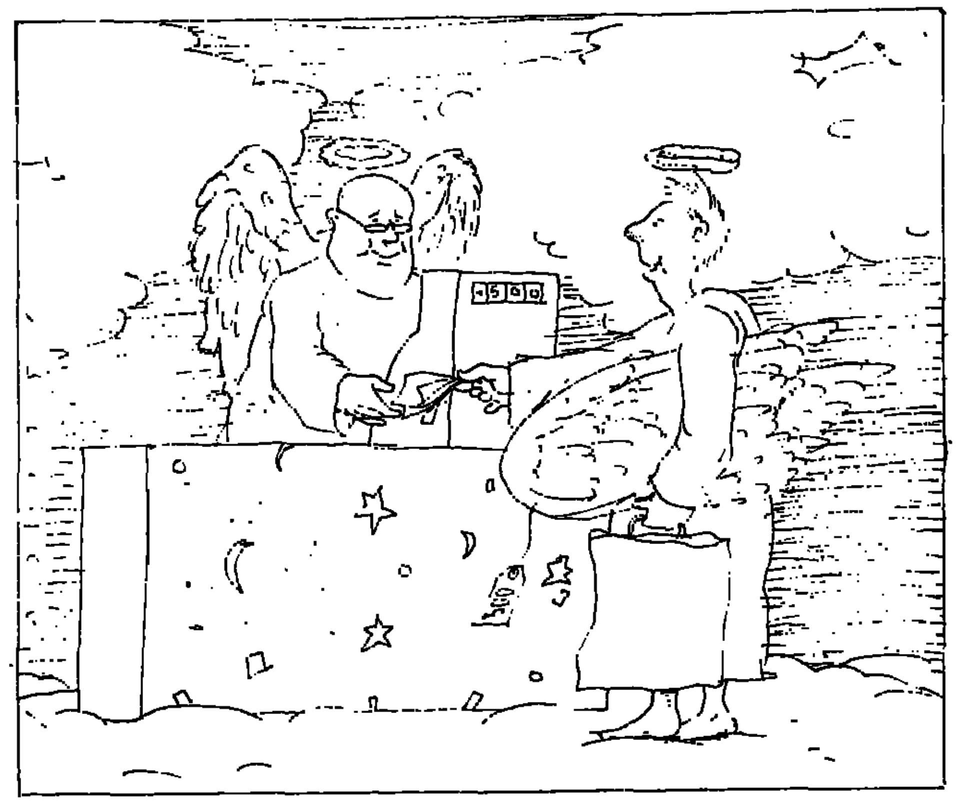

חוויות מן המוות

דליה מורי

„אני זוכר שהובילו אותי לחדר הניתוח והשעות הבאות היו פרק הזמן המכריע. במשך אותו הזמן נכנסתי ויצאתי שוב ושוב מגופי הפיסי וראיתי אותו הישר מלמעלה. לא הייתי בגוף פיסי אלא כצורה של אנרגיה..."

„ראיתי את גופי לכוד כולו במכונית בין כל האנשים שהתאספו סביב. אבל לא הרגשתי שום דבר כלפיו. זה היה כאילו אדם אחר לחלוטין או אולי אפילו סתם חפץ. ידעתי שזה הגוף שלי אבל לא הרגשתי שום דבר כלפיו..."

אלו הן שתי עדויות על חוויית המוות, כפי שהן מופיעות בספר חדש העומד לצאת לאור בימים אלה „חיים אחרי החיים" (בתרגומה של ערה ני, בהוצאת „ערן: הוצאה לאור. הוצאת רשפים") מאת אייימונד א. מודי הבן. ד"ר מודי הינו מרצה לפילוסופיה, שלמד רפואה ופסיכולוגיה כדי להרצות על האתיקה של הרפואה.

מאמרים רבים פורסמו על מה שעובר על אנשים שניצלו בדרך נס ואשר חוו את חוויית ה„כמעט מוות". אנשים שהיו על סף המוות וחזרו לחיים, בין אם אחרי תאונה ממנה ניצלו, ניתוח או פעולת החייאה שהשיבה אותם לחיים. ברוב הפעמים זוכים תאורים אלה לתגובה של ביטול, ולזול או של „ניחא, יהא כך. הרי מה שעבר עליו או עליה היה כה דרמטי וקשה, שאולי הם הוזים דברים".

ד"ר מודי החליט לא להסתפק בתגובה מסוג זה, ולבדוק את הנושא לעמקו. יותר מדי „סיפורים" כאלה הגיעו אליו. והעדויות היו יותר מדי דומות אלה לאלה. לכן החליט לעקוב אחריהן. למצוא את המשותף בהן. ואולי להסיק את המסקנות. אם כי הוא מרגיש, כי את זה הוא משאיר לקוראים. הספר הוא פרי מחקר בן שנים ואיסוף עדויות של כ־150 אנשים. המחבר מספר גם על הלבטים שהיו לו בבחירת נושא המחקר. לדבריו, שאלת נושא המוות היא שאלה לא קלה. למרכיתנו קשה לדבר על הנושא, כי אנו חשים שהדבר כאילו מקרב אותנו איכשהו למותנו ועושה אותו למוחשי יותר. ישנה גם שאלה שקשה לענות עליה: מהו המוות. האם הוא כליון התודעה, הסוף, או שהוא רק מעבר של הנפש או הרוח למימד אחר של מציאות.

הספר מוכיח בעליל, כי המוות אינו תופעה של סיום או סוף, וכי יש חיים אחריו. „אמנם אין הוא טוען כי חקר את המוות עצמו אבל ממצאיו ברור, שלפציאנט הגווע מוסיפה להיות הכרה מודעת של סביבתו לאחר שהוכרז מת מבחינה קלינית", אומרת ד"ר אליזבת קיבלר־רוס בהקדמה לספר.

ד"ר קיבלר־רוס בדקה בעצמה את הנושא ולדבריה הגיעה לממצאים דומים. „כל הפציאנטים חוו כי הם מרחפים ויוצאים מתוך גופם הפיסי, בלווית תחושה חזקה של שלווה ושלמות. מרביתם היו מודעים לאישיות אחרת שעזרה להם במעבר למישור אחר של קיום. מרביתם נתקבלו בברכה על ידי אנשים אהובים שמתו לפניהם, או על ידי דמות דתית שהיתה משמעותית בחייהם", היא כותבת.

ומה כותב ד"ר מודי עצמו? לדבריו, למרות המיגוון הרחב של נסיבות המקיפות את המפגשים הקרובים עם המוות ושל סוגי אנשים העוברים אותם, ישנו דמיון מדהים בדו"חות על החוויות עצמן. על יסוד נקודות דימיון אלו הוא חיבר חוויה קצרה „אידיאלית" או „מושלמת" מבחינה תאורטית, הכוללת את כל הגורמים המשותפים בסדר אופייני להופעתם. וזהו תאורו:

„אדם גוסס. וכשהוא מגיע עד למצוקה הגופנית החמורה ביותר, הוא שומע כי רופאו מכריז עליו כמת. הוא מתחיל לשמוע רעש לא נעים, צילצול או זימזום רם, ובו בזמן מרגיש, כי הוא עובר במהירות גדולה במנהרה ארוכה ואפלה. לאחר מכן הוא מוצא את עצמו פתאום מחוץ לגופו הפיסי. אבל עדיין באותה סביבה פיסית מיידית, ורואה את גופו ממרחק, כאילו הוא צופה בו. הוא מתבונן בנסיונות ההחייאה מנקודת תצפית בלתי רגילה זו והוא שרוי בבילבול ריגשי.

„לאחר זמן מה הוא מתעשת ומתרגל מעט למצבו המוזר. הוא מבחין כי עדיין יש לו 'גוף', אבל גוף בעל טבע שונה מאד ובעל כוחות שונים מאד מן הגוף הפיסי שהותיר מאחוריו. במהרה מתחילים להתרחש דברים נוספים. אחרים באים לפגוש אותו ולעזור לו. הוא מבחין ברוחותיהם של קרובים ושל ידידים שכבר מתו ולעיניו מופיעה רוח אוהבת וחמה מסוג שלא פגש מעולם לפני כן – הוויה של אור... כשהוא מגלה שעליו לחזור לארץ, שזמן מותו טרם הגיע – הוא מנסה להתנגד, שכן הוא כבר נמשך אחר ההתנסות שלו במה שאחרי החיים, ואין הוא רוצה לחזור. הוא מוכרע על ידי רגשות עזים של שמחה אהבה ושלום, אולם למרות העמדה שלו הוא חוזר איכשהו ומתאחד עם גופו הפיסי וחי".

אדם גוסס. הוא שומע שהרופא מכריז עליו כמת. הוא מרגיש שהוא עובר במנהרה חשוכה. לפתע הוא רואה את גופו מבחוץ, ממרחק. הוא מבחין מסביבו ברוחותיהם של קרוביו שמתו. האור מושך אותו...

המחבר מנתח את התאורים האלה ועומד על השלבים השונים של חוויית המיתה. ואלה הם:

★ התופעה הבולטת היא חוסר האפשרות להבעה. כאילו השפה שלנו דלה מדי לתאור חוויה כה עזה.

★ אנשים רבים סיפרו כי שמעו את הרופא מודיע על מותם.

★ הרגשת רוגע ושלווה ליוותה ברוב המקרים את רגע המוות. *„התחלתי לחוות רגשות נפלאים ביותר. לא הרגשתי כלום מלבד שלווה, רווחה, נוחות, פשוט שלווה. הרגשתי שכל הצרות שלי נעלמו וחשבתי לעצמי: 'כמה שקט ושלווה ולא כואב לי בכלל'"*, סיפרה אשה שהחייתה לאחר התקף לב.

★ אחרים דיווחו על רעש. על צילצול פעמונים, *מוסיקה או זמזום עז.*

★ היה תאור של מינהרה אפלה דרכה עברה הנפש או הנשמה.

★ כולם תארו את היפרדותם מהגוף הפיסי, וריחופם מעליו.

★ הם תארו גם פגישות עם ישויות רוחניות אחרות. בעיקר עם אנשים שהכירו בעבר ואשר עברו לעולם הבא.

★ והיתה גם חוויית האור. וזה היה הגורם המשותף בכל הדיווחים על התופעה של „כמעט מוות": „ראיתי את גופי שלי על שולחן חדר הניתוח. נפשי יצאה. זה גרם לי להרגיש רע מאד בהתחלה. אבל לאחר מכן היתה אלומה ענקית. זו היתה ממש כמות עצומה של אור. לא דומה בכלל לזרקור גדול ובהיר אלא פשוט יותר מדי אור. וזה הקרין עלי חום. הרגשתי תחושה חמימה".

★ ולבסוף הובאו תאורים של השיבה לגוף הפיסי. מעניין לציין, כי כל החוזרים לא רצו לשוב. היה להם טוב שם...

הספר מביא גם הקבלות מהתנ"ך, מהמיתולוגיה היוונית, מהברית החדשה ומספר המתים הטיבטני על תאורי החיים שלאחר המוות, שמראים בעליל כי „היו דברים מעולם", וכי תאורים אלה של מוות פיסי אינם זרים לתרבות האנושית.

קריאת הספר מאלפת. תאורי המוות מרתקים־חלקם מרהיבים. כולם ללא יוצא מן הכלל מגלים לנו, כי חוויית המוות היתה לחוויה אותה חוויה נעימה ואפילו של אושר עילאי. וכי הם גם לא רצו לחזור משם. תאורים שיכולים להוות לגבינו, בני התמותה חדלי האונים וחדורי פחד המוות, נחמה פורתא. ■

אם את עדיין מחכה לחתן עשיר כדאי בינתיים לנסות עוד שיטה...

יש עדיין אנשים שאינם יודעים למלא טוטו? זה פשוט מאוד!

קחו טופס רגיל (מסומן באות "פ"). זהו טופס הטוטו הפשוט שאפשר למלא בו 10 טורים. בכל טור יש 14 ניחושים (על משחקי הכדורגל באותו שבוע). מול כל ניחוש יש 3 משבצות ריקות: □□□. קחו עט וסמנו x באחת, ורק באחת, מ־3 המשבצות שמול הניחוש הראשון. המשיכו כך, מלמעלה למטה, עד הניחוש ה־14. למעשה, גמרתם למלא את הטור הראשון. עכשיו אתם כבר יכולים לשלוח ולזכות. באם תרצו, תוכלו למלא באותו טופס גם 2, 5, 10-15 טורים. בכל טור תוכלו כמובן לסמן את האיקסים בסדר שונה.

המועצה להסדר ההימורים בספורט
לטורים בודדים
14
10-5-2-1 בלבד

באפשרותכם להיעזר בטופס טיוטה של משחקי השבוע. בטופס זה, מימין, (מסומן בסיפרה 1) שם הקבוצה המארחת. משמאל (מסומן בסיפרה 2) הקבוצה האורחת. עכשיו סמנו בטופס הטוטו:

× מימין פירושו ניצחון לקבוצה מימין.
× משמאל פירושו ניצחון לקבוצה משמאל.
× באמצע פירושו תיקו.

לפרטים נוספים פנו לתחנת הטוטו הקרובה אליכם. והעיקר - אל תסמכו על המזל, עשו טוטו!

השבוע בטוטו מינימום הפרס הראשון: 750,000 ש"ח
מינימום כל הפרסים: 1,500,000 ש"ח

אל תסמכי על המזל - עשי טוטו!

בטוטו הסיכוי גדול יותר!

אילנה באום

טיטי ואנדי

אלתר אקס ואנדי קסלר. „שותקים שותקים ופתאום יש רעיון!" צילום: ראובן קסטרו

את הספור על טיטי ואנדי ניתן להתחיל בכל מיני מקומות. אפשר מהסוף: ב־1 בינואר השנה הוענק להם פרס על זכייתם במקום הראשון בתחרות הסרט הלימודי הטוב לשנת 1986 מטעם המכון לפריון העבודה, בעבור תסריט ובימוי הפרק „מי עושה מה" בסדרת התוכניות „פרפר נחמד" של הטלוויזיה הלימודית (מוסיקה לאה לייבה, עוזרת בימאי טובה סבתני).

ואפשר גם מן ההתחלה: טיטי ואנדי ברומניה. צמד חמד שעובר קבוע על הפקות בתחומי הבידור, הקולנוע וסרטי טלוויזיה לילדים ומבוגרים. כל מה שנגעו בו הפך לספור הצלחה – מה שלא כל־כך עזר להם לעלות ארצה. טיטי (זה לא שם של אשה) נולד בשם אלתר אקס. כשהיה קטן, איזו ילדה כינתה אותו טיטי ומאז הוא מעדיף את השם הזה. אנדי היה מוכר ברומניה כאלכסנדר־אנדי, אבל בתעודת הזהות הוא רשום כאנדי קסלר, אם כי איש מהרומנים לא הכירו בשם זה.

ואפשר גם להתחיל את הספור הזה כך: אנדי הוא גבוה ורזה. לבוש ספורט־אלגנט ועניבה תואמת לג'קט ומכנסיים בגווני אפור־כחול). גימוסי. מאופק. ממעט במילים. גם משום שהוא לא כל־כך שולט טוב בעברית וגם משום שזה הטבע שלו. טיטי הוא נמוך וחסון. מתלבש כמו שבא: הרבה חום, חולצה משובצת, מעיל עור קצר. מדבר הרבה. „תעזבי כבר אותו", הוא אומר, אחרי שאנדי הצליח להשמיע שני משפטים רצופים בלי הפרעה.

בימים אלה חגג טיטי את יום־הולדתו השישים בפעם השניה בחייו: הפעם הראשונה היתה לפני עשר שנים ברומניה. עשה מסיבה גדולה, הודיע לחברים שהוא כבר זקן בן 60 ומוכרח לצאת לפנסיה מוקדמת ואם להודות על האמת, היה גם חבר אחר, פקיד בכיר במשרד הפנים הרומני, שעזר לו לזייף את הגיל במרשם התושבים). החברים היו המומים: „מה? אתה בן שישים?!" שאלו, אבל טיטי גייס לעזרתו את תעודת הזהות (המזויפת) – מה שעזר לו לקבל ויזה לישראל. כשעלה ארצה, עם אשתו ובתו, ריווח על גילו האמיתי, דבר שאילץ אותו עכשיו לחגוג את יומולדת־שישים בשנית.

אנדי אינו מגלה את גילו, אבל משערו הכסוף ומן העבר הצמוד כל־כך לטיטי יש להניח שגם הוא נושק איפשהו לשישים, מה שלא מפריע לשניהם להרגיש כמו ילדים ולכתוב תסריטים עבור הגיל הרך ולקוות, כי גם בישראל יצליחו להשתלב בעולם היצירה למבוגרים.

ברומניה עבד טיטי כבמאי, תסריטאי ומחבר מוסיקה עבור הטלוויזיה הממלכתית, בנוסף להפקות פרטיות. אנדי היה עצמאי וכתב לכל מי שביקש. בין ההצלחות המשותפות: „אין לך כרטיס נוסף?" – תוכנית בידור שרצה עשר שנים, הקיפה את רומניה מספר פעמים ושודרה שלוש פעמים בטלוויזיה: „משהו שאפילו פריז לא ראתה" – מחזמר שהפך ל„פיצוץ" וזיכה אותם בתהילה.

בשנת 1958 התבקשו השניים, שכבר היו בעלי מוניטין, לכתוב מחזה לכבוד חגיגות העשור לכינונה ש… „המליציה החדשה". על דעתו של טיטי עלה או… „אמרתי שנכתוב המחזה בתנאי אחד: שלא נצטרך ל… מור בתור בכדי להגיש את המסמכים כדי לעלות א… צה". הקולונל אליו פנה, דיבר עם גנרל, הגנרל הש… בחיוב וטיטי ואנדי ובני משפחותיהם נלקחו אחר כ… למשרד הפנים, שם חיכה להם פקיד שקיבל את ה… רות.

החרם הוסר

המחזה על „המליציה" זכה להצלחה – אבל כש… הבקשה לעלות לישראל טיטי (שהיה עובד ממשלתי) פוטר מן העבודה, עשה חלטורות שהיו הרבה עבודה ומעט פרנסה, מכר את הרכוש בשביל להתקיים, אך חצץ וחלם על ישראל. בשנת 1964 קיבל אנדי אשרת יציאה ועזב את רומניה וטייל בעולם. לטיטי הודיעו שאת רומניה הוא לא עוזב, אבל ב־1965 הוסר מעליו החרם. טיטי חזר לטלוויזיה וכתב, הפיק וביים סדרת הרפתקאות לילדים ולנוער בשם „קפטן מערבולת", שסיפרה על אוניית הרפתקות שעל סיפונה נמצאים הברון מינכהאוזן, טבח, שני ילדים אמיצים, פנואל המרען המטורף של ז'ול ורן וגם קפטן מערבולת. הא… ניה סיירה בעולם (אבל נשארה באולפן הטלוויזיה בבוקראשט) ועשתה מעשי גבורה חינוכיים ומועילים. הסדרה הצליחה והמרחק בין טיטי לישראל – גדל, ש… אשר עלה על הרעיון הגואל, להוסיף לגילו הכרונולוגי עשור שלם.

בשנת 1979 עלה טיטי לישראל ונשק לאדמת ארץ הקודש. אחרי ראיונות וחיפושי מקום, התקבל לעבודה בטלוויזיה הלימודית. עד מהרה הסתבר, כי השידוך בין טיטי ללימודית הוא סיפור טוב: היום הוא בראש „המ… פיה" הרומנית שם.

מרומניה נסע אנדי לאיטליה ואח"כ לארה"ב, שם כתב סדרה דוקומנטרית־הומוריסטית. בצרפת כתב מחזה בדור לשחקן הרומני הגולה מירציה קרישאן, שנח… שב לטוב כשחקני רומניה. עם המופע הזה הגיעו קרישאן ואנדי לישראל (בשנת 1971) כאן הכיר אנדי את אשתו. הגברת קסלר עמדה על כך שהשניים יחיו בישראל ולא באמריקה: „אז התפשרנו שנעשה האני… גדול ונחזור לכאן". ירח הדבש של אנדי וזוגתו נמשך 18 שנים, במהלכן גם נולדה להם בת – ולפני שנתיים עלו סופית לישראל – לא לפני שאנדי הספיק להוציא לאור מספר ספרים (לילדים, מבוגרים וקומיקס) בגרמ… ניה ואף להריץ שם מספר מחזות למבוגרים לילדים ולנוער.

עלבוונות קטנים

לפני שנתיים עלה אנדי ארצה. „וכאן אני ממש מרגיש שזה הבית". מיד עם בואו לישראל, התלבש טיטי על אנדי: „יש בארץ שני חברים שלי מרומניה שהם הומוריסטים טובים – אבל ידעתי שאנדי מתאים לעבודה בטלוויזיה הלימודית", מסביר טיטי, שבעצם רצה להקל על אנדי את חבלי הקליטה, ולחסוך לו את העלבונות הקטנים הכרוכים בחיפוש אחר מקום עבודה, וגם את ההתמודדות עם החשד של המעסיק „אולי לא הייתי כזה גדול ברומניה כמו שאני אומר".

היום העברית של אנדי היא כבר די בסדר, אבל עוד טרם ידע מילה עברית התחיל לכתוב עם טיטי תסריטים ל„פרפר נחמד" ו„לרחוב סומסום". „כי ילדים בכל העולם זה אותו דבר ומי שיכול לכתוב עבור ילדים ברומניה יכול גם בשביל ילדים בישראל". תהליך הכתיבה שלהם הולך כך: יושבים בבית של טיטי (או אנדי) ושותקים. שותקים־שותקים־שותקים, וגם אסור להפריע. כעבור זמן (ולפעמים זה ימים) אומר אחד שיש לו רעיון. אם זה תופס – הם כותבים ברומנית. אחרי זה טיטי מעבר גירסה עברית, מגיש אותה ללאה ולטובה שעוזרות לספר את העברית.

אז נכון, לא הכל ורוד. ויש גם חלום להגיע לכתיבה לתיאטרון ולהתקבל לחבורת האומנים־שחקנים־יוצרים. אם כי שניהם מבינים כי מגבלות השפה הן קריטיות. אך דבר אחד אינם מוכנים לסלוח: „בארץ מחנכים ילדים לטעם רע. עושים שטויות בכל מיני הצגות. כל מי שרוצה, לוקח גיטרה וספר ועושה הצגה לילדים. אבל זה לא הכל. צריך צנזורה לילדים, לא למבוגרים".

פרפר נחמד

הסדרה „פרפר נחמד" מיוערת לגיל הרך ביותר. זו כבר השנה השישית בה משודרת הסדרה. לסדרה פורמט קבוע: שני מנחים ושתי בובות וגם הפרפר, שהוא בעל חכמת חיים. בכל תוכנית מספר קטעים שאין ביניהם המשכיות, אך החוט המקשר הוא הנושא. לטענת המפיקה, לאה לייבה, מצליחים טיטי ואנדי להתמודד יפה עם הנושאים המופשטים, עם רגשות ותחושות – נושאים שלא טופלו עד כה בשל מורכבותם ובכך הרימו את רמת התוכניות. משתתפים קבועים כמנחים: דודו זר, עפרה וינגרטן, חני נחמיאס אסי בן ישראל. בובות: שבי השבלול, אווה האווזה, נולי האפרוח ובץ הצב. התוכנית שזכתה בפרס „מי עושה מה" עוסקת במקצועות השונים. ■

רפי יעקובי, פסיכולוג

אני יהודיה, הוא ערבי

מכתב למערכת:

מזה שנה יש לי קשר עם בחור ערבי. אנו גרים יחד... היה מוכן להתגייר. משפחתי מנדה אותי, הגיעו איומים על חייו ואף על חיי. לאחרונה הוא לוחץ עלי לעבור עמו אל כפרו... אני בת 36. הוא צעיר ממני בשנים אחדות. עד כה לא היו לי קשרים משמעותיים עם גברים... זו הפעם הראשונה בחיי שטוב לי עם גבר... מה דעתך ומה מומלץ לי לעשות?

את מביאה עם עצמך בעיה סבוכה באמת, בעלת מרכיבים רבים ואינני בטוח אם תספיק לנו כאן היריעה.

בבתים רבים אפשר להיתקל ברפלקס ההדיפה המגושם, כאשר מתקיימת איזושהי נקודת חיכוך בין שני גורמים השונים זה מזה. שונים בכל מובן שהוא: אשכנזים, רומנים, פולנים, ייקים – מרוקאים, עיראקים, תימנים, הודים, פרסים, גרוזינים – ועכשיו יש לנו גם אתיופים. חילוניים, דתיים, ליכודניקים, מערכניקים, עשירים, עניים. טניסאים מול כדורגלנים, מבוגרים – צעירים, מסורתיים – חדשנים. בקיצור, זה יכול להיות כל דבר שהוא.כאשר הדוגמה שלך – יהודיה וערבי– ככל שהיא לקוחה מן השוליים הקיצוניים של חיינו, גם היא מצביעה על חיכוך.

רפלקס ההדיפה יכול להיות מדהים בפראותו ובעוצמת שנאתו. וכמעט לא תמצא אכסניה שלא ניתן לפצלה עוד יותר לפלגים יריבים. פלגים בקרב דתיים או בתוך המפלגות, ואף בתוך המשפחות, בין קרובי משפחה. מעטים הם הנוטלים על עצמם את טירחת המיפגש, ההיכרות ופיתוח יכולת נוספת לידידות. את נתקלת כל הזמן בנטיה קופצנית להתבדלות ולהתבצרות ולשמירה על הקיים, כנגד סקרנות ושליחת משושי גישוש, ממנו והלאה, ליצירת שינוי. ועתה בואי ונלמד פרק בהיסטוריה. ההיסטוריה תמיד יכולה לשמש „מקום מפלט" למי שמתלבט במציאת פתרון... שורשי הגזענות נוגעים הרחק בתחתית קיומנו. כשעוד היינו קרובים יותר לבעלי חיים מאשר אנשים. כאשר כל יצור אחר שהתקרב אל מרחב המחייה שלנו, היה אויב שיש להתגונן מפניו, או מאכל שכדאי לטרפו.

הדיפה מגושמת

שני איפיונים היו לאותה תקופה בהתפתחותנו, שכדאי לזכור אותם: האחד, שהמרחקים בין שבט לשבט היו עצומים. האוכלוסיה על פני כדור־הארץ היתה דלילה, וניידותה מוגבלת, כך ששבט אחד לא ידע לעתים על קיומו של שבא אחר. לא רק בקצה אחר של כדור־הארץ, אלא אף על זה שמצוי מעבר לשלושת הרים סמוכה, או מעבר לנהר גדול שקשה היה לחצות אותו. והמרכיב השני, המוח בו היו מצויידים היצורים, מן המודלים העתיקים של המין־האנושי, היה מסורבל ומגושם עדיין. כל שבט פיתח לו כלי־הסתגלות שאיפשרו לו להתקיים בסביבה מצומצמת ומוגדרת, ושמר היטב הן על הכלים שהוכיחו את עצמם כיעילים, והן על הסביבה שלו שהיתה נחוצה לו לקיומו.

מובן, שאורחות חייו של שבט באזור חם, היו שונים לחלוטין מזה של אנשים שהתקיימו באזור קר. מה שאיפשר את קיומם הפך למלכודת מוות ברגע שחל איזשהו שינוי קיצוני בסביבתם. שכן הם לא ידעו כיצד לפגוש את השינוי. התמורות בטבע הבטיחו את דלדול האוכלוסיה, אך כשהאדם שיכלל את כלי ההסתגלות שלו, נוצרה צפיפות אוכלוסין במהירות כזו, שאדם נזקק לניביו החדים להפסיק את הפלישה המתמדת. מלחמות הינם אמצעי הדיפה מגושם אך יעיל להפליא.

מאז ועד עתה נשתכללו כלי ההסתגלות שלנו, ואנו מצויידים היטב לסביבות שונות. נוסע העולה על מטוס בקצה האחד של העולם, נושא עמו במזוודה קטנה את כל מה שנחוץ לו באקלים שונה בקצה אחר של כדור־הארץ. אך מפליא כיצד נשארו בנו, גם כבני אדם תרבות בעלי מוחות מפותחים ומשוכללים, הרבה יותר מקדמונינו, אמצעים דלים כל כך ומיושנים כל כך במשא ובמתן עם אחרים.

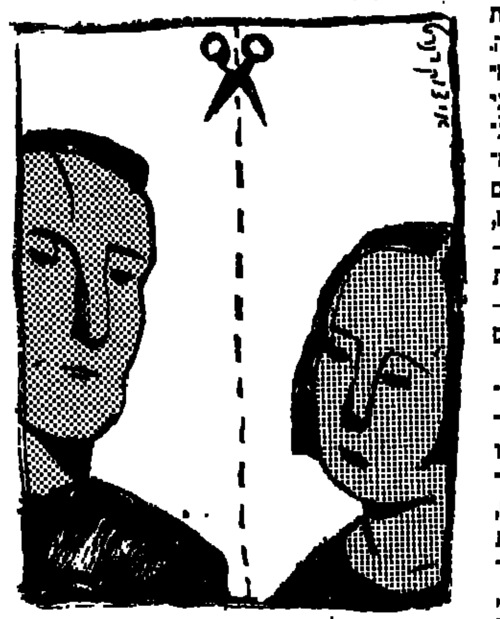

כאשר אנו לא הודפים את השונה באופן מגושם, הפוסל אותו על הסף, אנו נותנים לעצמנו הזדמנות לטעימה ואולי אף להיכרות וכלינו מתחזקים. כי טעמו המשונה והזר של האוכל שלפנינו הופך בכל פעם לפחות משונה, ליותר מוכר, ולא פעם הופך לבסוף, לטעים. עולמנו התרחב בעוד קמצוץ, ועמו גם יכולתנו.

בונקר אישי

מי שמתבדל והודף את השונה, נחלש והולך. הוא הופך לאלרגי לכל תנודה בשטח. הוא יכול רק כך ולא אחרת, עד־כי־הוא מתבצר במעין בונקר אישי. ואין לו יותר כלי־מיפגש ידידותיים. ובנסיבות כאלו גם לא יכולים להיות לו. שכן כלי ידידות מתפתחים תוך כדי חיכוך והתנסות עם האחר.

נקודה אחרת שיש להביא בחשבון היא שיכולתו של האחר איננה יכולה לשמש פתרון לגבי האחר. כלומר רבים שאינם יכולים משהו, סבורים שהדבר מעיד על כך שהדבר אינו תקין. ולהיפך, מי שיכול, סבור שהדבר מתאים והולם את כולם. אנו יוצרים אידיאולוגיות מפרורי היכולת וחוסר־היכולת שלנו. כך שהייתי מייעץ לך לא להיגרף לוויכוח עקרוני ורעיוני־אידיאולוגי, למרות הפיתוי להתחבר בתא רעיוני זה או אחר, ולהשתייך לקבוצה זו או אחרת. יכול הייתי כמובן, לאחל לך שתמצאי בן זוג מאלו שיהיו לך איתו יותר מכנים משותפים, דבר שהיה משתלב גם להפליא בחלקים אחרים במוזאיקה עם חברייך, עם קרובי משפחתך, עם חוקי המדינה ומנהגיה, ועוד ועוד...

אינני יודע למה לא הצלחת ליצור קשר בעל מכנה משותף כזה עד כה, ולמה דווקא הצלחת ליצור קשר עם גבר ערבי. מכל מקום, ליבי אינו נותן לי להציע לך לחדול ממה שיש לך, ושבעמל רב זכית בכך. השכל הקר גורם תשובה אחרת, אם כי לא נראה לי שניתן להציע לך בקלות משהו יותר טוב מזה. ודאי רבים ניסו לשכנעך לחזור בך, אך ללא הצלחה.

עתה נחוץ להבהיר עוד כמה נתונים. האיש היה מוכן להצטרף אליך לאכסניה שלך, אפילו על ידי גיור. אלא שבמצב העניינים העכשווי זה לא פשוט. המתגייר מתבקש לעבור שינוי שמעטים מסכימים לו: עליו כמעט להסכים לחיות כאיש דתי. תהליך ארוך ומייגע.

גם קרובי משפחתך לא מסייעים בתהליכי הקליטה. כך, שכפי הנראה, תצטרכו לוותר על השתייכות אל הללו שאתם בלתי רצויים אצלם.

נטל על גבם

אין מנוס לדעתי אלא לקבל את חולשתם של קרובי משפחתך. להתגבר על תחושת הבושה בגלל התנהגותם ועל הפגיעה האישית. יש להניח שמתוך מגבלותיהם הם מאמינים שהם דורשים את טובתך. להתחשב בהם, יהיה להתרחק מהם עד כמה שאפשר על מנת שלא להכביד עליהם. כי כעת את מהווה נטל על גבם.

את שואלת: האם להצטרף אליו לכפר הולדתו? ובכן, רק את תוכלי לדעת זאת. יתכן שתמצאי, שתרבות הכנסת האורחים של „בני דודנו" עולה בהרבה על תרבותינו, ותוכלי להסתופף באכסניה שלהם. אך בהחלט עלול להיות שאף בני משפחתו יהדפו את מעשה התבשיל אשר בישלתם יחדיו. ואז אין לקנא בכם.

אמנם אינכם הזוג הראשון „המעורב", אך אף אחד מן העמים ומן המדינות באזור לא ערוך לעכל יצירה כזאת. אם הצלחתם לבנות גשר זעיר ביניכם, תצטרכו לקיים את הידידות ביניכם בלא עזרה, אולי אף כנגד התנכלויות לא מעטות ואין מה לעשות בנדון. אינני בטוח אם הייתי מסוגל להיות בנעלייך... ■

חבר מאותו כוכב

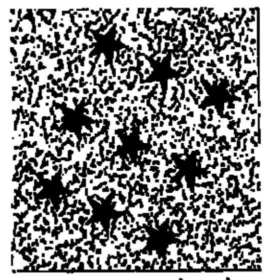

מילכה למרן

רוצים אבל מתביישים

כמו בראשית כל חודש, משודרת התכנית הרדיופונית „חבר מאותו כוכב" גם הערב במתכונת הפתוחה. כל מה שעליכם לעשות הוא להכין לעצמכם כרטיס ביקור אישי קצר, לספר בו מעט על עצמכם (החל מנתונים חיצוניים כמו גיל, עיסוק, מצב משפחתי, דרך פרטים אישיים יותר כמו אירועים אישיים היכולים ללמד על אודותכם, שאיפות, חלומות, השקפת־עולם וכלה בציפיותיכם מבן/בת הזוג המבוקש/ת) – וכאשר כרטיס הביקור האישי הזה מוכן אתם מוזמנים להתקשר לרשת א' של קול־ישראל (03־210111) למסור את הפרטים לצוות התכנית ולחכות לתורכם להכנס לשידור החי. הטלפון עומד לרשותכם כבר מהשעה 21.00 – שעה לפני תחילת השידור.

עוד דבר בקשר להערב: פינת הממליצים. כל חבר/ה קרוב/ה בן/ת משפחה שלכם מוזמנים להתקשר במקומכם לתכנית, להציג אתכם במקומכם, וכל מה שיוותר לכם לעשות הוא „לקטוף" את התגובות. אם כן, קוראי „סגנון", הערב כאמור משודרת תכנית ההכרויות הרדיופונית במתכונת פתוחה, וכל אחד ואחת מכם מוזמנים להתארח כבר מהשעה 21.00, שעה לפני תחילת השידור. ■

קורים דברים

על ספר ועסקון אושר

מה צריך בנאדם בשביל לשרוד 50 שנה בעסקים? ליאון קופלר, מנכ"ל סופר־פארם, העניק לחותנו מיכאל שטראוס,

להט ודעייתו (מימין), קופלר ודעייתו (משמאל) ואבא שטראוס במרכז.

החוגג יובל למפעלו, "ערכת הישרדות" המכילה בין היתר ואליום בקוטר 50 ס"מ, אמפולה ענקית להפסקת נשירת שיער – ולחילופין פיאה נוכרית, נעלי ריצה ללא שרוכים – שאי אפשר יהיה לברוח רחוק, גלגל הצלה וראי עם תמונתו של פול ניומן – תחי האשליה המתוקה. ■

ליה קרן

שוודית במספרה

הספר משה יולזרי מצוות "פינוק בראש" זכה להפתעה: השרה לענייני סחר־חוץ של שוודיה, אניטה גראדין, ובעלה, אשר שהו בארץ כאורחי ויצ"ו, נכנסו למספרה וביקשו להסתפר אצלו. בתום התספורת הגישה השרה לספר את כרטיס הביקור שלה למזכרת. ■

יולזרי, אניטה גראדין ובעלה

זוהר אהליאב

לא רוצות שוויון

היחידה שלא טעמה כזית מן המטעמים, בארוחת צהרים הונגרית במסגרת החודש ההונגרי במלונות "דן", היתה מזכ"ל נעמת מאשה לובלסקי – ולא מטעמי דיאטה: "אני חוזרת עתה מפגישת צהרים עם פועלות בתדיראן והייתי חייבת לגמור שם הכל מהצלחת..." ובנימה רצינית יותר: "הפועלות שם אינן רוצות שנילחם למענן בנושא השוואת גיל הפרישה, הן היו מוכנות, אפילו שנקדים את גיל היציאה לפנסיה. ככה כאשר עובדים מחושך עד חושך, למרות שיום העבודה הוא חמישה ימים בשבוע..." ■

תלמה הדר

הכי טוב בבית

הדוגמן הישראלי אבי חזן, המצליח באירופה תחת השם איוו אזון, ומככב בתצוגות ובצילומים של ג'אני ורסצ'ה, ג'ורג'יו ארמני, ולנטינו ואיוו סן־לורן (1300 דולר לתצוגה - יש קבלות), מתגעגע לארץ. בחוזה שלו כתוב שאחת לכמה חודשים הוא יכול לקפוץ ארצה לשבועיים וזה מה שהוא עושה. בשבוע שעבר ערכו לו חבריו מסיבה במלון "ימית", עם הרבה יפים ויפות. הוא הרגיש ממש בבית. ■

זוהר אהליאב

מימין: הדוגמנית דויטל מור, אבי חזן, אדי והדוגמנית ענת בירן

כל תייר ממש אוצר

יעל פרישמן מקבלת את התעודה משר התיירות, אברהם שריר. משמאל - מנכ"ל ביה"ס לתיירות יהודה פרח.

חיילת נח"ל מרמת־הגולן זכתה בפרס ראשון בתחרות הסיסמא הקולעת לעידוד התיירות, שיזם משרד התיירות. "כל תייר -- ממש אוצר", הציעה יעל פרישמן בת הרצליה, המעבירה כעת תקופת שירות ללא תשלום בקיבוץ עין־זיוון, וזכתה בבילוי סופשבוע במלון "הולילנד" בירושלים. הסיסמא שזכתה היתה רק אחת מתוך עשר ששלחה לתחרות. היו לה למעלה מ־400 סיסמאות מתחרות.

יעל לא נהנתה מהפרס. הנאה גדולה יותר גרמה לה כאשר העניקה את הבילוי הזוגי להוריה כמתנת הפתעה ליום הנישואין שלהם. ■

ליה קרן

פפריקה מתוקה

מנכ"ל מלון "דונה־קונטיננטאל" בודפשט, ד"ר פיטר וולף, הנמצא בארץ כאורח רשת מלונות "דן" עם צוות טבחים ולהקת נגנים, החליט כדבריו "לשמח עם המוסיקה ההונגרית גם אנשים שאינם יכולים לבוא ולאכול במלון". התוצאה: יומולדת ל־15 ילדים חולי סרטן, המאושפזים במרכז סמבור בביה"ח בילינסון. ראש המרכז פרופ' דינה זייצוב וחברי עמותת "חיים" – חוג ידידי המרכז – וביניהן נילה אלמגור ואהובה טלמור, נהנו יחד עם הילדים והוריהם משירי יומולדת בהונגרית ומ־150 עוגות – תרומת מלון "דן" – אותן הכינה ג'ודי, השף הראשית של "דונה". ■

ליה קרן

ישקיני קתי, מתוקתי

רווינה קמבוס - קתרינה, נתן דטנר - פטרוקיו.

איל הסוררת. בכורה בבאר־שבע. בשורה הראשונה המשפחה של נתן דטנר, באו לעודד אותו, צוחקים בקול רם; בשורות האחרונות התלמידים מ"בית צבי" עם שני ה'בילו' – גרשון ואיתמר, באו לעודד את בוגרי בית־ספרם שמככבים על הבמה, מוחאים כפיים. ציפי פינס מחזיקה אצבעות. מבקרי התיאטרון מחזיקים פנקסים. זאב מצייר. מסך. ■

כל מיני

מטבח

רותי קינן בפעולה.

האפיקלטת ההיסטורית של קינן

עוגות של טלוויזיה

מה הכוונה ב"תנועת קיפול"? איך "מעצבים בקצות האצבעות"? מהו "בצק רך וגמיש"? כיצד צריכה להיראות "עיסה אחידה"?

"אפיקלטת", הראשונה מסדרת "טלטעם", הינה פריצת דרך בהדרכה בבישול ובאפיה כאשר המדגימה והעורכת היא רות קינן. בערכה המהודרת, הכוללת קלטת וידאו בת שעתיים וספר בישול, נכללים 25 מתכונים של עוגות – ביתיות ומפוארות. בקלטת אפשר לצפות, מעל מרקע הטלוויזיה בבית, באורח ההכנה המדוקדק של כל עוגה. זוהי הדרך היחידה לסלק סימני שאלה בעת האפיה -הפעולות נעשות מובנות ופשוטות. בספר אפשר למצוא את רשימת המצרכים והכמויות המדוייקים להכנת העוגות וכן תקציר של הוראות ההכנה. הספר נועד, בין היתר, להוות תזכורת לאופן ההכנה המודגם בקלטת.

את "אפיקלטת" ניתן להשיג בחנויות הספרים, חנויות התקליטים ובספריות הווידאו. המחיר 54 ש"ח.

רותי קינן עורכת מדור "מטעמים בסגנון עולמי" ב"סגנון" החלה להתעניין בבישול ובאפייה כתחביב. עד 1983 עסקה בכתיבה עתונאית וביחסי ציבור, בין היתר בפרסום "אריאלי". מ־1983 ערכה את הירחון הקולינארי "טעם טוב" ולאחר מכן שמשה כעורכת מדורים מקצועיים בירחון "עולם האישה". במשך השנים האחרונות ערכה ותרגמה ספרי בישול, חוברות ופרסומים, משמשת מרצה במרכז ההדרכה של תנובה־אסם וקיימה חוגים לבישול גם לילדים ולנוער. ■

תלמה הדר

במקום תמונה

מי שחסרה לו תמונה על הקיר ואינו יכול לעמוד במחירים הגבוהים של תמונות אוריגינליות – מוזמן לבקר בסטודיו של מסדה היט. קרן בינדס, צעירה ישראלית שגדלה באנגליה, מנהלת את החברה. היא מיבאת לארץ מיגוון רחב של הדפסי תמונות, פוסטרים ממוסגרים על טהרת המקצועיות הבינלאומית. האוסף הענק מורכב מקרוב ל־3000 הדפסי תמונות בסגנונות שונים. מצאנו שם בחנות הרמת־גנית עשרות חברות אירופאיות מן המובילות בענף, ביניהן: אתנה, בינקרס, רוזנסטילס, גלרי 69 (חברה שוודית שמייצרת תמונות שצויירו ע"י מחשבים. מאוד מתאים למשרדים). יש שם ציורים יאפאנים, פוסטרים אמריקאים, תמונות בצבעי פסטל רכים, ואוסף הדפסים של כ־200 ציירים, ביניהם ידועי־שם כמו דאלי, פיקאסו, שאגאל, מודליאני.

המחירים נעים בין 3.4 שקל לפוסטר פשוט, ועד ל־220 שקל לשלוש תמונות ממוסגרות שמשתלבות יחד על הקיר בצורה מעניינת. תמונות אמריקאיות עולות שם כ־80–90 שקל. תמונות אחרות בגודל 60x90 ס"מ עולות 120 שקל לתמונה. ■

מיכל הוכשטט

פוסטר לונדוני מיובא לרמת־גן

היה מנוע?

המדריכים שלנו בקורס טייס דרשו כי נכיר את רזי הפונג־מגיסטר שלנו עד לשסתום והמפסק האחרון. כיום, כשאני מנסה להבין את מסתורי מכונית הסיטרואן הפרטית שלנו ללא הצלחה יתרה, אינני בטוח איזה כלי תחבורה משניהם הינו יותר מסובך.

לפני הטסט: נפלאות המכונית.

בבחינת התאוריה הנדרשת מכל הנבחנים לקבלת רשיון נהיגה במשרד הרישוי, נדרשת רמת בקיאות והבנת מערכות המנוע – חומר תיאורטי ומיסתורי לבני הנוער שאינם באים במגע עם כלים מכניים בחיי היומיום שלהם. הוצאת יבנה/מטר הוציאה לאור את "המכונית, כך היא בנויה־כך היא פועלת". מהדורה ישראלית של מדריך מקורי, הכולל דיאגרמות נעות, דגמים תלת מימדיים ותמליל מקצועי כעזר ללומדים לקראת מבחן הנהיגה. ספר משוכלל מאוד מבחינה גרפית, שניראה כנסיון נוסף של המו"לים במלחמתם בשיטות הלימוד בעזרת המחשב. הטקסט תורגם ונערך על ידי יעקב צלאל, כתב רכב, בסיגנון מתומצת האופייני למדורי התחבורה: *"...מתח המצבר ממותג לגע ותוק באמצעות מגעי הפלטינות. המפלג, המסתובב במחצית המהירות של גל הארכובה, המניע אותו, פותח וסוגר אותן. המפלג משחרר זרם גבוה מהסליל, כדי להצית כל ניצוץ מצת בזמן הנכון..." – אלמנטרי, ווטסון ידידי.*

קשה לבוא למתרגם בטענות, בסך הכל מדובר בספר הדרכה בן 10 עמודים, המנסה לדחוס ולהסביר את כל נפלאות ועקרונות המכונית לנערים ונערות בני שבע עשרה, שבקושי מסתדרים בתיכון עם משוואות בשני נעלמים. מחיר המדריך– 25 ש"ח כולל מע"מ. זהו מחיר שעת עבודת מכונאי, כך שאולי אפשר לחילופין לגשת למוסך מהימן ולבקש הרצאה קצרה עם הדגמה מעשית על פעולת המכונית. אם גם שם לא הבנתם מה ההבדל בין האלטרנטור והדיסטריביוטר, הקמשאפט לקרנקשאפט – לפחות תקבלו במוסך הכנה נפשית לקראת הביקור הראשון לתיקון התאונה הראשונה לאחר קבלת הרשיון במכונית של אבא. סעו בזהירות. ■

אבי דר

אוהבת משומשים

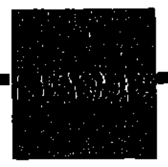

"כל ילד שלי קשור אצלי לחנות אחרת..." צוחקת ברכה פישלר ומתכוונת ל"רכושם" האישי של הבנים, שנרכש בחנויות יד שניה: בגדים, צעצועים, משחקים ורהיטים, אביזרים, חפצי נוי, כלים ומה לא. כך אצל כל בני המשפחה וכך בכל חדר מחדרי הבית.

"הביקור השבועי שלי בחנויות יד־שניה הוא כבר אורח חיים ופילוסופית קיום. אני פשוט מטורפת אחרי באזארים ותמיד מגלה שם הפתעות חדשות..." מודה ברכה הירושלמית, בוגרת אוניברסיטה בלשון ובספרות ועובדת מחקר באקדמיה ללשון.

אהבתה של ברכה לחפצים משומשים היא מנוף ואתגר ליצירה ובעזרת דמיון יוצר, טעם משובח, חוש מובהק לאופנה וידי זהב חרוצות, היא מאריכה את חיי הבגד המשומש ומזכה אותו בייעוד חדש. וכך היא פורמת, מתירה, מפרקת לגורמים את המשומשים ומרכיבה, תופרת, סורגת מהם מוצרים מפתיעים חדשים. "כשאני לוקחת משהו ליד איני יודעת מה אעשה בו. החומרים מכוונים אותי ונותנים לי רעיונות" – וכך הפכו להם יריעות פלסטיק שחורות לילקוטי בית ספר מקסימים, ואפודות ישנות שנפרמו נסרגו מחדש בדיגום חופשי לסריגים חדשים ומהפיים. תיקים ונרתיקים וחגורות בחנויות יד־שניה חוברים – לדעתה של ברכה – איכות, ייחוד ומחירי יריד מגוחכים. בביתה של ברכה, כאשר מכונת התפירה מתקתקת בלי סוף, אי־אפשר שלא להזכר ב"גלגולו של מעיל" במהדורה עכשווית משופרת. ■

ברכה פישלר, יד־שניה.
צילום: יוסי זמיר

שיאונה דרור

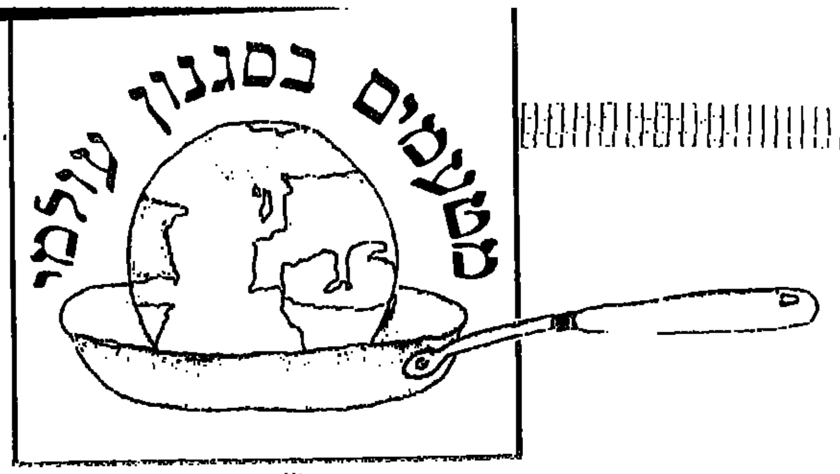

מגזין עיקריות

רותי קינן

הצדעה למצביאים

המצביאים שבהם ידובר כאן הפעם שייכים להסטוריה העולמית. נזכרנו בהם בהקשר עם נפוליאון, והסרט אודותיו העומד להיות מוקרן אצלנו בעתיד הלא רחוק. ולפני שתותחיו של נפוליאון, בסרטו של אבל גאנס בן חמש השעות, בתוספת ארטילריה כבדה בצורת התזמורת הסימפונית שלנו פותחים בהפגזה – אפשר להתענג בנצחונות קולינאריים של מנהיג זה ועמיתיו.

נראה, כי אז כמו היום – הצבא צועד על קיבתו. ויותר מכך, בעוד שקשה לדבר על קיבתם של החיילים הפשוטים בימיו של נפוליאון, למשל, אין כל ספק באשר לזו של הקיסר. נפוליאון לווה בכל אשר הלך על ידי טבח פרטי, שנקרא דונאן, דור שני לשפים ממוצא שווייצי. דונאן, ששרת בעקבות אביו בחצרו של מצביא אחר, הנסיך מקונדה, בילה שנים רבות בשירות הנסיך בגלות ומשחזר לצרפת, הצטרף למחנהו של נפוליאון. השף המסור נשאר בשרותו של נפוליאון עד שהאחרון הוגלה מצרפת ורק בריאותו הרופפת מנעה ממנו מלהצטרף למנהיגו האהוב במקום גלותו. דונאן פרש מעיסוקו כשף ובילה את שארית שנותיו בשוויץ. הוא ציווה למוזיאון של לוזאן את מערכת כלי האוכל האישית של נפוליאון, שאותה קיבל מהקיסר.

השף דונאן זיכה את הגאסטרונומיה העולמית לפחות במתכון אחד שמיוחס לו, הריהו „עוף מארנגו", שנקרא כך על שם נצחונו הגדול של נפוליאון על האוסטרים בעיירה קטנה בשם זה בצפון איטליה (14 ביוני 1800). מספרים, כי נפוליאון המעיט באכילה בימים של לחימה אך בשוך הקרב היה סועד סעודת מלכים. כשחש שהניצחון קרב ציווה על טבחו להכין לו סעודה דשנה, למרות שקרונות האספקה נותרו הרחק מאחוריהם. דונאן מיהר לשלוח את עוזריו לכפרים הסמוכים, אך אלו הצליחו להשיג רק 3 ביצים, 4 עגבניות, 6 סרטני מים, תרנגולת קטנה, מעט שום, שמן וסיר קטן. בידי דונאן היתה גם מנת הלחם של המצביא. מכל המרכיבים הללו הכין לנפוליאון נתחי תרנגולת מטוגנים בשמן זית ושום, עם עגבניות ורוטב על בסיס לחם ושמן. על כל נתח של תרנגולת הניח ביצה מטוגנת וסביבם – את הסרטנונים המטוגנים אף הם. האילתור התבסס על מתכון שרווח באותם ימים בפאריס, ללא הביצים וכמובן ללא הסרטנונים, שגם דונאן חש בחוסר התאמתם למתכון. ואולם, נפוליאון שרווה נחת מהסעודה, ביקש מטבחו להזינו תמיד במתכון הזה בתום הקרב.

דונאן שיפר את מתכונו והוסיף לו יין במקום מים, והחליף את הסרטנונים בפטריות. נפוליאון חש מיד בהבדל וכעס כעס רב על השמטת הסרטנונים. הוא דחה את התבשיל בטענה, שיגרום לו לחוסר מזל. ואולי הזכירוהו הסרטנים את ילדותו בקורסיקה, המשופעת בפירות ים ודגה?!

ואולם, הקשר הגאסטרונומי של קרב מארנגו לא תם במתכונו של דונאן. מספרים, כי משהגיעה השמועה על הניצחון לעיר פאריס, הכריז בעל המסעדה „לה גראס דה דייה" (חסד האלוהים) על המאכל המיוחד שלה, ראגו עגל בעגבניות, כעל „עגל מארנגו", וכך מצא את עצמו המאכל הזה מתחרה אף הוא על כתר הניצחון המפורסם.

לזכר אותו ניצחון, ובזכות אותו נפוליאון – להלן המתכונים שנקשרו בו ואיתם מתכונים שהוקדשו למצביאים אחרים. ■

עגל מארנגו – נצחון של נפוליאון וטבחו האישי.

עגל מארנגו

זהו המתכון שהוקדש לניצחון על־ידי בעל המסעדה הפאריסאי. האם ממנו שאב השף דונאן את ההשראה למתכון העוף שהכין? לא תאמינו, אבל השאלה הזאת העסיקה אשפים רבים בדורות שאחרי דונאן. למי שמתעניין יותר בטעם ופחות בהיסטוריה – כדאי לאמץ את המתכון בשל איכותו.

החומרים (ל־6 מנות):
ק"ג בשר עגל, בקוביות (אפשר לרכוש בשר מוכן לגולאש)
2 כפות שמן זית
בצל קטן, קצוץ דק
שן שום כתושה
½ כוס יין לבן
2 כוסות מרק בקר
2 כפות קמח
3 עגבניות בשלות או 100 ג' רסק עגבניות
צרור עשבי תיבול
מלח, פלפל
200 ג' בצלצלי פנינה
150 ג' פטריות פרוסות

עכשיו 20% על מכונת התפירה ...
MARDIX
4 תשלומים של 116 ש"ח כ"א ויש לך מרדיקס 1510 משוכללת, מבצעת זיג זג, לולאות, כפתורים וכו'.
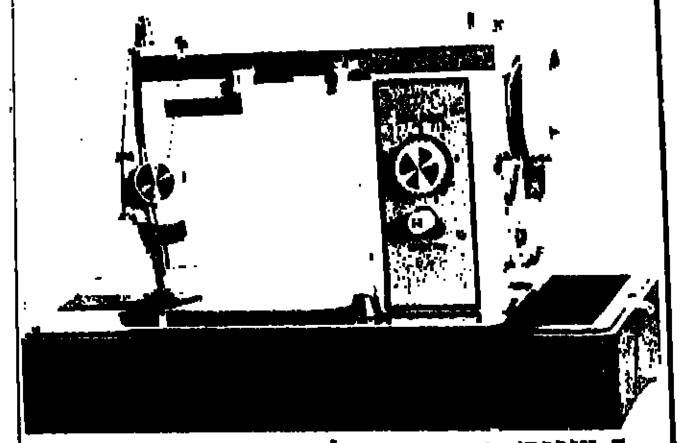
5 שנים אחריות מלאה – הדרכה חינם
חנות המפעל – מרדיקס, בן־יהודה 192 (פינת ז'בוטינסקי) תל־אביב, טל' 229627
לירית – רחוב עקיבא 132. בני־ברק. זימשלי וולף – סוקולוב 48. הרצליה. פרקש יצחק – הנוטע 6. נתניה. סוכנויות דרום – רגווזין 25. אשדוד. אורזל – באר שבע. המלאכה 28. ש. כהנא – צה"ל 1. אשקלון. בלום קרול – רחוב הרצל 84. רמלה. סלון מאווי – הרצל 68. לוד. פינת האושר – ירושלים 5. עפולה. בירנבוים מרדכי – רויאל 11. יפו.

קפולקה
אולמות לאירועים
שמחה אמיתית באוירה יוקרתית

רח' אבשלום גיסין 7 פ"ת טל. 909363, 912270
פתוח 9.00–14.00, 16.00–20.00
מבצע לחודש פברואר

ריחות הטבע של עץ הפלא
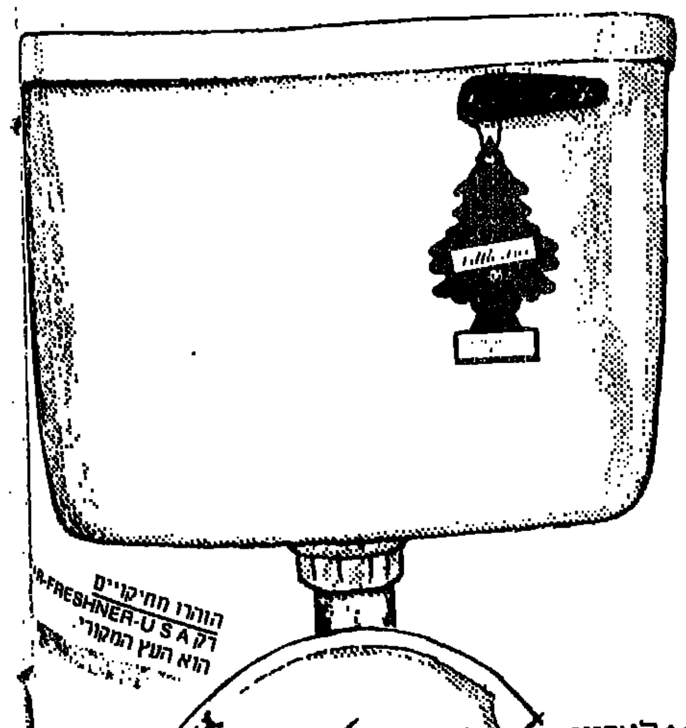
לארונות ✔ לשרותים ✔ למטבח ✔ לאמבטיה
לבחירתכם עצי פלא ריחניים ב־14 ניחוחות של טבע ופריחה – אורן, וניל, קוקוס, לימון, פרחים, תפוח, יסמין, דובדבן ועוד. שימו עצי ריח במטבח, בשרותים ובכל מקום בו תרצו לחוש את ניחוחות הגן המשכרים
14 עצים לריחות נפלאים
ניתן להשיג: בכל רשתות השווק הגדולות ובחנויות לתמרוקי ניקוי המכל היבואן הבלעדי: אוטו פרס, יצחק שדה 33, ת"א טל. 336181-5

מתחתנת!
אופנת אביב וקיץ ב־"4 עונות"

הגיע מבחר ענק של שמלות כלה דגמי קיץ 86, מאירופה ומישראל בעיצובים שונים, אחד מהם יתאים לטעמך
קניה או השכרת שמלה מזכה אותך בטיפול יופי ליום הנישואין הכולל: אמבטית יופי, איפור, מניקור, זר כלה, תסרוקת נסיון, תסרוקת ליום הנישואין קפה, עוגה ו־טבעת נישואין חינם!
עיצוב תספורות ותסרוקות חדישות ע"י צוות ספרים מעולה ומנוסה
בהנהלת משה מרציאנו
מספרה וסלון כלות: רח' פרוג 5, ת"א טל. 228346, 03-236530 יום ב' פתוח רצוף 09.00-19.00
מספרה: אבן גבירול 49 ת"א טל. 03-267365, 251708, 218980

ההכנה:
מטגנים את קוביות הבשר בשמן עד שמשחימים מכל הצדדים. מוסיפים את הבצל והשום ומטגנים עוד מספר דקות. מוסיפים את היין, המרק, הקמח (מדולל במעט מהמרק), העגבניות או רסק העגבניות, צרור עשבי התיבול, המלח והפלפל. מביאים לרתיחה, מכסים את הסיר ומבשלים על סף הרתיחה כשעה וחצי. מטגנים את הבצלצלים והפטריות במעט שמן. מוסיפים לתבשיל וממשיכים לבשל עוד כ־30 דקות. מוציאים את צרור עשבי התיבול ומעבירים את התבשיל לכלי הגשה מחומם.

עוף מארנגו

רצוי להשתמש בחלקי תרנגולת מהסופרמרקט ואין כל הכרח לחפש אחריה בחוצות כפר נטוש. אפשר לדלג על האילתור של דונאן ולעבור ישירות למתכון המשופר, הכולל יין ופטריות.

החומרים (ל־6 מנות):
עוף מחולק לחלקים או חלקי עוף במשקל 1½ ק"ג בערך
מלח, פלפל
3 כפות שמן זית
½ כוס יין לבן
2 כפות קמח
כוס מרק צח
100 ג' רסק עגבניות
שן שום כתושה
עשבי תיבול (מיורן, ריחן, קורנית)
100 ג' פטריות טריות, פרוסות
מעט שמן לטיגון
6 ביצים (או 6 חלמונים)
פטרוסלינון קצוץ
קרוטונים (קוביות לחם מטוגנות – לא הכרחי)

ההכנה:
מתבלים את חלקי העוף במלח ובפלפל. מטגנים אותם במחבת רחבה, בעלת מכסה, עד שהם משחימים היטב משני הצדדים. מכסים את המחבת ומנמיכים את הלהבה. אם מבשלים עוף שלם, מוציאים את הכנפיים וחלקי החזה לאחר כ־10 דקות ושומרים אותם חמים. את יתר החלקים ממשיכים לבשל עוד כ־20 דקות, במחבת מכוסה, על להבה נמוכה.
מוציאים את חלקי העוף מהמחבת. מוסיפים את היין לנוזלים שנשארו בה ומגרדים בעזרת מזלג או מרית עץ את שאריות העוף שדבקו למחבת. מגבירים את הלהבה ומבשלים עד שהנוזלים פוחתים. מוהלים את הקמח במעט מהמרק ומוסיפים את התערובת, עם המרק, רסק העגבניות, השום ועשבי התיבול לרוטב שבמחבת. מבשלים תוך בחישה עד שמתעבה. מנמיכים את הלהבה ומכסים את המחבת. מבשלים על להבה נמוכה ביותר עוד מספר דקות. בינתיים, מטגנים במחבת קטנה את הפטריות טיגון קצר מאוד. מוציאים ומטגנים את הביצים לביציות „עין" (אפשר לטגן במהירות רק חלמונים). מסדרים את פיסות העוף על צלחת הגשה נאה ומניחים על כל מנה ביצה מטוגנת ופטריות. יוצקים את הרוטב, מפזרים את הקרוטונים ובוזקים פטרוסלינון קצוץ.

בף וולינגטון

וולינגטון היה מצביא אנגלי, אויבו של נפוליאון, שניצחו בקרב ווטרלו המפורסם, 15 שנה אחרי מארנגו. על שמו של הדוכס נקרא המאכל האציל לא פחות, ועשוי מנתח מיוחס ביותר של הבהמה. קרוב לוודאי, שלא היה זה המאכל שהוגש למצביא בשדה הקרב. אך ייתכן שאם היה מבקשו, היה גם הוא מקבל תחליף מבשר זול וזמין יותר של עוף או הודו כפי שיוסבר להלן.

החומרים (ל־6 מנות):
1½ ק"ג פילה עגל או בקר (או נתח חזה הודו)
שן שום כתושה
כף עשבי תיבול מעורבים (פין הרבס)
מלח, פלפל
25 ג' מרגרינה
100 ג' ממרח כבד (לא הכרחי)
400 ג' בצק עלים
ביצה טרופה

ההכנה:
מתבלים היטב את נתח הבשר בשום, עשבי תיבול, מלח ופלפל. מעצבים את הבשר לגוש בצורה אחידה ונאה. מתיכים את המרגרינה בסיר ומשחימים בה את נתח הבשר עד שמזהיב מכל הצדדים (אפשר גם למרוח את הבשר במרגרינה ולאפות במשל כ־20 דקות). מוציאים את הבשר מהסיר ומצננים.בינתיים, מרדדים את הבצק למלבן גדול. מניחים על צידו של המלבן את גוש הבשר. מורחים עליו את ממרח הכבד ומפזרים עוד מעשבי התיבול המעורבים. מכסים בחלק השני של הבצק וחותמים היטב את הקצוות. (כדאי להבריש קודם לכן במעט מים, כדי שהקצוות יאטמו היטב). צרים נקב גדול במרכז הבצק ומקשטים את פניו בשאריות בצק, אם רוצים. מניחים את הבשר העטוף בבצק על תבנית רטובה מעט ומושחים את פני הבצק בביצה. אופים כ־40 דקות בתנור שחומם מראש לחום בינוני (180 מעלות). אם משתמשים בפילה בקר – הבשר צריך להיות עדיין אדמדם במרכזו. השימוש בנתח חזה הודו מוזיל את התבשיל וגם מחייב זמן בישול קצר יותר.

פילה בקר עטוף בבצק עלים מוקדש למצביא האנגלי שניצח את נפוליאון.

מדף ספרים
עוד שוקולד

עדיין במסגרת שדות הקרב, והפעם – זה הניטש בין שוקולד לשוקולד – ספר חדש שאולי יפשר בין סוגיו השונים של המעדן הכהה הזה וירבה שמחה בקרב אוהביו. „ספר השוקולד" מסדרת ספרי כנרת לבית ולמשפחה, מעלה על הנייר את חלומותיהם הגנוזים של כל הלקקנים. ציפויים, קינוחים, עוגות, משקאות, עוגיות וממתקים, בליווי תמונות צבע והדרכות בשלבים. מתוכו בחרנו במתכון נמס בפה – כהבטחת הספר.

כרסומי חמאה־אגוזים

החומרים:
כוס סוכר
½ כפית מלח
125 ג' חמאה או מרגרינה
¼ כוס מים
½ כוס אגוזי מלך כתושים
200 ג' פתיתי שוקולד מריר

ההכנה:
משמנים נייר אפייה בגודל 26־40 ס"מ. מערבבים את הסוכר, המלח, החמאה והמים בסיר בינוני ומבשלים על אש נמוכה עד שהתערובת הופכת לסירופ הנמשך מהכף בחוטים גמישים ולא שבירים. מבליעים לתוך הסירופ מחצית מהאגוזים ומורחים אותה בעובי 6 מ"מ על נייר האפייה. מצננים.
בינתיים, ממיסים את השוקולד ומורחים אותו על הבסיס שהתקשה בינתיים. מפזרים את שאריות האגוזים. כשהשוקולד מצטנן ומתקשה, שוברים לפיסות לא אחידות ושומרים את הממתק בקופסה סגורה. ■

רעיון עולמי
תמציות בקוביות

כמה פעמים אתם נדרשים במתכון זה או אחר לכמויות קטנות של מיץ לימון, קליפת לימון או תפוז מגוררת, אבקת מרק עוף? כמעט בכל פעם שאתם ניגשים לאפות ולבשל. ובכל פעם אתם שולפים לימון אחד (או אפילו מחצית הלימון, כשבת זוגו, המחצית השנייה, נאלצת להמתין לתורה מיותמת במקרר), מגררים, סוחטים, מלכלכים בדיוק את אותם הכלים למטרה מצומצמת אחת.
הרעיון הוא, לנצל את עונת ההדרים, לסחוט כמות גדולה של מיץ לימונים ולגרר את קליפתם. את המיץ מקפיאים בתבנית של קוביות קרח. כשקפא – מעבירים את הקוביות לשקיק ניילון ומשתמשים בכל פעם בקובייה אחת או יותר – ככל שדורש המתכון. אפשר להקפיא בשקיקי ניילון מיוחדים המיועדים להכנת קוביות קרח – אלה יחסכו לכם אפילו את מלאכת העברת תוכן תבנית הקוביות לשקיק ניילון לאחר ההקפאה.
את קליפת הלימון (אפשר לנצל באותה ההזדמנות גם את קליפת התפוזים שנסחטו לארוחת הבוקר ולגרר גם אותה) שומרים בשקיקי ניילון קטנים, אף הם במקפיא. עכשיו אתם מסודרים.
ובעניין המרק. אם יש לכם שאריות של מרק עוף או בשר צלול, מעשה בית, אפשר להקפיא גם אותן בקוביות קרח. רצוי להרתיח תחילה את המרק ולהפחית את כמותו. כך מתקבל נוזל מתומצת, המתאים מאוד לתיבול כל סוגי המאכלים (ויכול לשמש תחליף מצויין לאבקת מרק הנדרשת במתכונים שונים). אם תנסו, אולי תחליטו, שכדאי להכין מרק מתומצת במיוחד לצורך הקפאה בקוביות. אם אכן – נצלו את סיר הלחץ שברשותכם והכינו בו במהירות מרק תמציתי מאוד מעצמות בשר ועוף (הרבה) ומים (מעט). הקוביות האלה יכולות לשמש ממש כמו בסיס של אבקה – ממיסים את הקובייה הקפואה במים רותחים, מחממים ומגישים כמרק צח בן רגע.

רולמופס – גלילות של דג כבוש – ביסמארק אהב לאכול מהן בשדה הקרב.

שירות עולמי
מליחי ביסמארק או רולמופס

ממש בשנה בה ניצח ולינגטון את נפוליאון בקרב ווטרלו, נולד הקנצלר הגרמני ביסמארק, שנודע באהבתו לאוכל. המצביא, שצבאותיו כבשו את אלזס לוריין מידי הצרפתים, לא נזקק לתושיתו של טבח צמוד בעת מסעות הכיבוש שלו והצטייד תמיד במאכלים קרים וכבושים, שלהם נטה חיבה מיוחדת. כאלה הם נתחי הדג הכבושים, שמתכונם ודרך הכנתם המובאים כאן מוקדשים גם לאחד מקוראנו הוותיקים, שפנה כבר מספר פעמים בבקשה לדעת כיצד מעשנים דגים. מלאכת העישון היא מלאכה מייגעת ומסובכת, שאינה מתאימה כל כך למטבח הביתי. אני מקווה, שהקורא הנכבד חובב המליחים יסתפק בהכנה ביתי של כבושי הדג האלה.

החומרים:
4 דגי הרינג טריים או מומלחים
1½ כוס חומץ תפוחים
1½ כוסות מים
1 עלה דפנה
10 גרגרי פלפל שחור שלמים
2 גרגרי ציפורן
כפית גרגרי חרדל
למילוי:
2 כפות צלפים
2 בצלים פרוסים
1 מלפפון כבוש גדול, חתוך לאורכו לרצועות
4 כפיות חרדל צרפתי

ההכנה:
אם משתמשים בדגים טריים, רוחצים אותם היטב, מנקים, מוציאים את הקרביים ואת עצם הדג. משליכים את הזנבות והראשים.
מניחים בקערה עם 2½ כוסות מים וכ־100 ג' מלח (½ כוס). שורים במשך 24 שעות ומסננים. מוסיפים שוב 2½ כוסות מים, כ־100 ג' מלח ושורים ל־24 שעות נוספות.
אם משתמשים בהרינג מומלח, שורים אותם במים למשך הלילה. מרתיחים את כל חומרי התחמיץ במשך 5 דקות. מסירים מהאש ומצננים. מסננים את הדגים, שוטפים תחת זרם מים ומניחים על משטח עבודה כשהעור כלפי מטה. מורחים כל דג בחרדל, זורים צלפים קצוצים, פרוסות בצל ורצועת מלפפון. מגלגלים בזהירות ונועצים קיסם עץ. מניחים את גלילות הדגים בקערה ויוצקים עליהם את התחמיץ. מוסיפים את שארית טבעות הבצל ומשהים בכלי סגור למשך 4 ימים לפחות לפני ההגשה. ■

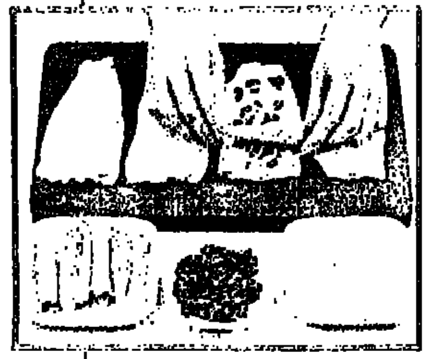
כשצד העור כלפי מטה, מורחים את הדגים בחרדל, זורים צלפים ובצל.

מניחים חתיכת מלפפון לרוחב הפילה. ומגלגלים את הפילה סביבו, בצורה הדוקה.

מחזקים את גליל הדג בקיסם קוקטייל, מניחים בקערה ויוצקים עליהם את התחמיץ, שורים בתחמיץ למשך 4 ימים.

בריאות
מוסף לרפואה ולכושר

דרך הגב

שמונים אחוז מהאוכלוסיה סובלים מכאב גב. קורס בן חמישה ימים בזכרון־יעקב בהדרכת ד"ר סבתו מאפשר למשתתפים ללמוד איך מתגברים על המפגע וגם איך לחיות עמו. בגלל ריבוי מקרי הגב השוק בחוץ פרוץ ויש להזהר מ"חפרים" למיניהם.

עמוס לבב
צילומים: דפנה קצור

בשבוע שעבר זה שוב תקף אותי. עשיתי תנועה לא נכונה, השד יודע איזו, ונשארתי תקוע ב־90 מעלות. אתם מכירים את זה, נכון? הרי כבר הייתם בסרט הזה. ד"ר שבתאי סבתו אומר כי 80% מהאוכלוסיה שמעל גיל 20 סובלים מבעיות גב (כן, שמונים אחוזים!).

ד"ר סבתו הוא הממונה על יחידת הגב במחלקה האורטופדית במרכז הרפואי "ביילינסון", ומדי שבוע הוא עושה דרכו אל בית ההבראה של "מבטחים" בזכרון יעקב. אחרי שהוא מתבשם מהנוף המשכר והאויר הצח, הוא מנסה לעזור לעשרים אנשים הבאים להשתתף מדי שבוע בפרוייקט החדש "דרך הגב" (שם יפה, נכון?), שמארגנת קופת חולים של ההסתדרות הכללית. "אפשר למנוע את התקפי הגב, או להפחית את תכיפותם, על ידי פעולת מניעה או הסברה", מאמין ד"ר סבתו ומסתכל בהבנה על ההתפתלויות שלי, פרי נסיון נואש למצוא תנוחה נכונה.

עצבנות ודכאון

ד"ר סבתו טוען שכאבי גב הם גורם בולט להעדרות מהעבודה, וחוץ מהסבל לפרט, גם גבוהה העלות של הצרה העתיקה הזו, שהחלה כאשר החלטנו פעם להתרומם על שתי רגלינו האחוריות, מהתנוחה הטבעית של הליכה על ארבע. "הידיים החפשיות שלנו הן היתרון של ההליכה על שתיים", הוא אומר בחיוך. "אבל

(המשך בעמוד הבא)

איך קמים כשנתפס הגב? אפשר לנסות כך, אבל אל תחשבו שיילך בקלות, חת־שתיים־שלוש.

אלקל – אמינות מעל לכל

"אנחנו מוכרים לקהל הישראלי כבר שנים רבות כיבואני רהיטים המשווקים ריהוט באיכות גבוהה ובמחירים סבירים" – אומר מר אלקלעי, חיבואן הגדול בישראל בענף הרהיטים. ואכן לרהיטי "אלקל" יצאו מוניטין של איכות הנותנת תמורה מלאה עבורה כספנו.

"אלקל" מייבאת רהיטים כמעט מכל ארצות מזרח אירופה: רומניה, פולין, צ'כיה, בולגריה והונגריה וכן גם מהולנד ומבלגיה. ב־25 שנות פעילותה היא ייבאה ושיווקה פריטי ריהוט, בהם משתמשים ומהם נהנים במאות אלפי בתים בישראל. נראה שקביעתו של אלקלעי, האומר ש"לא תמצאו בית בישראל שאין בו רהיט כלשהו של אלקל". אינה רחוקה מן האמת, במיוחד אם נזכור שכמעט כל כסאות העץ המתקפלים ורוב רובם של כסאות העץ המלא לפינות אוכל יובאו ושווקו על ידי חברתו.

ברשת חנויות "אלקל" ניתן למצוא מבחר ענק ונהדר של פינות אוכל, כסאות לפינת אוכל (לא פחות מ־178 דגמים שונים!), מערכות ישיבה עשויות עור או בד ובשילובי עץ אלון אמיתי, מזנונים בסגנון עתיק ובסגנון מודרני, מערכות קיר, ויטרינות ועוד ועוד...

"המוטו הראשי שלנו הוא האמינות, וזו חשובה לנו יותר מכל" – אומר אלקלעי – "הציבור בישראל משלם במיטב כספו עבור רהיטים ומגיע לו לקבל רהיטים טובים, אחריות מלאה ושירות טוב". התוצאה מגישה זו הינה חוג גדל והולך של לקוחות נאמנים.

עם הצהרות שכאלו ואחרי התרשמותי האישית, אני יכולה להמליץ בפני כל מי שקונה רהיטים לקראת האביב: גשו ל"אלקל" עתה מתקיים שם גם מבצע, במסגרתו ישתתף כל קונה בהגרלת פרסים גדולה. בין הפרסים: טיסות לארה"ב ולהולנד, 15 כסאות נדנדה יפהפיים ועוד 500 פרסים אחרים.

אלקל ת"א – אולם תצוגה מרכז: רח' שלבים 8 (מול מגרש החניה של אצטדיון בלומפילד) טל' 824230; 827949 (03). רמת־גן – ב"ביתילי", מול קניון אילון, 56, **אלקל ירושלים** – רח' שלומציון המלכה 9, טל' 222196(2), **אלקל רעננה** – איטל רהיט, בית וילה רמה, אזור התעשייה, כפר־סבא – אחים כהן, רח' רוטשילד **אלקל שדרות** – קופלקור, אזור התעשייה הישן, **אלקל נתיבות** – סופר רהיט, מאחורי אולמי אפרת, **אלקל טבריה** – רהיטי חן, קרית שמונה – רהיטי חצפון, רח' הירדן 11, **אלקל טורונטו, קנדה** – 2697 Steels Av. West TL-6650732 וכן בעוד 167 חנויות רהיטים נובחרות בכל רחבי הארץ וברשת השקם.

הלהיט החדש: דיוקן חרוט על מדליון זהב מתנה מקורית למי שאוהבים

אם אתם אוהבים מישהו או מישהי ומחפשים מתנה שתהיה גם מקורית וגם בעלת ערך – יש עבורכם רעיון חדשני: בעזרת "סטודיו גולדן ממוריס" תוכלו להעניק לו/לה מדליון זהב אישי כשעליו חרוט דיוקן האוהב/ת או הנאהב/ת. כמי שהתנסתה בקבלת מדליון כזה, שבחיר לבה "חרוט עליו" אני מוכרחה להגיד שקבלתו היתה מרגשת וענידתו הינה הנאה מתמשכת.

כל מה שעליכם לעשות כדי "להפיק" את המדליון האישי הוא להביא תמונת ראש (פספורט) רגילה ל"גולדן ממוריס".

תוכלו לחזור ולקבל את המדליון כשהדמות שבתמונה חרוטה עליו.

המדליון עצמו עשוי זהב 14 קרט וניתן להזמינו בכל צורה שתבחרו:

צורת לב, פרח, עיגול וכד'.

"גולדן ממוריס בע"מ"
רח' דיזנגוף 200 ת"א (ליד קפה כסית)
טל. 234936, 396205(03)

"התחנה" המחודשת – ההנאה לצד העסקים

כשעוברים באיזור בורסת היהלומים, אי אפשר שלא להשתהות לרגע ולהתפעל מ"התחנה" פאב־מסעדה הממוקם בתחנת טונול שברחוב אבא הלל 11, ברמת גן.

בנוסף לקנקן היפהפה גם מה שיש בתוכו אינו מבייש את "הפירמה": האחים עידו ועמוס המנהלים את התחנה, השקיעו בחידוש המקום הרבה משאבים, מחשבה וטעם ויותר מזה הם משקיעים במטעמים המופיעים בתפריט. התפעלתי ממנת "אפרוח בחרדל" – אפרוח שהוכן בתנור עם רוטב חרדל (פשוט מעדן), מטעמים נוספים שערבו לחיכי במיוחד היו "עוף גאודי", המצופה בדבש, ו"סלט מאסטרו" – פרטיות טריות ממולאות בשזיפים ומגולגלות בחזה אווז מעושן.

מהמבחר של "מחלקת הדגים". הייתי ממליצה על פורל מטוגן ביין ובלימון המוגש עם רוטב שקדים. "התחנה" מתפקדת מבוקר ועד השעות הקטנות של הלילה. בכל שעה משעות היום תוכלו למצוא את המתאים לכם מתוך התפריט המגוון. כן מפורטת כל אחת מן הארוחות ב"עיסקה", דבר שבהחלט כדאי לנסות.

בשעות הערב מקבלת "התחנה" ציביון של פאב, ולא סתם "עוד פאב", אלא פאב שבהחלט אפשר להגדירו כמיוחד במינו וכמומלץ לאלה שאוהבים להעביר ערב באווירה נעימה ואינטימית לצד המשקאות והמאכלים האמורים.

"התחנה", אבא הלל 11, רמת־גן. טלפון להזמנת מקומות 03־7511583.

לא להתייאש! יש תרגילים לשיפור מצב הגב. כך מלמדים בפרוייקט „דרך הגב" של קופת חולים בבית ההחלמה של „מיבטחים" בזכרון יעקב.

דרך הגב

(המשך מן העמוד הקודם)

על כך אנו משלמים את המחיר. היציבה שלנו פחות טובה, והשחיקה של הדיסק גדולה יותר".

וכאן הוא נכנס למונחים מקצועיים, שאין לי סבלנות אליהם. גם את זה מקבל ד"ר סבתו בהבנה. "לסובלים מכאבי גב יש נטיה לעצבנות יתר, לדכאון", הוא מנתח את ההיבט הפסיכולוגי של הצרה הזו. "דברים שלא הפריעו לחולה בעבר, מעצבנים אותו עכשיו. יש התנהגות של כאב, שמכריחה את כל המשפחה להתנהג בהתאם. עומדות בפני בני הבית שתי אפשרויות: או לרחם על החולה, או לעזוב אותו לנפשו. ואז, תלוי במבנה הנפשי של החולה, או שהוא מוותר, או שהוא מתחלה עוד יותר".

אז אני מוותר ומאפשר לד"ר סבתו להסביר לנו בקיצור מה זה כאב גב. "הסיבה השכיחה ביותר היא התכווצות שרירים", הוא אומר. "זה גורם להגבלת התנועה. ואז אתה נכנס למעגל שקשה לצאת ממנו. חוסר פעילות גורמת לניוון שרירים, לשינויים במחזור הדם, לניוון העצם. ואז – בעיות נפשיות, עצבנות ודכאון. סיבה שניה – פריצת הדיסק לכוון אחורי צדדי, לחץ על העצב וכאב בעצמות שונות".

כאן, כמקרה גב טיפוסי, אני מאבד את סבלנותי ושואל את ד"ר סבתו: "מה זה דיסק"?

"הדיסק הוא כרית ריפוד הנמצאת בין כל שתי חוליות", הוא משיב באורך רוח. הוא רגיל למקרים כמוני. "החלק הפנימי של הדיסק הוא גרעין רך. מסביבו יש סיבים נוקשים הנשחקים עם הזמן, והחומר הג'לטיני פורץ החוצה, לאחור ולצדדים. ואז הוא לוחץ על שרשי העצבים, וזה כואב וגורם גם לשינויים בתחושה ובכח השרירים. במקרים קיצוניים זה יכול להביא גם לשיתוק, ואז יש צורך בניתוח".

אבל המחשבה הרווחת בציבור היא שניתוח בלתי מוצלח גורם לשיתוק, ולא ההיפך:

"זו טעות", אומר ד"ר סבתו. "השיתוק לא בא בבת אחת. זה הדרגתי. זה קורה יותר בגיל 40־30, כי אז יש פער בין הציפיות לבין היכולת".

עכשיו הוא רואה שהוא הצליח לרכא אותי, והוא מוסיף במהירות: "שמע את המסר: תעשה פעילות גופנית ותכין את שריריך לרמה מסויימת, כך שבעת הצורך תשתמש בהם נכון".

אבל אני לאחר יאוש! כולנו לאחר יאוש! אני מרשה לעצמי לדבר בשמם של ה־80%.

"אין יאוש"! מרים ד"ר סבתו את קולו. "אתה צריך להכין את עצמך. תמיד יש פער בין הציפיות לבין היכולת".

את הדברים האלה הוא אומר לעשרים הכפופים הבאים לבית ההבראה המקסים, שם בפאתי הכרמל, מדי שבוע. הסדנא כוללת הרצאות של ד"ר סבתו על אנטומיה. הוא מספר לאנשים מה כולל עמוד השידרה, ומדבר גם על פיזיולוגיה, כשהוא מסביר להם על תפקוד עמוד השידרה בתנועה וביציבות. שלושה ימים הם עושים תרגילי פיזיותרפיה, מפעילים את השרירים, ולומדים לתפקד עם הכאב כאשר הוא כרוני (איך לתלות כביסה, לגהץ, לשרוך את שרוכי הנעל ואפילו איך להתעטש נכון. מי שסובל יודע למה הוא מתכוון). אחר כך בא פסיכולוג ומלמד את ה־80% הדפוקים האלה, כיצד להתמודד עם הכאב.

– מה זה כאב?

"אף אחד לא יודע", מחייך ד"ר סבתו. "אבל אנחנו מלמדים אותם שזוהי למעשה מתנה. כמו חום, הכאב הוא אור אדום שמתריע שמשהו בגוף לא בסדר".

אנחנו נכנסים לחדר. ה־80% רואים שאני עקום כמו סימן שאלה, או הם מיד מפנים לי מקום על המזרון. חושבים שהגיע אחד חדש. ואז ד"ר סבתו מציג אותנו, אז הם מוכנים להתראיין רק בעילום שם. מתביישים, כאילו הם לא הרוב בעולם.

כפוף א': "כולנו סובלים מבעיות גב. הגענו לכאן דרך המודעות בעיתון".

כפופה ב': "אנחנו משלבים נופש עם בריאות. זהו מחזור של חמישה ימים".

כפוף ג': "אני חושב שהקורס טוב יותר לאנשים מתחת לגיל 40. הוא נועד יותר למניעה".

כפופה ד': "זה עוזר יותר למודעות. מחדד את המודעות לדברים הקשורים לגוף".

כפוף ה': "העבודה שלי משרדית. בגלל זה אני סובל. ואני לא עושה גם פעילות גופנית. למה? כי אין לי זמן. כאן אני לומד כיצד לנצל חלונות זמן קטנים לשיפור תנוחות הגוף, לעשות תרגילים שלא דורשים הרבה זמן".

לכפופה ד' יש גם ביקורת: "החלק התיאורטי גדול בקורס מהחלק המעשי".

ד"ר סבתו נותן את ההרצאה האחרונה בקורס. הוא מסביר מדוע יציבה נכונה חשובה כל כך, לא רק בגלל שהיא אסטטית ויפה. "צריך לשמור על איזון בין הקימורים הרגילים של הגוף, והעמידה. לא לעמוד כמו סימן שאלה", הוא מדגיש. הוא משתדל לא להפחיד את האנשים, אלא לעזור להם למנוע נזק בעתיד. גם מי שכואב לו, יכול למנוע את המשך הכאבים. הוכח, לדבריו, שמי שלמד כיצד למנוע את הצרה הזו, השתמש פחות בתרופות.

– כיצד נעשית האבחנה?

ראשית מקשיבים לחולה, חוקרים אותו, שואלים שאלות. אחר בודקים אותו,מצלמים את עמוד השידרה, אך קשה מאד לאבחן דיסקוס רק על סמך צילום רגיל. אם עדיין אין אבחנה, נערכות בדיקות דם ו/או טומוגרפיה ממוחשבת. אם עדיין לא מצאו כלום, מזריקים חומר ניגוד לתעלת השידרה ומוליכים את הנוזל לאורך כל עמוד השידרה וכך אפשר למצוא סימני לחץ.

– מה לעשות כאשר יש התקף?

לנוח במיטה בתנוחה שלא כואבת, לחמם את המקום וגם לעסות בשמן. "לא, לא לעשות מאניפולציות", מזהיר ד"ר סבתו. "לא למשוך, ולא לאפשר לשכן 'מומחה' למתוח אותך. השוק בחוץ פרוע, המספר הגדול של הסובלים מכאבי גב מאפשר להרבה 'חאפרים' לעלות על העניין. אני לא פוסל את כל השיטות האחרות, אבל ממליץ קודם כל לעשות אבחנה בבית חולים מוסמך".

וזהו המסר שד"ר סבתו וצוות העובדים מנסים להעביר ל־80% "דרך הגב": "הכאב הזה איננו סוף העולם, וניתן למנוע את התקף כאבי הגב על ידי פעילות יום־יומית. כמו שאתה מצחצח שיניים יום־יום תעשה הגיינה גם לגב שלך. תעשה תרגילים בכל בוקר. זוהי גם הרגשה טובה מאד. התרגילים כוללים שרירי גב וגם שרירי בטן. למה לך לקנות חגורה? תפתח את השרירים, ואז תהיה לך חגורה משלך".■

מימד לאמנות חזותית
המרכז ללימודי אמנות
הרשמה למחזור פברואר וקיץ '87
צילום • ציור • פיסול • עצוב גרפי • תכשיטים [צורפות]
תכנית הלימודים משלבת לימודים עיוניים בלימודי אמנות מעשיים וגישתה רחבת האופקים מפגישה את התלמיד עם מגוון מורים ואמנים
הלימודים נערכים בשעות בוקר, צהריים וערב.
לימודים חלקיים (החל מ־3 שעות בשבוע)
לימודים מלאים (שבוע מלא 4 שנים)
תנאי תשלום נוחים. מספר מקומות מוגבל
פרטים והרשמה לשנת הלימודים
בין השעות 9.00 עד 19.00
במשרדנו, רח' ברנר 10 ת"א

ילדים

ד"ר מיכאל ליסון
רופא ילדים

„הילד לא אוכל"

פסגת מאוויה של אם היהודיה – ילד שבע ודשן. ילד בעל־מרץ, יש להניח כי האנרגיה באה לו ממקור כלשהו – כלומר שמה שהוא אוכל מספיק לו. אם אין בו סימני מחלה מובהקים, הסירוב לאכול מרכיבי מזון חשובים לבריאותו הוא עניין של התנהגות, אותה משיגים על־ידי חינוך, לא על־ידי תרופות

הילד לא רוצה לאכול. הילד שלי חלש – אולי ניתן לו ויטמינים? טענות כגון אלה, נשמעות לעתים תכופות מפי הורים לילדים קטנים. האם היהודיה, אשר פסגת מאוויה הוא ילד שבע ודשן נעשית מתוסכלת כאשר האוכל המזון והטוב שהכינה נשאר על הצלחת בתום הארוחה.

הנושא הופך לוויכוח שגרתי בין ההורים וילדיהם ומביא מתח ורוגז מיותרים. הבה נבחן את התלונה בצורה שקולה: האם הילד אינו מוכן לגעת באוכל כלשהו במשך כל שעות היממה, או שהוא מסרב לאכול בזמן הארוחה את המונח לפניו, אך מוכן לאכול גלידה ומיני מתיקה אחרים בשקיקה?

יש לענות בכנות על השאלה האם הילד שוכב אין אונים עשרים וארבע שעות ביממה ללא יכולת תזוזה מרוב חולשה? או האם הוא משחק כרגיל ומסוגל להתיש אף את החזק שבמבוגרים בשובבותו? ואם אכן כך הוא הדבר – מאין שואב הוא את האנרגיה האדירה הזו בהתחשב „שלא אוכל כלום", כדברי ההורים המודאגים.

הבעיה, לדעתי, איננה חוסר תיאבון כתוצאה ממחלה כלשהיא, אלא בעיה של חינוך לתרבות אכילה נכונה, להרגלי אכילה טובים ולמשמעת. איבדנו הרבה מכוח הסמכותיות שלנו על ילדינו. הם מכתיבים לנו מה יאכלו ומתי, כמה זמן ישהו מול הטלוויזיה, מתי יחזרו הביתה וכדומה. הילדים לומדים חיש מהר להשיג את מבוקשם – העקשנות והנדנוד שלהם מצליחים לשבור גם את קו ההתנגדות האחרון שלנו.

בדרך כלל, אין ילדים בעיתיים, יש הורים בעיתיים. הורה אשר מוכן להשקיע בחינוך ילדיו בכל תחומי החיים, למשמעת, לנקיון, לזהירות, להרגלי אכילה נכונים, יהנה מפרי עמלו.

ובכן, מה עושים לילד או לתינוק שלא רוצה לאכול? במידה ואין סימני מחלה מובהקים, כגון חום, הקאות, שילשול וכדומה, ניתן לומר במידה רבה של בטחון, כי הבעיה היא התנהגותית, ובהתאם לכך נטפל בה. יש להקפיד על זמני ארוחה קבועים ולהמנע מכל האפשר ממתן דברי מאכל ומשקה בין הארוחות. כל זאת על מנת להביא את הילד רעב לארוחה. פסק הזמן של 8־4 שעות שבין הארוחות, לא יזיק לילד.

במידה ותהיו עקביים בהחלטתכם זו, רוב הבעיות תפתרנה מעצמן, כי כל יצור חי חייב לקבל את מזונו על מנת להתקיים, והרעב, במוקדם או במאוחר, עושה את שלו...

לאחר שהילד התרגל לכלכלה נכונה ומזינה, בהתאם לשביעות רצונם של הוריו, הרי שאין מניעה „לפנק" אותו מידי פעם, ולהיות יותר גמישים בכל הנוגע לכלכלה בין ארוחות.

אם הוא מסרב לאכול פריט זה או אחר, הנראה לכם חשוב לבריאותו ולהרגלי האכילה שלו, יש להתעקש ולא לוותר. כי ברגע שתיסוגו ותספקו לילד „במקום", הוא יקלוט את המסר של חוסר ההחלטיות, וינסה להשליט את רצונו גם להבא.■

מזון

אמיר גילת

מותר הדג על הבשר

בשר הדג מכיל את כל החומצות הדרושות לגוף. אכילתו תורמת לוויסות לחץ הדם, הורדת שומנים והגברת כושר הראיה בלילה.

דומה כי העולם הגסטרונומי מתחלק לשניים: החובבים המושבעים של מאכלי דגים מעבר מזה – והשאר מעבר מזה. „אכילת דגים מאריכה את אורך החיים ומונעת בעיות בריאות, שבהן נתקלים אוכלי־בשר", טוען ד"ר אלכסנדר גלמן, מי"מ מנהל המעבדה של אגף הדיג במשרד החקלאות הוא גורס כי הציבור אינו יודע די הצורך את החשיבות הרבה הטמונה באכילת דגים.

לדבריו מכיל הדג את כל החומצות הדרושות לגוף, והיחס ביניהם לבשר הדג הוא אף אופטימלי יותר מאשר בבשר רגיל או בחלבונים צמחיים. ב־100 גרם של דג טרי יש די חומצות אמיניות, המספיקות לצריכה היומית. „מחסור בחומצות אלו מביא לעצירת ההתפתחות של הגוף, הפרעות בתנועה ובתפקוד הכבד", מסביר ד"ר גלמן. „לחומצה ששמה טאורין, למשל, יש תפקיד חשוב בויסות לחץ הדם, בהורדת שומנים ניטרליים ובהגברת כושר הראיה בלילה".

התפריט היומי של אדם מכיל אחוז גבוה מאוד של שומנים רוויים, כי בשר הבקר והעוף מכילים שומנים רבים. ד"ר גלמן מציין כי ידוע שעם הגיל עולה גם כמות הכולסטרול, הנכנסת בצינורות כלי־הדם ושוקעת שם. „שומן הדגים מכיל, לעומת זאת, 25־30 חומצות שומניות בלתי־רוויות ואיכותן טובה יותר מחומצות של שומן צמחי", הוא אומר.

תפקיד החומצות השומניות בגוף הוא, בין השאר, להמיס את הכולסטרול ולהוציאו מהגוף. „30 גרם של שמן דגים טרי מוציאים מהגוף 7% כולסטרול. מחקרים הוכיחו שביפן, שבה נפוצה אכילת הדגים, התקפות הלב הן בשיעור של אחת למיליון תושבים, לעומת ארצות ארופיות שבהן מספר ההתקפות הוא אחת ל־10,000".

הדגים הם גם מקור טוב של ויטמינים שונים (A, B_1, B_2 ועוד), המסייעים לראיה, לקליטת סידן ומונעים מחלות, איבוד משקל ותופעות־לוואי אחרות, העלולות להגרם בהיעדרם. לדברי ד"ר גלמן, בארץ אין מחסור בויטמין C, המצוי בפירות וירקות. אך יש מחסור בויטמנים הנמסים בשומן, ואלה מצויים בדגים.

זאת ועוד. בדגים, הוא אומר , יש קרוב ל־60 אלמנטים הכרוכים בפעילות הגוף, שאינם נופלים באיכותם מאלה הנמצאים בבשר אחר ואף עולים עליהם. למשל, ברג יש כמות גדולה פי 400 של סידן וכן כמות גדולה יותר של יוד וחומרים אחרים. אגב, אפשר גם שאכילת דגים מסייעת לטיפול במיגרנות.

„אכילת דגים מומלצת ביותר", מסכם המומחה. „איכות החלבונים שלהם גבוהה, העיכול קל ולכן חשוב שמבוגרים הסובלים מלחץ דם גבוה וגם ילדים יאכלו דגים".

מתכון בריא

לקחת מקרל קפוא, להפשיר חצי שעה בטמפרטורה של 5 מעלות ולהכין ממנו פילה. לקחת מלח בכמות של 4% ממשקל הדג, פלפל שחור טחון לפי טעם, עלי דפנה, גרעינים דפוקים, קוסברה ושום. לערבב עם מלח ולמרוח את חציו הפנימי של הפילה בתערובת. לאחר מכן למרוח גם את חלקו החיצוני ולשים בשקית ניילון במקרר למשך יומיים ולאחר מכן להקפיא. לחתוך לפרוסות עם ההגשה.

עוד תפריט בריא

לחתוך מקרל לפרוסות, להכניס לתמיסה המכילה 3% מלח, 2% סוכר,חצי כוס חומץ של 6%, שני בצלים גדולים ושני גזרים חתוכים. להקפיא – ולאחר ארבעה ימים הדג מוכן לאכילה.■

דני קרן

מרבים לדבר על איידס ושוכחים את ההרפס, מחלה קשה ומסוכנת ביותר, נחשבת עדיין למחלת המין מספר אחד. רופא ישראלי הביא מארה"ב את החידושים האחרונים לטיפול בחולי הרפס.

יש גם הרפס

העיסוק הבלתי־פוסק במחלת האיידס הנוראה, הדיבורים עליה, החרדות והחששות, הרחיקו ממרכז תשומת־הלב מחלת מין אחרת שעדיין פוגעת ברבים, מחלה שאינה בה קטלנית כמו האיידס אולם גם היא עלולה לסכן את החולה בה באופן ממשי, לגרום לעוורון, נזק מוחי קשה ולעתים גם למוות. ההרפס.

לא מכבר חזר מהשתלמות ארוכה בארצות־הברית הגינקולוג ד"ר אריה שוורץ, רופא בכיר במחלקת נשים ויולדות בבית החולים "מאיר", ובפיו בשורה שוודאי תעודד את הסובלים מהרפס, על־אודות תרופות חדשניות לטיפול במחלה. לראשונה יש מה שמביא הקלה ניכרת במצב החולה, לקיצור ימי המחלה (הפוקדת בהתקפים מחזוריים), ולצימצום והקלה בסימפטומים.

מחלת ההרפס ידועה בעולם כבר שנים רבות, אולם רק בשנות ה־60 של המאה שלנו החלו רופאים לדבר עליה כעל מגיפה של ממש. זה ארע עם התגברות המתירנות המינית ובמקביל לשימוש המוני בגלולה למניעת הריון. בארה"ב נחשבת מחלת ההרפס – גם היום – למחלת המין מספר אחד, ומעריכים כי יש שם כיום לא פחות מ־20 מיליון חולי הרפס.

ההרפס הוא נגיף (וירוס), ובעצם "משפחה" של וירוסים ולה חמישה זנים. הזן הנפוץ יותר (והחמור פחות) הוא ה"הרפס סימפלקס", הפוגע באדם בשתי צורות עיקריות – האחת גורמת היווצרות אבעבועות באיזור הפה והשפתיים בזמן חום, וסת או מצבי־לחץ שונים. הצורה השנייה פוגעת בדרך־כלל באברי המין. לעתים אפשר למצוא אצל אותו חולה את הטיפוס האחד של הרפס באיזור אברי המין, והטיפוס השני באיזור הפה.

במשך השנים הושקע מאמץ מדעי רב לחקר המחלה, אך במובנים רבים היא עדיין מהווה חידה.

אופן ההידבקות בהרפס: במגע מיני, או במגע של עור בעור. כאשר נגיפי ההרפס חודרים לגוף האדם הם נשארים שם לכל חייו, אם כי לרוב במצב רדום, בלתי פעיל. אך הבעייה היא שכאשר אדם לוקה בהרפס – שוב אין הוא יכול להיפטר מן המחלה. במקרים מסויימים עלול החולה גם למות. ידועים מקרי מוות בין מבוגרים, כמו גם מקרים של פגיעה קשה במערכת העצבים המרכזית, אולם הסכנה אורבת במיוחד לתינוקות ולילודים שאמם לוקה בהרפס.

תחילה מופיעות על העור בועות בשלבים שונים של התפתחות, והחולה חש בתחושת כאב לאורך העצב הנפגע באיזור הנגוע. בעת ההדבקה הראשונה יגרום הנגיף לחום ולנפיחות בבלוטות. ההתקף הראשון של ההרפס נמשך בדרך־כלל עד כשלושה שבועות. לאחר שהאבעבועות מתייבשות, גם שאר הסימפטומים נעלמים – אולם הם עלולים לחזור. המצב הרדום הזה יכול להמשך שבועות, חודשים ואפילו שנים.

ההרפס, לרוב, אינו קטלני. אולם נגיף הפוגע במערכת העצבים המרכזית עלול לגרום לדליקת במוח ולמוות, ונגיף ההרפס הפוגע בעיניים עלול לגרום לפגיעה קשה בקרנית – עד כדי עיוורון. הזן של הרפס המופיע באברי המין הוא פראי במיוחד, וקיימת אפשרות להיפגע ממנו גם באיזור הפנים, במהלך מישגל אוראלי.

מספר היילודים החשופים לפגיעה מאם הסובלת מהרפס הוא רב מאוד – ומגיע ל־50 עד 60 אחוזים. רבים מתינוקות אלה עלולים למות, וחלקם נותר בחיים – אך פגוע־מוח או עיוורים לחיים. במקרה של יולדת שידוע כי היא נגועה בהרפס, משתדלים הרופאים לבצע ניתוח קיסרי כדי למנוע כל מגע של הילוד עם האיזור הנגוע בגוף אמו.

ד"ר אריה שוורץ השתתף באחרונה באוניברסיטת דרום־קליפורניה בלוס־אנג'לס בניסויים שנערכו בתרופה חדשה, כדורים שאותם נוטלים החולים במהלך ההתקף וגם לאחריו. הם מביאים לצמצום הסימפטומים, להארכת מירווח הזמן שבין התקף להתקף ולקיצור ימי המחלה. במקרים קשים מבצעים עירוי התרופה לווריד. קיימת גם משחה המכילה את התרופה, אולם היא רק מקלה – ואיננה מרפאה. בניסוי עם חולים שנטלו את התרופה החדישה, 64 אחוזים לא סבלו מהתקף חוזר במשך שנה. בדרך־כלל התקפי ההרפס חוזרים מדי שבועות או חודשים אחדים. גם משך ההתקף אצל אותם חולים צומצם – לעתים לחמישה ימים בלבד.

מאז שובו טיפל ד"ר שוורץ בתרופה שהביא עמו בחמש חולות הרפס ישראליות.

יש רופאים המקשרים בין הרפס צוואר הרחם לבין הופעת סרטן צוואר־הרחם, אם כי קשר זה, לדעת ד"ר שוורץ, עדיין לא הוכח. רופאים ממליצים לנשים הסובלות מהרפס צוואר הרחם לעבור מדי שנה בדיקה לגילוי מוקדם של סרטן צוואר הרחם (בדיקת פאפ) כדי לגלות בעוד מועד סימנים מוקדמים לשינויים המצביעים על אפשרות של התפתחות סרטנית. ■

בוא ללמוד
מקצוע מבוקש ומעניין!!
ההרשמה מסתיימת
מספר המקומות מוגבל
קורס ליחסי ציבור ופרסום
(בימי רביעי)
קורס לעתונאות
(בימי שני)
הפתיחה: 4.3.87
פרטים מלאים והרשמה:
בית הספר לעתונאות
בית ציוני אמריקה
אבן גבירול 26, תל אביב טל. 265870
כל יום בין השעות 9-1 לפנה"צ
בימים שני, שלישי, רביעי בין 5-7 בערב

יותר מקצועי!
יותר זול!
צוות קשת
לנקוי בביתך

נקוי שטיחים
מקיר לקיר (בלבד)
ומערכות מרופדות
הזמיני עוד היום!
צוות קשת לנקוי בביתך!
נקוי מקצועי ומיומן עם
ציוד מודרני ומשוכלל, במיטב
המסורת של ה"מרבדיה של קשת"
פרטים במפעלנו החדש בפתח־תקוה:
טלפון: 03-92 335 66
או באחד מסניפי "קשת"

אימפלן
תכשירים לעצירת נשירת שיער ולצמיחתה מחודשת.
טבעי מצמחים רפואיים.
להשיג בבתי טבע ומרקחת וברשת סופרפארם.
יבואן סול קוסמטיקס, סירקין 18, גבעתיים, טל. 729506

"עמותת חיים"

לא נותרו כרטיסים למופע הנערך השבוע לשם איסוף כספים ל"עמותת חיים", המסייעת לילדים חולי סרטן. המופע, כולו בהתנדבות (אולם, אמנים, תזמורת), נערך בהיכל התרבות, בהשתתפות אמנים מן השורה הראשונה. המטרה היא לאסוף רבע מיליון דולר, הסכום הנחוץ לרכישת סורק תאי לאיבחון מדוייק של הגידול, בשביל המרכז המטפל בילדים חולי סרטן בבי"ח ביילינסון של קופת חולים. אלא שאין די ברכישת הכרטיסים למופע החד־פעמי כדי להגיע לסכום הגדול הזה ומי שמוכן לתרום, יכול לעשות זאת גם בלי מופע, דרך הבנק: "עמותת חיים", בנק הפועלים, חשבון מס' 482660, הסניף המרכזי (600). יש לציין כי התרומה נועדה לרכישת הסורק הרפואי. ■

סדנה גלילית

בסדנה שמפעילה קופת־חולים במחוז הגליל, הושגה ירידה משמעותית במישקל, מלווה בירידה משמעותית בלחץ הדם, גם אצל חולים ביתר־לחץ־דם שתרופות לא עזרו להם. בסדנאות משתתפים גילאי 35–50, יחד עם בני־בנות זוג וההדרכה ניתנת על־ידי צוות הכולל רופא, אחות, תזונאית, מדריכה להרפייה ועוד. חיה בונה, המחנכת לבריאות של קו"ח בגליל אומרת כי הסדנה הוכיחה את עצמה מעל ומעבר למצופה. על־כן, הוחלט על קיום סדנאות דומות במקומות שונים בגליל – יבנאל, קצרין, שכניה ושדה־אילן. ■

ספר מדליק

אתה מעשן? נגמלת? יש לך מעשן במשפחה? אתה בולע עשן מרצון? מחוסר ברירה? אתה רוצה לעזור למישהו לעצמך, או סתם להבין במה העניין? בשבילך כתב ואייר קריאל גרדוש, וחתם בשם הידוע בציבור דוש, "11 פרקים מדליקים על ההרגל הנפוץ והמגוחך ביותר בעולם" – העישון. לספרו קרא "ספר המדליק" (הוצאת "כנרת"), והועיד אותו "לאנשים מבוגרים שבולעים ופולטים עשן, ולסביבתם התמימה המעוררת כנראה מבלי להבין מה בדיוק העניין".

זה לא ספר הטפה לגמילה מעישון, אבל מי שיקרא אותו יבין כמה מגוחך האיש שמחזיק בפה את הדבר העגול הזה שבקצה אחד שלו אש ובשני – טיפש. דוש מספר בו, כיד ההומור הטובה עליו ומאייר אותו כיד הקריקטוריסט הטובה עליו, על העישון בכל הזמנים, בכל הצורות ובכל המקומות, על מעשנים ועל ניגמלים־נצחיים. כל מה שרצית לדעת לספר על עישון כדי להישמע מבריק בשיחות חברתיות מצוי ב"ספר המדליק" והמומלץ. ■

ערכה לבדיקה מהירה של מישטח גרון

משטח ביתי

מתי אמרת לאחרונה "אני מחכה לתשובה, הרופא שלח לבדיקה משטח גרון". וחיכית. עכשיו כל רופא יכול להחזיק במרפאה שלו ערכה לזיהוי מהיר של חיידקי הסטרפטוקוקוס, העושים את דלקות הגרון. הזיהוי המיידי מאפשר טיפול מיידי באנטיביוטיקה, כי הבדיקה אינה יקרה (עלות 3.5 ש"ח) והיא אורכת רק שבע דקות. שם הערכה "אנטיבודיס", היא מיובאת לארץ מארה"ב ומשווקת על־ידי חברת "תרופארם". ■

בלי ג'וקים

צוות מדבירים מארה"ב פשט על בית־חולים "הדסה" בהר הצופים, כדי לחסל את כל הג'וקים. הצוות בלש וריסס בכל פינה, בחדרי החולים ובחדרי המכונות, במחסנים ובמטבחים והיכן־לא. "בתום הריסוס התברר כי לא ניתן היה למצוא אפילו תיקן אחד בכל רחבי המוסד, תופעה חורגת מכל אמת־מידה מקובלת וידועה", כותב בגאווה מוצדקת "הד הדסה", בטאון עובדי המוסד. ■

בלי כולסטרול

כל אחד יודע שכולסטרול מזיק לבריאות. מחקרים בארה"ב מנבאים כי ארבעה מכל חמישה אמריקנים בגילים 35־57 מצויים בסכנת־מוות בשל רמת הכולסטרול בדמם. בעולם המערבי הולך וגדל בהתמדה מספר הלוקים במחלות הנגרמות בשל רמת כולסטרול גבוהה, כמו יתר לחץ דם, בעיות במחזור הדם ומחלת לב. מחקר חדש קבע שגם רמת כולסטרול בדם שנחשבה עד עכשיו "בטוחה", היא לאמיתו של דבר גבוהה מיידי. המסקנה? לצרוך כמה שפחות מזון המכיל כמות גדולה של כוסטרול, לדוגמה בשר בקר.

מתברר שיותר ויותר אנשים קולטים מסר זה. אנשי חברת "טבעולי" מקיבוץ לוחמי הגיטאות, יצרנית תחליפים צמחיים לבשר (נטולי כולסטרול), מדווחים שמפעלים ומוסדות רבים – בהם מפעלים עתירי־ידע – הכניסו את המוצרים השונים לתפריט עובדיהם, לא רק בשל המחיר הנמוך יחסית לבשר, אלא כחלק ממגמה להשבחת איכות החיים, שבמסגרתה נלחמים גם בעישון ומרבים בפעילות גופנית. ■

שושלת תרופות

זה לא בדיוק רומן בלשי מותח, גם לא סיפור אהבה, ובכל זאת, הוא עשוי להיות רב־מכר. זהו "ספר התרופות הישראלי" שהופק על־ידי אגף התרופות והפרמצווטיקה בהתאחדות התעשיינים. שני רוקחים, מג' דניאל הירש ומג' יצחק סיטון, עבדו שנתיים כדי להשלים את ה"שושלת" של 600 "משפחות של תרופות", רשימה המפרטת את כל סוגי התרופות המיוצרות בארץ. ביצור, זה סיפור ארוך, אלפי עמודים. ומי יקנה אלפי עמודים שבהם כתוב לדוגמה, מה מכיל אספירין, בשביל מה הוא טוב ולמי הוא אסור, מה צורת האריזה וכיצד יש לאחסן אותו, מה המינון ועוד פרטים כאלה? רוקחים, רופאים, ספריות של בתי־חולים ושל בתי־ספר לרפואה. אם יש במשפחה מישהו שמסיים לימודי רפואה, הרי לכם מתנה שימושית ב־50 דולר. ■

עשה ואל־תעשה במקרה של כאבי גב תחתון

ישיבה: שב על כיסא קשה והצמד את עמוד השידרה שלך למשענת. נסה שברכיך (אחת מהן או שתיהן), יהיו גבוהות יותר מירכיך. שרפרף קטן יכול לעזור. לתקופות מנוחה קצרות, כיסא המעוצב לפי צורת הגוף נותן תמיכה מעולה.

עמידה: נסה לעמוד כשהחלק התחתון של גבך שטוח. כאשר אתה עובד בעמידה, השתמש בשרפרף או במדרגה כדי לעזור לגבך להישאר זקוף. לעולם אל תתכופף קדימה בלי לכופף את ברכיך. הערה לנשים: נעליים עם חצי־עקב יוצרות פחות לחץ על הגב, מאשר נעליים עם עקב גבוה.

נהיגה: התקן במכוניתך כיסא קשה או תמיכה קשה, ושב מספיק קרוב להגה בעת הנהיגה, כך שרגליך לא יהיו מתוחות לגמרי קדימה בעת הלחיצה על הדוושות.

שינה: דאג לישון על מזרון קשה. הטוב ביותר הוא מזרון עם חיזוקים במרכז הנותנים תמיכה נוספת לחלק המרכזי שלגופך. אם יש לך מזרון רך, שים קרש מתחתיו. אל תישן על הבטן. אם אתה ישן על הגב, שים כרית מתחת לברכיך. אם אתה ישן על הצד, שמור על רגליים כפופות, בברכיים ובירכיים.

הרמת משאות: וודא שאתה מרים את המשא בצורה הנכונה. כופף את ברכיך והשתמש בשרירי הרגליים כדי להרים. הימנע מתנועות פתאומיות. אל תנסה להרים משהו כבד מעל לראשך.

עבודה: אל תעבוד עד אפיסת כוחות. אם אתה יכול, החלף עיסוק אחד באחר, לפני שתשישות תוקפת אותך. אם אתה עובד ליד שולחן כל היום, קום והסתובב במשרד בכל רגע שאתה יכול.

תירגול: דאג לעשות תירגול גופני באופן סדיר (הליכה, שחיה וכו') מרגע שכאבי הגב חלפו. אך התחל בהדרגה, כדי לתת לשריריך הזדמנות להתחמם ולהשתחרר לפני שתנסה תירגול הדורש מאמץ רב.

עצות אלה לקוחות מהחוברת "הכירופרקטיקה ובריאות הגב" מאת ד"ר דוד גרינבלט, שפירסמה "עמינח", תעשיית הריהוט ומזרונים ניר צבי, יצרנית המזרון עם "המרכז הבריאותי" המומלץ ע"י כירופרקטורים.

הכירופרקטיקה היא ענף טיפולי שנוי במחלוקת, והעוסקים בה אינם בעלי תואר דוקטור לרפואה, אלא בוגרי אחד מבתי הספר הגבוהים לכירופרקטיקה הפועלים בארה"ב ומוכרים על־ידי משרד החינוך האמריקני. העיסוק בכירופרקטיקה הוא חוקי, בצד הרפואה הקונבנציונלית. גם בישראל פועלים כירופרקטורים.

בשיטותיהם יש יסודות רבים שגם רופאים מחזיקים מהם והעצות המובאות כאן אינן סותרות ייעוץ הניתן על־ידי הרפואה הקונבנציונלית. כירופרקטורים לומדים 6 שנים לקבלת תואר דוקטור. הם קוראים לתורתם בשם מדע והוא מבוסס על העקרון שאת שורשיהם של מחלות רבות יש לחפש בעמוד השידרה, שממנו יוצאים
ון ואיזון נכון עשויים למנוע צורך בתרופות ובניתוחים.

צרכנות נבונה

מאת: אלון בן־דוד

מטבחי זיו – עכשיו גם בתל־אביב

הארכיטקט אברהם זיו, "יצרן המטבחים הותיק (מטבחי זיו) מתכונן במרץ רב לקר־את השתתפותו בתערוכת המטב־חים שתיפתח בראשית חודש פברו־אר במרכז הבניה בתל־אביב.

במקביל עומד זיו לפתוח ב־ימים הקרובים אולם תצוגה גדול ומרווח ברח' בן־יהודה בתל־אביב.

המטבחים של זיו זוכים להצלחה חסרת־תקדים במונחים שיווקיים והם נמצאים אחר כבוד בבתיהם של אלפי משפחות בישראל. במשך כל שנות קיומו כמפעל מקפיד אברהם זיו לשמור על רמה נדירה של יופי ואופי כאחד, תוך שהוא נותן אחר־יות מלאה על המוצר שלו, כולל על ביצוע הארון צביעתו (יש במפעל מצבעה עצמית) והספקתו. האחר־יות תקפה גם לאחר שהמטבח כבר נמצא בבית הלקוח.

הטיפול של זיו בכל לקוח שונה מן המקובל ומוכיח עד כמה מתייחס האיש ברצינות אל כספו והתלבטו־יותיו של כל פונה. הלקוח מקבל אצל זיו (ללא תוספת תשלום) תכ־נית פרספקטיבית הנותנת לו תמונה תלת־מימדית של המטבח שהוא אמור לקבל וזאת בנוסף לתכנית ה־עמדה של המטבח. זה שרות לא־רגיל ומעטים היצרנים המוכנים לעשות זאת ללקוחותיהם.

למען ההגינות המסחרית צריך לציין שרמת מחיר המטבח אצל זיו נקבעת לפי סוג החומר המושקע בו (סנדוויץ' סיבית וכד') אולם בהחלט יכול כל אחד למצוא כאן מטבח כ־לבבו ובהתאם לכיסו. מה גם שיש־נה אפשרות לרכישה בתשלומים נוחים.

בחנות החדשה בתל־אביב יציג זיו מספר רב של דגמים. כל מבקר במקום יוכל למצוא מטבח לטעמו. יהיו שם דגמי פורמאיקה חלקה, פורמאיקה בשילוב עץ בואריאציות שונות, דגמי אלון בצורות שונות ודגמי צבע שונים. צוות בן 5 אר־כטקטים ומספר דומה של דיילות־מכירה אטרקטיביות בלבושן, יש־רת את הפונים.

לכל מי שרוצה לראות את היצי־רות היפהפיות של אבי זיו ואנשי צוותו, תיהיה אפשרות לבקר בתע־רוכת המטבחים במרכז הבניה או לבוא גם לחנות החדשה הנפתחת ממש בימים אלה ברח' בן־יהודה 114 בתל־אביב, (טלפון: 235073) אחות לזו הקיימת כבר שנים רבות ברח' סוקולוב 89 ברמת השרון. (טלפון: 491689)

טקסידו

כל מי שניסה אי־פעם לארגן לקבוצה מצומצמת אירוע ברמה גבוהה, יודע שזו משימה (כמעט) בלתי אפשרית: תנאים לא נוחים, אולם גדול מדי או קטן מדי, שלעתים פוגמים באיכות האירוע.

מר יוחאי פלג, מנכ"ל טקסידו הצעיר והנמרץ, החליט שאפשר גם אחרת. הרגלי הצריכה המשתנים והעליה ברמת הדרישות של הצבור בארץ, מכתיבים לדעתו גישה חד־שה, לדברי מר פלג, אין להתבייש בהעתקת הסטנדרטים האמריקאיים בתחום האירועים.

בחודש יוני אשתקד, החל יוחאי פלג להפעיל את מרכז טקסידו בלב הסיטי החדש של תל־אביב, בבית הטקסטיל שמול הדולפינריום. התשלובת משתרעת על שלוש קו־מות מעוצבות בטוב טעם, המכילות מסעדות ומערכת אולמות לארועים ולנשפים, לכנסים, לתערוכות ויריד־ים, לסימינרים ולימי עיון, לתצו־גות אופנה וחדרים לישיבות ולפגי־שות.

מרכז טקסידו פועל כיחידה אחת, הכוללת מסעדה לאנשי עסקים בש־עות הצהרים, שלושה אולמות אירועים בגדלים שונים ומרחב ענק לתערוכות ולתצוגות בהתאם לתכ־נון הלקוחות.

התפישה החדשה של יוחאי פלג מתבטאת גם ברמת ה־ FACILITIES במקום: מסך קולנוע חשמלי חדיש, מערכת הגברה מקצועית, תקרה אקוסטית, במות למופעים שונים, במה משוכללת ומקצועית לתצוגות אופנה, מוזיקת רקע, מערכות מיזוג אויר ותאורה חדישות, 1200 מקו־מות חניה וגישה ישירה לנכים הישר מהחניון לאולמות.

הצוות של טקסידו כולל כ־70 איש ובהם 14 טבחים וקונדיטורים הטורחים על הכנת המטעמים למסעדה ולאולמות האירועים ודואגים להעניק לאורחים תחושה ביתית.

הרמה הגבוהה ניכרת כבר בסי־דור השולחנות האסטתי לפי מיטב כללי הטקס. בכניסה לאולם מוזמ־נים האורחים לאפריטיף בבר הקו־קטיילים המגיש מבחר משקאות קלים וחריפים, חטיפים פותחי תיא־בון כמו כריכונים, פרוסות דג הרי־נג וסיגרים. הארוחות עצמן בטק־סידו מורכבות ממאכלים מיוחדים ונזכיר רק את מרק הגזר המומלץ, כבד עוף על מצע טוסט, צלי עגל ברוטב זינגרה, עוף ממולא בנוסח השף, שוק אווז בשזיפים, ברווז בתפוזים, סטייק אסטרה זו, חזה עגל ממולא תרד ועוד ועוד מיני מטעמים של השף.

מרכז טקסידו כשר למהדרין, בהשגחת הרבנות של תל־אביב.

בית הטקסטיל,
טלפונים: 03־664303־4־5

יגעת ומצאת – תאמין

אני רוצה להשמע כשוביני־סט שלא־לצורך, אך אם אגדיר את המטבח כתחום אחריותה הכמעט־בלעדי של ה־אשה, דומה כי לא אטעה. לכן, כא־שר רוצים להעניק לאשה תחושה נעימה בממלכתה, צריך לחשוב פעמיים.

במקרה כזה, המהלך המתבקש הוא כמובן מציאת יצרן אמין שיענה על דרישותנו יגעים מחפשים וב־סוף מוצאים, כך האמנו ובסוף זה קרה.

מצאנו מפעל טוב, מטבחי מיטל שמו, המייצר מטבחים לפי הזמנה, לא סטנדרטיים, בעל המפעל אלי בן־ניסן, 20 שנה במקצוע הוכיח לנו מיד את אמינותו ויותר מכך: את הגינותו המסחרית, בלי שום רצון מיותר ל"בלוע" את כספנו ברעבת־נות מצויה של הענף הזה, הסביר לנו בסבלנות את הצעותיו וכך תיכננו במשותף מטבח יפהפה, עם ארונות שיספקו את הגברת, ומית־קנים חיוניים בתוכם. הפרזול משו־בח כולו תוצרת חוץ והארונות עצ־מם מעץ סנדוויץ' איכותי מאוד.

כלקוח אני יכול לציין שקיבלתי שרות מצויין, ראוי בהחלט למלוא המחמאות.

המפעל והתצוגה של מטבחי מיטל בבית גירון, אזור התעשיה החדש בראשון־לציון,
טלפון: 9611001, 9610881.

ארבעים שנה ומסעדה אחת

להיות מסעדן טוב צריך לדעת. להיות קיים כמסע־דה ארבעים שנה (!!) ות־מיד לשמור על ייחודיות איכותית נדירה — זאת כבר אמנות היכולת הגסטרונומית ביחד עם תכונות אח־רות. הדבר בולט במיוחד בתחום המאכלים המזרחיים, שכן בכל רחוב שני של עיר בארצנו הקטנ־טנת אנו ניתקלים בבית־אוכל המ־ציע את מיטב המצאותיו המזרחיות. לאחרונה קיבלתי חיזוק משמעותי לדברים האלה כאשר ביקרתי בחי־פה ונזדמנתי למסעדה מזרחית בשם אבו יוסף ובניו (עבד). מקום גדול ומרווח (כ־120 סועדים יכולים להי־גות כאן בו־זמנית, כך הסביר לי מספק סקרנות מקומי) עם הרבה חן וסימפטיה בנוסח־שאתה־אוהב. מיד עם הישיבה המהוססת כלשהו, יגש אל שולחנך מלצר חביב ואדיב (אחד מתוך 15 אנשי הצוות של המסעדה) ויעמיס ללא כל שהיות מיותרות את מיטב הפתיחות המקובלות שהן התמוצים והפיתות ושאר מיני הסלטים המאפיינים. הנה למשל החומוס האורגינלי והטחינה, סלט הירקות הטרי־טרי אשר התוך בדקיקות מקצועית מאד, ויש גם חצילים מטוגנים, מיר־נז, סלט חסה, סלט יווני, טורקי ויסלחו לי האחרים שלא הזכרתי כאן. כולם מצויינים. המבחר למנה העיקרית כולל קובה מעולה במיו־חד עליה לא ויתרתי בהמלצה מקו־מית, מיני בשרים כמו שניצל עוף פריך מאד, כבד, קבבים עם תוספות של מג'דרה וציפס, סנייה עם טחי־נה, כבש ממולא בתנור, צלעות כבש (מעדנים־של־ממש) וכמובן הדגים לסוגיהם שאינם מביישים, כך התרשמתי, את שמה הטוב של המסעדה. לקינוח יוצעו לך סחלב עם סוכר, בקלוואה, או בורמה עם קפה וחיוך על חשבון הבית. היצי־אה מלווה בש להמתקה נוספת של ההרגשה הטובה — חבילת מסטיק וסוכריות.

במשך שעת שהותי במסעדה היא המתה סועדים רבים, בני כל המעמ־דות ומייצגי כל סוגי העיסוקים (כך יכולתי להתרשם) ראיתי גם כאלה שלא ויתרו על לקיחת מטעמים מוכ־נים לביתם וזאת כמובן מחמאה חשובה למקום. המסעדה ממוזגת ונעימה מאד לישיבה. מנהלים אותה שני אחים, יוסף וטרק השומ־רים בקפדנות ראויה לשבח על רמת האוכל של האיש שבא לסעוד כאן. ארוחה אחת הספיקה לי כדי להבין את הישרדותה האיכותית של המסעדה הזאת, במשך 40 שנה!!!

מסעדת אבו יוסף ובניו (עבד), רח' המגינים 1, ככר פריז, חיפה, טלפון: 04־663723

ריהוט אנגלי עתיק בהרצליה

האחיות מירה ונורית, עוס־קות מזה כ־4 שנים במכירת ריהוט אנגלי עתיק, בחנו־תן בהרצליה הנקראת "ראפ". בין השאר אפשר למצוא בחנות היפה הזאת ריהוט ויקטוריאני ואדוארדי, שידות, כורסאות, פינות אוכל, ויטרינות ואפילו כלי נוי עתיקים. לאוהבי הריהוט האנגלי העתיק הייתי מייעץ לבוא ל"ראפ", יש בהחלט ממה להתרשם. האחיות החביבות גם נותנות הדרכה מקצו־עית בעיצוב, במיוחד כאשר מתלב־טים היכן להעמיד ריהוט מסויים כדי שיתאים לאופי החדר. הרהי־טים כאן עוברים שיפוץ בידי מומ־חה בטרם יימסרו לקונה. האשה – שאיתי החליטה שמתבקשת שידה מקורית לאחת מפינות הסלון בבית־נו וכך הגענו ל"ראפ". תתפלאו, אבל כאן גם מצאנו את מבוקשנו. בענין המחירים אני יכול לומר שהם סבירים מאד ויש אפילו אפשרות לרכישה בתשלומים נוחים. אז אם אתם בענין ריהוט אנגלי עתיק, אל תתעצלו, לפעמים כדאית נסיעה גם עד הרצליה. הדוגמא שלי מוכיחה זאת.

"ראפ", רח' בן־גוריון 46, הרצליה טלפון: 052־558328

בריאות

שיניים

ד"ר חיים גלאון
רופא שיניים, אורטודונט

אצבע או מוצץ?

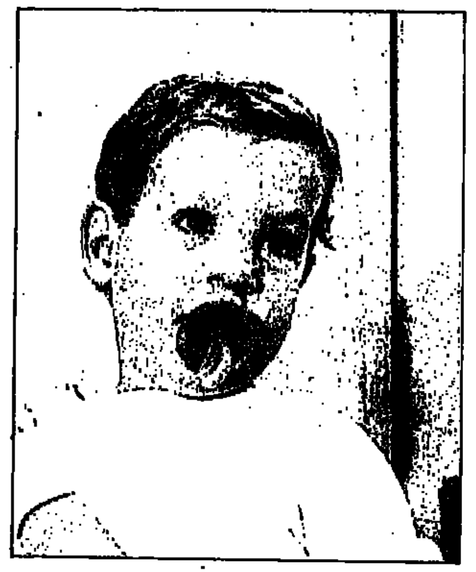

לפני כמאה שנה הניח רופא שיניים אמריקני בשם אנגל את היסוד ליישור השיניים המודרני. הוא היה הראשון שחילק את ליקויי הסגר למחלקות שונות. בכך קבע דרך למיון ליקויים אלה באמצעים דומים. יישור שיניים (אורטודונטיה) הוא ענף ברפואת שיניים העוסק בטיפול בליקויי סגר. כיום יכול רופא שיניים אורטודונט להגדיר את הליקוי באוסטרליה ולהפנות את המתרפא לטיפול באלסקה. לפי החלוקה של אנגל יהיו שתי האבחנות זהות. בתחילה קבע אנגל את הפרופיל האידיאלי של הפסילים של אלילי יוון, כמטרה לתיקון ביישור שיניים. הוא דגל בשיטה של הבאתן של כל השיניים העקומות למקומן בתוך הלסת - ללא עקירות. שיטה זו עברה כמובן שינויים רבים במרוצת השנים.

רבים הילדים הזקוקים ליישור שיניים. הסיבות העיקריות לכך: תורשה וסביבה. צורת לסת בולטת יכו־לה לעבור בתורשה. דוגמה קלאסית היא מראה הגבר במשפחת המלוכה בית הבסבורג הגרמנית. במשפחה זו, לרבים מן הצאצאים יש לסת תחתונה בולטת („פרוג־ניה"). צורת הלסתות, גודלן ואפילו השיניים עוברים בתורשה באמצעות הגנים. לא תמיד רואים את התופ־עה אצל כל בני המשפחה, אבל התכונה בולטת באח־רים מבני המשפחה. דוגמה אופיינית לכך היא בליטה של שתי הלסתות, האופיינית לבני הגזע השחור, הנקר־את בלשון המקצועית „בי־מקסילאר פרוטרוסיון".

הגורם השני לבעיות של ליקויי לסת הוא הסביבה. בחלק זה כוללים את כל ההשפעות הקיימות לאחר הלידה. לעתים קרובות נמצא כאן את ההרגל של מצי־צת אצבע או מוצץ. אחת השאלות החוזרות ונישנות בקרב אמהות מודאגות היא: מה לעשות נגד מציצת האצבע? האם היא מזיקה לשיניים? התשובה איננה פשוטה. בדרך כלל מקובל לחשוב שמציצה עד גיל חמש איננה גורמת לנזק מתמשך בלסת. רק אם ההר־גל אינו נפסק בגיל שש, יש סיכוי ללסת בולטת ולשי־ניים עקומות.

עם הפסקת המציצה בגיל צעיר עדיין יש מקום לתי־קון עצמי, ללא צורך בהתערבות האורטודונט. חומרת הנזק תלויה בעצמת המציצה, תדירותה ומשך הזמן. אין הבדל בין מציצת אצבע או מוצץ, שניהם מזיקים ולפעמים מציצת מוצץ היא לא פחות חמורה ממציצת אצבע. בין ההרגלים האחרים המביאים ילד לטיפול יישור שיניים: רחיפת לשון, מציצת שפה, כסיסת ציפ־רנים ועוד.

אין הבדל, שניהם מזיקים. עד גיל חמש – לא נורא. אחר־כך גדלים הסיכויים למיבנה לסת לקוי שיחייב יישור שיניים. זה לא נעים אבל יש חידושים ויש תוצאות טובות. לכל ליקוי יש סיבה משלו והאורטודונט יחליט מתי להתחיל בטיפול המתאים.

עד גיל 18

כדאי לזכור שברפואת שיניים אין בדרך כלל לבן או שחור. לעתים אנו נתקלים בהשפעות חופפות של שני הגורמים יחדיו - תורשה וסביבה. קשה לקבוע מה קדם למה, כמו במאמר המפורסם „הביצה או התרנגולת". על כן חשובה האבחנה המדוייקת של הליקוי. מקובל לחשוב שליקויים תורשתיים קשים יותר לטיפול. הדבר נכון במיוחד בליקויי סגר הקשורים עם צמיחת הלסת התחתונה. במקרים אלה הטיפול ימשך עד להפסקת הצמיחה בגיל 18. לפעמים, לאחר הטיפול האורטודונטי, יהיה צורך גם בניתוח על־ידי מומחה לכירורגית פה ולסת.

דוגמה אחרת להתערבות בגיל צעיר ביותר הוא חיך שסוע. תינוק הנולד עם ליקוי זה זקוק מיד להתערבו־תו של רופא שיניים אורטודונט. הרחיפות – בשל מע־בר נוזלים מן הפה אל חלל האף. התינוק יכול להחנק בשעת האוכל. לשם כך מתקינים מכשיר נייד, הסוגר את הפתח בחיך השסוע. הטיפול ממושך, לאורך שנים, כרוך גם בניתוחים מתאימים, בנוסף ליישור.

ליקויים אחרים הקשורים במחלות שונות, כגון „תיסמונת דאון" (מונגוליזם), זקוקים לייעוץ מתמיד של האורטודונט. גם התערבות זו צריכה להיות מוקד־מת ביותר, על־מנת לערוך תוכנית טיפול מתאימה. ככלל, הגיל המתאים לייעוץ ראשון הוא לאחר בקיעת השיניים החותכות הקבועות, בדרך כלל לאחר גיל 9. לא מאוחר להתחיל בטיפול גם לאחר גיל 12, או בגיל מבוגר יותר. אך אז יבחר האורטודונט במכשירים אח־רים לטיפול בהתאם לתוכנית שקבע לעצמו. גם באבח־נה דומה, יש לכל רופא שיטת טיפול אופיינית, במכ־שיר קבוע או במכשיר נייד. חשיבות האבחנה היא הגורם הראשוני להצלחת הטיפול. אך אין לשכוח את מידת שיתוף הפעולה של המתרפא. ולהבין שיישור שיניים אינו רק עניין של יופי. הוא קשור בראש ובראש־ונה בבריאות...

הייצוא – בריאות

בית חולים „אסותא" תפס את הפרינציפ: בריאות, כמו תפוזים ויהלומים, יכולה להיות ענף יצוא, מכניס דולרים ומפרסם את ישראל – ואת „אסותא" – בעולם כולו. המוסד הוציא עלון הסברה מצולם יפהפה, להפצה בין רופאים וחולים בחו"ל, עם פירוט השירותים שבית החולים מציע, לרבות בדיקות במכשירים עתירי־ידע. בתצלומים: שני מכשירי אולטרה־סאונד חדישים. ויש גם מכשיר שייכנס לפעולה החודש, תמ"ג (תהודה מגנטית גרעינית) לאיבחון מדוייק יותר של נגעים במערכת העצבים המרכזית.

ירושלים בתנופת תעשיה ופיתוח

מוסף פרסומי מיוחד הפקה ארטל פרסומים בע"מ

פסגת זאב ירושלים – פרויקט הקשתות

רמט בע"מ

ב־1986 אישרה מינהלת מרכז ההשקעות במשרד המסחר והתעשייה הקמת 14 פרויקטים תעשייתיים בירושלים בהשקעה כוללת של כ־76 מליון דולר. בצוע השקעות אלו יביא ליצוא של 56 מליון דולר. חלקה של ירושלים בסך הכל ההשקעות בתעשיית מדינת ישראל הוא 3.5 אחוז. חלקה של ירושלים בתפוקה התעשייתית של המדינה הוא כ־4.5 אחוז. התוצר לעובד בירושלים ב־1981 היה 18,000 דולר. הייצוא מהווה כ־27 אחוז מסך הכל ההכנסות מפעילות תעשייתית בירושלים והייצוא התעשייתי של העיר מהווה כ־3.4 אחוז בסך הכל הייצוא במדינה. נתונים אלה עולים מתוך סקרי משרד המסחר והתעשיה והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על אודות התעשייה בירושלים.

מאת ורד גרינברג

החברה הכלכלית לירושלים בע"מ פיתחה חמישה איזורי תעשיה בעיר וסביבותיה. הפיתוח כולל תשתית והכנת מיבנים מוכנים לאיכלוס. חברת הבת „קרית תע"מ" הפועלת בשותפות שווה עם האוניברסיטה העברית עוסקת ביזום, תיכנון, פיתוח בניה ואחזקת מרכזים לתעשיות עתירות מדע בעיר. החברה הכלכלית עומדת בפני סיום של מבני תעשיה בשטח 11,500 מ"ר בקרית תע"מ והחלה בתכניות פיתוח שלב ב' של קרית תע"מ.

חמשת אזורי התעשיה שפותחו ע"י חכ"ל הם: **רוממה:** 300 דונם שעליהם הוקמו 36,000 מ"ר שנמכרו לתעשיה ומבנים אחרים. **גבעת שאול ב'** (1957) – 300 דונם שטח שעליו הוקמו מרכז ספיר ומרכז שטנר. התפוסה – 98.70 אחוז. בהקמה – 17,000 מ"ר נוספים ובתיכנון – שטח מבנים דומה. הביצוע יתקיים בשישה שלבים, כאשר עד סוף העשור יסתיים השלב הרביעי שיהיה מיועד למפעלים עתירי מדע וטכנולוגיה. **תלפיות:** (1965) – פותחו 6000 דונם, התפוסה – 91.4 אחוז. **עטרות** (1969) – 920 דונם ומבנים בשטח של 90,000 מ"ר. 16,000 מ"ר מכלל השטח יוקצו לתעשיה האוירית. תפוסת המבנים 92.2 אחוז. פיתוח שלב ב' כולל פיתוח 330 דונם נוספים. **מישור אדומים** (1975) – 4,200 מתוך 7,700 הדונם שפותחו מיועדים לתעשיה. **קרית תע"מ** הר החוצבים (בשיתוף עם האוניברסיטה העברית) – כ־120 מתוך 200 הדונם שפותחו נועדו לבנייה ע"י ייזמים פרטיים. 3 מבנים רב תכליתיים ומבנה ספציפי אחד מאוכלסים כולם. בתכנון – מבנה רב תכליתי נוסף המיועד לשרותים מסחריים, כלכליים וטכניים לקריה.

בתיכנון לעתיד של החברה – פיתוח שטחים בפסגת זאב לתעשיה עתירת טכנולוגיה, מתוך מגמה להימנע מהפרעה סביבתית. וכן מערך שירותים איזוריים. פיתוח שטחים בשער דרום של איזור תלפיות, במבשרת ירושלים ובמבואות הצפוני והמזרחי של ירושלים. השטח, בחלקו, יוקצה לפיתוח תעשיות הקשורות בשדה התעופה, למפעלי תעשיה, מרכזי מסחר ומלאכה ועוד.

60 המפעלים עתירי המדע הקיימים בירושלים מהווים כ־8 אחוז מסך הכל המפעלים עתירי המדע בארץ. מרבית המפעלים עובדים בעיקר לייצוא. חלקה של ירושלים בסך היצוא התעשייתי הוא כ־3.5 אחוז, אולם ביצוא תעשיות מדע – כ־8 אחוז. מרבית המפעלים עתירי המדע מרוכזים בקרית תעשיות עתירות מדע בהר החוצבים. המפעלים המאוכלסים את קרית תע"מ כוללים את ענף האלקטרוניקה המעסיק 1000 עובדים, ענף הפרמצבטיקה המעסיק 600 עובדים וכן מפעלים בתעשיות הכימיה, האלקטרואופטיקה, מתכת, פלסטיקה, דפוס ואחרים.

שיעור עבודה קטן בתעשיה

בין השנים 1972 ל־1984 גדלה אוכלוסית ירושלים ב־42 אחוז לעומת גידול של 30 אחוז באוכלוסית ישראל כולה. ירושלים הינה העיר המאוכלסת ביותר במדינה ומהווה 10.6 אחוז מאוכלוסייתה. מספר תושביה עומד על 446.5 אלף תושבים. למעלה מ־50 אחוז מן המועסקים נמצאים בסקטור הציבורי: מעל ל־30 אחוז עוסקים במתן שירותים ורק כ־12 אחוז מועסקים בתעשיה – לעומת ממוצע ארצי של 23 אחוז. שיעור הגידול הטבעי של האוכלוסיה בירושלים הוא מן הגבוהים בארץ – כ־2.4 אחוז בממוצע ארצי לעומת הממוצע השנתי של 1.9 אחוז בלבד.

קצב הגידול המהיר של אוכלוסית העיר ובנוסף – התושבים בישובים החדשים שקמו מסביב לירושלים יוצרים לחץ של מקורות תעסוקה וגורמים לנשירת צעירים מן העיר. כ־1,460 צעירים עזבו את ירושלים ב־1983. 17 אחוז מן המועסקים בירושלים ב־1984 היו ערבים ובתעשיה כ־30 אחוז, לעומת ממוצע ארצי של מועסקים ערבים שעמד ב־1984 על 11 אחוז. רוב המועסקים בשנה זו היו גברים. אחת הדרכים המוצעות להעלאת מספר הנשים העובדות הינה העסקת נשים חרדיות בתעשיה ובמלונאות, לאחר היערכות מתאימה של המעסיקים.

בירושלים, העיר שבהר, מקפידים לשמור על נוף פתוח ומצפים את הבתים באבן, על פי חוק. בנוסף חייבים להתקין הסקה במבני המגורים וקירות חיצוניים מבודדים (כפולים בדרך כלל). התאמת הבנייה לנוף ולאקלים, בנוסף לצורך לחצוב בסלע לביסוס היסודות, מייקר אותה בחמישה עשר עד עשרים אחוזים.

„מי שבונה בירושלים, חייב להיות ער לרצונם של האנשים, ולצרכיו של נוף", אומר בועז רשמן, מנהל המכירות של חברת הבנייה „אזורים". „טעמם של התושבים משתנה. למשל – בעבר לא בנו מרפסות בירושלים, היום המצב שונה. האנשים רוצים מרפסות, גינות צמודות לדירה וגם חלונות גדולים יותר".

פרוייקט מצפה ירושלים ברמות, הנבנה ע"י חברת מרכז כלל ירושלים שבה שותפה חברת אזורים, בנוי כשכונה בתוך שכונה. כ־260 יחידות דיור בסטנדרד בנייה גבוה במיוחד ובמיקום אידיאלי – כולו פונה דרומה, שטוף שמש, ופניו אל נוף ירושלים. בפרוייקט היוקרתי נבנים קוטגים מפוארים בני שישה חדרים, דירות בנות 5 ו־4 חדרים עם גינות ומרפסות, ודירות בנות 3 חדרים. בקוטגים – שטח לגינה בחזית ומאחורי הבתים, וקומת בייסמנט פתוחה אל הגינה. בכל היחידות הסקה פרטית יחידתית, כך שכל דייר שולט במערכת ההסקה ויכול להפעילה כרצונו ועל פי צרכיו.

הפרוייקט ממוקם בקרבת המרכז המסחרי של רמות, וכל השרותים הקהילתיים נמצאים במרחק הליכה ממנו – בריכת השחיה, המתנ"ס, הספריה, המרפאה, בתי הספר. בין הדירות והקוטגים רחוב הולנדי מרוצף למשחקים, רכיבה על אופניים, וכדומה.

הפרשי הגובה בין הקוטגים בגלל הבנייה ההררית, משאירים את הנוף פתוח לכל הכיוונים. כאן אין תופעה של „מרפסת מול מרפסת".

כ־70 משפחות כבר גרות במקום.

„לחברת אזורים יש דימוי של חברה יוקרתית", אומר בועז עצמון, מנהל מחוז ירושלים של החברה. „אנחנו משקיעים בפרוייקטים שלנו יותר מהמקובל, משום שאיננו מוכנים להתפשר בחומרי בנייה ובטיב הבנייה של הפרוייקטים שלנו. החברה בנתה בירושלים ובמרכז הארץ פרוייקטים יוקרתיים כגבעת אורנים, נוה אילין, מגדלי דיזנגוף, מגדלי דוד המלך, אזורי חן בצפון החדש ועוד.

„אבל אנחנו עוסקים גם בפרוייקטים אחרים, ושכונת פסגת זאב היא דוגמא לבנייה איכותית גם בשכונות שאינן יקרות".

פסגת זאב היא שכונה חדשה, שבנייתה החלה לפני כשלוש שנים, והיא מאוכלסת כיום בכ־1500 משפחות צעירות, שעברו למקום כדי לשפר את איכות חייהן. השכונה תוססת והיא תוכננה באופן ייחודי. היא מחולקת לקבוצות בניינים, כשלכל קבוצת בניינים גינה ציבורית, המרכזת סביבה את חיי הקהילה.

השכונה ממוקמת במקום מצויין, צופה מזרחה אל עבר ים המלח, אל נוף מרהיב. דבר נוסף שהוא ייחודי לשכונה, שתשתיתה הוכנה מראש, על פי הוראות משרד הבינוי והשיכון, שלא אפשר לאכלס אותה לפני שהתשתית הייתה מוכנה.

„היינו הראשונים שאכלסו את השכונה בדיירים", אומר בועז עצמון, „והיא אוכלסה מהר מאוד".

מכתבו של שמריהו כהן, מנהל מחוז ירושלים של משרד הבינוי והשיכון למנכ"ל „אזורים", מיולי 86, מדבר בעד עצמו:

„158 היחידות שבניתם בפסגת זאב מהוות תרומה חשובה לאיכות התכנון והבנייה בשכונה, ואני מקווה שגם בעתיד תשתלבו בהמשך הבנייה. בטוחני שהנאת הדיירים שלכם תהיה רבה..."

למידע נוסף אפשר לפנות למשרד המכירות של חברת אזורים, רח' יפו 97 קומה 2 חנות מס' 209 מרכז כלל ירושלים טלפון 02-234733.

אזורים

הקיפאון העמוק ששרר בבניה בירושלים במשך תקופה ארוכה הסתיים ואת מקומו תפס מחסור בדירות הניכר באופן משמעותי בחודשיים האחרונים. הדירות והקוטגים הנבנים בתשעה מאזורי ירושלים וסביבתה נרכשים בנהירות רבה. כיום אין ההיצע עונה על הביקוש והדבר מתבטא היטב בעליית מחירי הדירות ב־20 אחוזים. בשכונת רמות, למשל, נמכרו לאחרונה כ־120 קוטג'ים. 3,000 יחידות דיור נמכרו בפרוייקט הר־נוף לציבור הדתי למענו נועדה השכונה. במזרח תלפיות נמכרו כ־300 יחידות דיור. רכישת דירות איטית שאפיינה את ירושלים עד לתקופה האחרונה, גם בשל אי־עידכון משכנתאות שגרם לזוגות צעירים רבים לחפש עתידם מחוץ לעיר, הביאה לירידה בהיקף התחלות הבניה. הגדלת המשכנתאות המשלימות הינה, בין השאר, אחת הסיבות לרכישת הדירות המואצת המתרחשת כעת. אולם, „צוואר הבקבוק" הוא בלתי נמנע וגם הבניה המואצת אין בכוחה לענות על המחסור בדירות.

להלן טבלת מחירי דירות בבניה **בדולרים**. הנתונים נמסרו ע"י יעקב לוי, מנהל „אנגלוסכסון", סוכנות לנכסים בע"מ, ירושלים, ומעודכנים לתאריך 1.2.87.

השכונה	3 חדרים	4 חדרים	5 חדרים	קוטג'
פסגת זאב	50,000	65-70,000	80,000	80,000-90,000
גבעת זאב	45-50,000	55-60,000	70,000	120-100,000
ארנונה		130-150,000		150-180,000
ממזרח תלפיות	55-65,000	75-85,00	100,000	
מעלה אדומים	45-40,000	60-55,000	65,000	75,000
רמות		80-75,000	95-90,000	150,000
רמת שרת	70,000	100,000	115,000	140-130,000
הר נוף	63,000	85,000	100,000	
מבשרת ציון			180-130,000	

מוסף מיוחד
ירושלים בתנופת תעשיה ופיתוח
עריכה – רויטל הרט
מכירות – יהודה נ.
ניהול הפקה – רלי גל
עריכה גראפית – חלי מימון
הפקה – ארטל פרסומים בע"מ
נאוה 38 (פינת אלנבי) ת"א, טל. (רב קווי) 658544

מאפית אנג'ל ירושלים
לחם עינן – לחם לעניין
מחיטה שלמה טרום־נבוטה

מדוע עדיף **לחם עינן** על כל שאר סוגי הלחם ומה הייחוד שבו.

נקדים ונעיר כי קליפת גרעין החיטה, הסובין והנבט הצמודים לגופו – אוצרים בקרבם את מרבית הויטמינים והמינרלים והתאית שגרעין החיטה נתברך בהם.

והנה, לפני טחינת החיטה לקמח, מורידים ממנה בטחנות הקמח את הסובין והנבט (כנראה, מטעמים „קוסמטיים") כדי שהלחם, העשוי מקמח זה, יבהיק מרוב לובן.

אולם זאת לזכור: משניטלו מגוף הגרעין עורו ונשמתו – הפך הגרעין לעקר ונטול־חיים.

לעומתו מיוצר **לחם עינן** מגרעיני חיטה שלמים וטרום־נבוטים, המכילים את הקליפה והנבט בשלמותם, ועימם את כל אוצר החיים הגלום בגרעין.

זאת ועוד, בתהליך ייצור זה לא נטחנים לקמח גרעיני החיטה המלאים והשלמים, אלא תחילה שורים אותם במים עד שהספיקו לתפוח טרום־נביטה.

חיטה תפוחה ורכה זו נטחנת עתה במטחנה מיוחדת ישירות לבצק, שממנו אופים את **לחם עינן** שהוא טוב, בריא וטעים.

והואיל ו**לחם עינן** מכיל בתוכו את כל הדרוש לפעילות המעיים – הרי הוא פותר לרבים גם את בעיית העצירות והאיזון של משקל הגוף.

אנו מייצרים 5 סוגים של **„לחם עינן":**
– „עינן" (במשקל של 500 גרם)
– „עינן בלי מלח" (500 גרם) לבעלי דיאטה מיוחדת
– „עינן פרוס" (750 גרם)
– „לחמניות עינן" (5 לחמניות בשקית)
– „חלה עינן" בסוף השבוע – חלה קלועה (750 גרם)

ניתן להשיג הלחם ברשת קו־אופ, היפרשוק ובחנויות הטבע.

לחם עינן מיוצר במאפית אנג'ל, ירושלים, טלפון: 525102; 525103 (02)

הלחם הטוב – אנג'ל

המבצע הכפול של רמט!

המחירים ל־50 דירות יורדים ב־5%

עד ה־10.2 בלבד!

פסגת זאב, ירושלים

קחו את הכביש החדש והיפתחו מהגבעה הצרפתית לפסגת זאב ובואו לראות את קשתות רמט, הפרוייקט המלהיב של פסגת זאב. עיצוב מקסים, גימור מיוחד, דירות 3-4 חדרים ודירות גן.

*** נווה פולג, נתניה**

הבניה עפ"י מיטב כללי האיכות של רמט, לבחירתכם, דירות בנות 2, 3, 3½ ו־4 חדרים בשכונה הטובלת בירק, בבניינים בני 3 ו־8 קומות.
שימו לב! לדירות 4 חדרים בבנין בן 8 הקומות - **הכניסה בקרוב!**

גבעת העצמאות, יבנה

דירות רמט החדשות בגבעת העצמאות נבנות על פי תכנון אדריכלי מתקדם המשלב נוחות מירבית עם מרחב מחיה גדול.
בין הדירות החדשות תוכל לבחור דירת 4 חדרים, 4 חדרים עם מרפסת ודירות פנטהאוז.

*** נווה רם, רמלה**

המקום הכי צעיר בעיר, דירות 3 ו־4 חדרים בשכונה הטובלת בירק, ובסביבה שיש בה כל השרותים הקהילתיים. הבניינים מצופים שיש והדירות כולן באיכות בניה מעולה.

...וגם הלוואת מקום

במכירה חופשית* ולזכאים!

10,000 ש"ח בנוסף לכל ההלוואות האחרות.

חשוב לדעת!
רמט נותנת לך ערבות בנקאית צמודה לדולר.

- מחירי הדירות ברמט - כוללים מע"מ ופיתוח.
- מימוש תוכניות מח"ל ובר-מצווה.
- הדירות נבנות במסגרת תכנית הבניה של משרד הבינוי והשיכון.
- כל התנאים בהתאם לתקנון המבצע

רמט בונים לך יותר

פרטים והרשמה במשרדי רמט:
תל-אביב - משרד ראשי - רח' קרליבך 7, טל. 03-281105 **ירושלים** - בן יהודה 23 טל. 02-249143. **נתניה** - נווה פולג - בכל יום בין השעות 09.00 - 15.00.
יבנה - שד' העצמאות 9, טל. 08-435003. שעות הפתיחה - יום א' - ה' מ-10.00 - 13.00 אחה"צ-א' - ג' וה' מ-16.00 - 18.00.

43 שנות אמינות, יציבות ויוזמה בבניית אלפי דירות, מבני ציבור ופרוייקטים גדולים בכל תחומי הבניה.

„ישרס" – ממטולה עד אילת וגם... ירושלים

מועדון נוה אביב – הבית לבני הגיל השלישי שהקימה חברת „ישרס" בכפר־שמריהו לפני כעשרים שנה נחשב ליוקרתי ביותר בארץ. החברה מתעתדת להשתמש בנסיונה רב השנים לצורך פיתוח רשת בתים לבני גיל־הזהב בכל רחבי הארץ. הפרוייקט המתוכנן בקרית־יובל יופעל במסגרת זו.

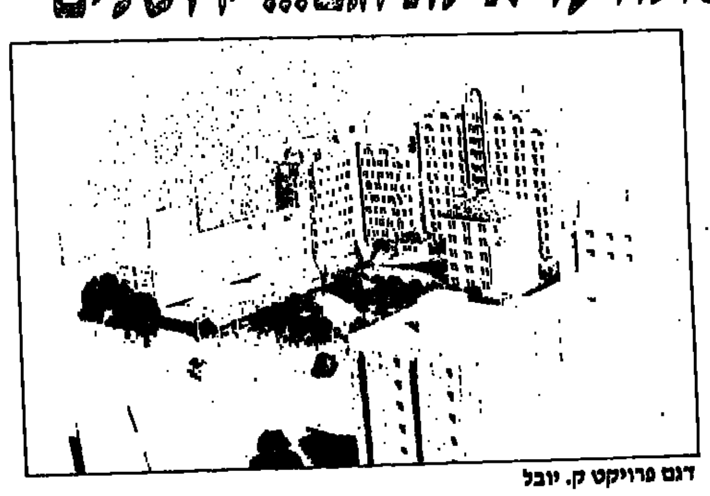
דגם פרויקט ק. יובל

חברת הנכסים „ישרס" נוסדה לפני 40 שנה, והיא אחת החב־רות הראשונות לנכסי דלא־ניידי בארץ. בבעלות החברה נכסים בכל רחבי הארץ ממטולה ועד אילת. והיא עוסקת בניהול נכסים להשכ־רה, לתעשיה, למסחר, למגורים, למשרדים ובמכירת נכסים. כמו כן עוסקת החברה בפיתוח נכסים חדשים ובני־חול בתים לבני גיל־הזהב. היקף הנכסים של החברה כחמישים מילי־ון דולר.

איכות חיים וביטחון לבני הגיל השלישי

בלב המרכז המסחרי, של קרית־יובל, סמוך לבתי הקפה, המסעדות, הסופרמרקט, ושאר שירותי מסחר שוקקי החיים – זהו המיקום המיועד לפרוייקט הגיל הש־לישי של חברת „ישרס" בירושלים.

אנשי חברת „ישרס" והאדריכל הירושלמי יצחק ליבנד, מתכנן הפרו־ייקט, טיפלו בהם באופן מקיף בצרכי בני הגיל השלישי במסגרת התכנית. במבנה המ־רכזי – חדרי מגורים המיועדים לה־שכרה, ובכל אחד מהם מטבחון. שוכני הבית ייהנו מחמש ארוחות בי־ום ויעמדו לרשותם חדר אוכל, מוע־דון, ספריה, ג'קוזי, שרותים רפואיים וכן עובדת סוציאלית. במקום יתקיי־מו גם פעילויות תרבות ופנאי.

חלק אחר של המבנה המרכזי יוקדש למחלקת סיעודית שתגיש את הטיפול לזקוקים לכך.

מבנה נוסף בקומפלקס המתוכנן יהיה במתכונת של בית משותף. המבנה יכלול 85 דירות מפוארות, ומחלקת שירות שתפקידה לענות על צרכי הדיירים. רוכשי הדירות ייהנו משמירה צמודה במשך 24 שעות ביממה, משרותי אחזקה ונקיון. ואם תתעורר בעייה רפואית כלשהי – יוכלו להודיע על כך לשומר הבניין באמצעות כפתור שיהיה מותקן בדירתם ולקבל את העזרה הדרושה.

בנוסף, יוכלו דיירי הבית המשותף להשתמש בשירותי נוחות ובריאות במבנה המרכזי, ולהשתתף בפעילויות החברתיות והתרבותיות שיתנהלו בו.

התפישה החברתית הרואה בבני הגיל השלישי חלק אינטגרלי של הק־הילה, היא שהנחתה את המתכננים למקם את הקומפלקס במרכז השכונה.

כחלק מתפישה זו יוקם במקום גם בית כנסת שיהיה פתוח לכל תוש־בי האיזור, ובני גיל הזהב מן האיזור יוזמנו להשתתף בפעילויות קהילתי־ות שיאורגנו במבנה המרכזי.

מאחר שרוב שטחיו המסחריים של מרכז בקרית יובל הם בבעלות חברת „ישרס", ישופצו במסגרת הפי־תוח גם המבנים הקיימים, מה שיבי־או לשיפור כלכלי באיכות הסביבה.

אחת המשימות העומדות בפני הנהלתה החדשה של חברת „ישרס" היא שיתוף גורם מימוני רציני בהק־מת הפרוייקט.

עצמאות והבראה כלכלית

עד לפני כשנה היתה „ישרס" חברת־בת של „רסקו". בעקבות הסכם בין בעלי המניות של החברה היא נותקה לחלוטין מ„רסקו" והפכה לחברה עצמאית בבעלות קבוצת משקיעים מדרום אפריקה שבראשם נטי קירש. נציג החברה בארץ ויו"ר פעיל של מועצת המנהלים הוא יהושע פורר, לשעבר מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר. מנכ"ל החברה הוא יאיר לרמן, והמנ־הל המסחרי – בני דביר. „ישרס" היא חברה ציבורית ומניותיה נסח־רות בבורסה לני"ע בת"א.

במסגרת הסכם ההפרדה עם „רסקו", רכשה החברה דירות בבניה קונבנציונלית, בפסגת זאב בירושלים הנמצאות בשלבי בניה מתקדמים. הדירות נמכרות במחירים מוזלים, תנאי תשלום נו־חים ומשכנתא, ובערבות בנקאית מלאה על כל התשלומים.

לפרטים נוספים ניתן לפנות: למשרד וי.איי.פי. בירושלים, טלפו־נים 247683, 222159, 02-222150. ולמשרד „ישרס" בירושלים 221216, 02-221995.

בנוסף עוסקת החברה בימים אלה בהקמת בנין מסחרי יוקרתי ליד בורסת היהלומים בר"ג, ובו מר־כז מסחרי ומשרדי שיהווה חלק מקומפלקס היהלומים בר"ג.

המשרד הראשי של החברה שוכן בדרך פ"ת 44, ת"א טל. 03-378766.

א. ברקן בונה משכנות לאנשי תורה

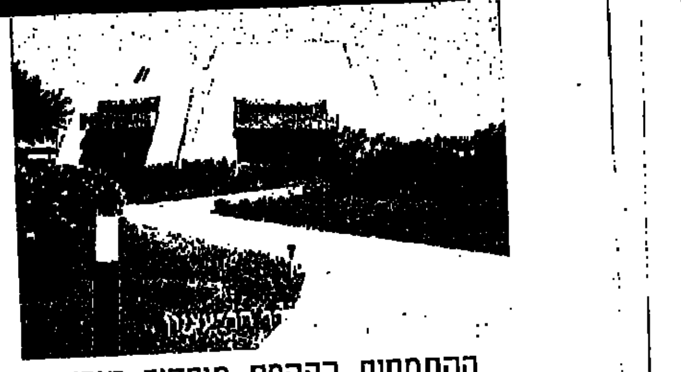

אוהל נחמה – בית כנסת

ההתמחות בהקמת מוסדות תורניים עשתה שם לחברת א. ברקן ושות' בע"מ. השורה הארוכה של המבנים שהקימה – הינם העדות הטובה ביותר למקצועיות ואמינות החברה.

מאת ורד גרינברג

חברת א. ברקן ושות' בע"מ, חברה לעבודות בניה, וניהול פרוי־קטים קיימת בירושלים זה 15 שנה. מייסדיה, אברהם ברקן וישעיהו פרידמן, יהודים שומרי מצוות, הבינו את הצרכים המיוחדים של שוק הבניה לחקמת מוסדות תורניים. לכן בחרו לה־תמחות בהקמת מבנים אשר ישרתו מוסדות אלה: בתי כנסת, ישיבות, בתי אולפנא ובתי ספר.

„בניית בנייני ציבור ובתי־כנסת למשל, איננה דומה לבנית שיכון למגורים," מסביר אורי סטרר, מהנדס, מבעלי החברה. „פרוייקטים אלה הינם מורכבים ומיוחדים. כל בנין שונה ואי אפשר להעתיק פתרונות ממבנה אחד לשני, כמו למשל, בבניה למגורים שחינה חוזרת על עצמה".

ההתמחות רבת השנים בתחום זה מוכיחה את עצמה. חברת א. ברקן ושות' בע"מ זוקפת לזכותה הקמת מבנים רבים למוסדות תורניים, ביניהם: „הישיבה התיכונית נתיב מאיר", בית הכנסת בר־אש צורים, ישיבת „מרכז התורה" בירושלים, בית הספר „קרית בנות" בירושלים, סניף „בני עקיבא" בעיר, בית הכנסת המרכזי בגילה, בית החחלמה ליולדות בקרית טלז־סטון ואחרים.

גולת הכותרת הינה, ללא ספק, ישיבת „הר עציון" באלון שבות שבגוש עציון. המבנה משתרע על כ־1500 מ"ר. צורתו הארכיטקטונית המיוחדת – נשר פורש כנפיים – תוכננה בידי האדריכלים שמואל שקד וריקי דונסקי וביצועה דורש מיומנות ומקצועיות רבה. קירות המבנה משופעים כו־לם ודורשים דיוק מירבי. אין חלון אחד דומה למשנהו בגודל ובחדות השיפוע. בעיות נוספות הינן של אקוסטיקה (בהיות הישיבה משמשת גם כבית־כנסת בתקופת החגים) והרכבת תאורה מתאימה ללימוד יומם ולילה.

„אנו נותנים שירות החל משלב התחלת הבי־צוע ועד למסירת המפתחות. האחריות כוללת גם מעקב אחרי תפקוד הבנין. הקשר עם המוסדות נמשך שנים רבות. הלקוח יודע שאנו מוכנים לסי־יע לו בפתרון בעיות, גם בתום תקופת האחריות הפורמלית הנמשכת שנה."

המעורבות של א. ברקן ושות' בתיאום הביצוע – מירבית. הקמת בית החלמה ליולדות בקרית טלז־סטון, בתיכנון האדריכלים שנברגר־קץ בוצ־עה בעצה אחת עם הצוות המקצועי של בית הה־חלמה. כיום מאוכלסת קומה אחת משלוש קומות המבנה, המשתרע על פני כ־4000 מ"ר ב־60 יול־דות המוצאות שם מרגוע לתקופה קצרה.

המטבח וחדר האוכל, על כל הציוד, הריהוט והמיכשור שבתוכם תוכננו תוך התאמה לצורכי היולדות.

מיבנה מיוחד נוסף, פרי תיכנונו של האדריכל דוד קאסוטו, הינו בית הכנסת „אוהל נחמה" שבסמוך לתיאטרון ירושלים. גגו משופע ומשושה ומורכב בלבני זכוכית לתאורה וקורותיו הפנימי־ות מתלכדות בצורת יהלום.

חברת א. ברקן מתמחה, אמנם, בהקמת מבני ציבור למוסדות תורניים, אולם עוסקת גם בבניה למגורים ובשיפוץ מוסדות ציבור, כגון: חברת „בזק", הדואר המרכזי בירושלים ומשרד החינוך בשכונת ממילא בירושלים.

החברה עוסקת בניהול פרוייקטים לבניה על־פי הזמנה. רוב הפרוייקטים מתקבלים על סמך נאמנות ולכן ההתקשרות הינה בניהול בניה ולא התקשרות קבלנית. 15 אנשי צוות החברה ו־50 הפועלים מסייעים בביצוע כל פרוייקט לש־ביעות רצון הלקוח, בנוסף לקבלני המישנה הנ־בחרים בקפדנות.

השמועה על האיכות הגבוהה של ביצוע הפרו־ייקטים עושה לה כנפיים. הלקוחות המרוצים מביאים עימם עבודות נוספות. המוסדות התור־ניים – יודעים שאצל א. ברקן יודעים ומבינים מה הם צריכים וחוזרים לשם גם פעם נוספת.

א. ברקן ושות' בע"מ
חברה לעבודות בנין
שדרות הרצוג 83, ירושלים 92622, טל' 665985-665961

ירושלים בתנופת תעשיה ופיתוח

מכבסה מודרנית בעטרות ירושלים: העידן הטכנולוגי גם בשירותי מכבסה

המכבסות המאוחדות לישראל בע"מ, הינה המכבסה התעשייתית הפרטית הגדולה בארץ, ומצויה באיזור התעשיה עטרות בירושלים.

המכבסה נותנת שרות לכמה מהמוסדות הגדולים והמרכזיים, גם במערכת הבריאות בארץ כולל: בית חולים שערי צדק, מרכז רפואי ע"ש סורוקה בנגב, בית חולים משגב לדך, מלונות דן, בנתניה, הרצליה, קיסריה, ותל אביב, מלון שרתון בת"א, מלון המלך דוד, ומלון לרום בירושלים ועוד.

בשנת 1973, קרוב לתחילת המלחמה, עלה ארצה בעל המכבסה מר ברנרד מושקוביץ עם כל משפחתו, עם פרוץ המלחמה התנדב להיות נהג אמבולנס עבור בי"ח שערי צדק, וכך נוצר קשר בין מר מושקוביץ להנהלת בי"ח, שתוצאותיו היו הכרת כולם בצורך לחקים מכבסה מודרנית וגדולה שתוכל לטפל במיוחד בכביסה עבור שע"צ ועוד מוסדות גדולים בים.

המכבסה הוקמה באזור התעשייה חישן ברוממה, ובשנת 1974 היה ממוצע הכביסה היומי כטונה וחצי.

השרות חטוב והמדוייק במשך 4 שנים ברוממה, הביא להתפתחותה של המכבסה עד שבשנת 1978 עברה לאיזור התעשייה עטרות, למבנה רחב ידיים.

המבקרים במכבסה מתרשמים תמיד מהיערכותה, תשע מכונות כביסה ממוקמות בשורה מצד אחד של המכבסה לאורך הרמפה לפריקה.

במרכז המכבסה ממוקמות 4 מעגילות, מצוידות במכונות טעינה וקיפול מהמתקדמות בעולם, בצד השני של המכבסה ממוקמות מכונות הייבוש לאורך הרמפה לטעינת הכביסה הנקייה ושקילתה.

עקב ההתקדמות הטכנולוגית בעולם הוכנסה מינהרת כביסה מתוצרת "וואס", התוספת הזאת ששוויה חצי מיליון דולר, מאפשרת למכבסה לתפקד ללא כל צורך בשעות נוספות, כשמנהל מחלקת הכביסה עומד ליד כפתורי המחשב המפעיל את המינהרה המסוגלת לטפל בטונה כביסה לשעה, מטעינת הכביסה המלוכלכת מצד אחד ועד ליציאתה נקיה ויבשה מן הצד השני ללא מגע יד אדם.

כיום המכבסה מטפלת במעל 20 טון כביסה ביום, המחולקת בין למעלה מ־30 לקוחות, המקבלים את הכביסה נקייה ארוזה ומסודרת כל אחד לפי דרישותיו המיוחדות.

לכל עגלות הכביסה יש כיסוי פלסטי להגנה מפני ליכלוך וזיהום.

בקומה השנייה של המכבסה, מאות פריטים של מדי עבודה, מעילים, חלוקי אחיות ועוד מגוהצים ומקופלים מדי יום, ומעל 10,000 מגבות נקפלות ונארזות מדי יום, מוכנות לשימוש בחדרי בתי מלון, האריזה והקיפול נעשות ע"י מכונות קיפול חדישות.

הטיפול המיוחד ניתן גם לכיסויי משי ווילונות לאולמות, במכבסה רגילים כבר לקבל הוראות מיוחדות מדי פעם, לאריזה מיוחדת של הכביסה, אם זה עבור הגב' מרגרט תאצ'ר או מר ג'ורג' בוש!

במכבסה קיימת מעבדה משוכללת לאיתור וסילוק כתמים מיוחדים, או פגמים מצויים במוצרי טכסטיל, וכן בדיקת חומרי הכביסה הרצויים לשימוש לכל סוג של כביסה בעת הצורך, או לפי דרישת הלקוחות, מועברת הבדיקה למכון הישראלי לסיבים.

כמויות המים האדירות שצורכות המכונות עוברות תהליך של ריכוך לפני השימוש בהם, ולשם כך הוקמו בריכות מלח גדולות בחצר המכבסה, רכות המים נבדקת פעמים מספר בכל יום, לוודא שאין כל פגם בהם.

למכבסה גנרטור משלה, למקרי חירום או הפסקות חשמל, כמו"כ יש למכבסה 2 דוודי קיטור רזרביים, ודוודי מים המכילים כמות מים ליום אחד למקרה של אי אספקה סדירה. כן ניתן למצוא במכבסה חדר המכיל חלקי חילוף לכל המכונות, לשימושם של צוות הטכנאים המיומן והמוכן תמיד לכל תקלה.

מערכת הנפקת החשבונות, והמעקב אחרי כמויות הכביסה והעלויות שלהן הינה ממוחשבת במלואה כאשר בלחיצת כפתור אפשר לדעת בכל עת את כמות הכביסה לכל פריט ופריט.

השירות מקיף את כל הארץ, ונמצא כעת בשלבי התפתחות רציניים ביותר.

אחרון אחרון חביב, צוות העובדים המסור והנאמן, שרבים ממנו עובדים מיום היווסד המכבסה, ובמשך 13 שנות קיומה לא סבלה מאף יום אחד של שביתה! או אי מתן שירות מאיזו סיבה שהיא.

אם המוטיבציה והשאיפה של מר מושקוביץ מודגשת בשלט צנוע מעל מכתבתו "הטעם המר של האיכות הירודה נשאר הרבה זמן לאחר שהמתיקות של המחיר הנמוך נשכחת".

למידע נוסף נא להתקשר 02-853951/2/3.

[illegible]

מאת שושי שמיר

אהרון גרבלסקי היה היהודי היחיד שביקר במערת המכפלה בתחילת שנות השלושים, באישור מיוחד, לשם ביצוע חיקונים בקברי האבות. בזמן מלחמת העולם ביצע עבודות מוזאיקה בכל רחבי הארץ – כל עבודות המוזאיקה במבצרי טיגרט שנבנו בארץ – ממטולה בצפון ועד עזה בדרום.

"שיש ירושלים אהרון גרבלסקי ובנו בע"מ", הוא המפעל הוותיק בארץ לשיש ואבן. מאז היווסדו בשנת 1922 על ידי אהרון גרבלסקי, שהיה מראשוני הקצינים בצה"ל, ונפצע קשה בהגנה על ירושלים במלחמת השחרור, צמודה התפתחות המפעל להתפתחות ירושלים.

"חמש פעמים עבר המפעל ממקום למקום בעקבות התפתחות העיר", אומר יחיאל גרבלסקי, מנהל המפעל. "תחילה שכן ליד בנייני הסוכנות, ולאחר מכן עבר למקום בו נמצא היום רחוב רמב"ן ברחביה. משכנו הבא היה במרכז העיר, מקום בו נמצא היום בניין כלל, ולאחר מכן היה שנים רבות בבית וגף".

בשנת 1971 עבר למקומו הנוכחי באיזור התעשייה תלפיות, כאן הוא משתרע על שטח של 16 דונם, במבנה גדול ורחב.

במהלך שנים אלה היה המפעל שותף לעיצוב הארכיטקטוני של פני העיר, והטביע את חותמו בכל המבנים היוקרתיים שבה, מאז ימי המנדט – הכנסייה הסקוטית, הדסה הר הצופים, בניין מצפה ברחוב יפו ועוד.

שישית

אחת התרומות החשובות של מפעל "שיש ירושלים אהרון גרבלסקי ובנו בע"מ" בתחום המקצועי, היתה פיתוח עצמאי של מרצפות העשויות מתערובת של פלסטיק ושיש, הידועות בשם "שישית". מוצר זה, שכיום הוא מיובא לארץ מאיטליה בכמויות גדולות וכבר קנה לו שם בין־לאומי, היה חדשני ביותר כאשר פותח.

"יצרני השיש בעולם לא העלו על דעתם שניתן ליצור תערובת מסוג זה", אומר יחיאל גרבלסקי.

גולת הכותרת – אספקת האבן לרחבת הכותל המערבי

בשנת 1952 עבר המפעל להנהלתו של מהנדס יחיאל גרבלסקי. "בצענו עבודות שיש גדולות מאוד בבנייני ציבור ובניינים מסחריים, במלון הנשיא, לדוגמא, בהיכל שלמה, משכן הרבנות הראשית, במלון אור גיל מלון פלאזה ובעוד רבים אחרים".

הקמתם של האוניברסיטה בגבעת רם ובנייני הדסה עין־כרם, היוו מנוף להרחבת המפעל ולהתפתחותו.

אומר מהנדס יחיאל גרבלסקי: "מפעל שיש ירושלים נטל חלק נכבד בעבודות האבן והשיש של הקומפלקסים הגדולים של האוניברסיטה ושל בית החולים, ובין היתר תרם את חלקו לעיצובם באמצעות עבודות מיוחדות כמו הציפוי החיצוני באבן מנוסרת ומחורצת בבנייני קפלן ולאוטרמן, רצפות חשיש, ובניין בית הכנסת".

אחרי מלחמת ששת הימים, עם תנופת הבנייה הגדולה שחלה בירושלים, התרחב המפעל והגיע לגודלו הנוכחי, בו הוא מעסיק כמאה עובדים, ונתנה עדיפות לעבודות האבן המסותתת, כדי לענות על הדרישה הגדולה לבניה באבן.

"המפעל נטל חלק מכריע באספקת האבן לשכונות החדשות – גילה, רמות, מעלה אדומים ונווה יעקב", אומר גרבלסקי, "אולם גולת הכותרת היתה, כמובן, אספקת האבן לרחבת הכותל המערבי".

מפעל ותיק – מכונות חדשניות, ו...יצוא לארה"ב

למרות ש"שיש ירושלים אהרון גרבלסקי ובנו בע"מ" הוא, כאמור, ותיק המפעלים, צעד תמיד קדימה במכשור וברעיונות חדשניים לביצוע עבודות. זהו, למשל, המפעל הראשון בארץ שהתחיל לייצר אבן לבנייה במיכון חדיש, והחליף את עבודת הידיים.

המפעל מייבא כמויות גדולות של שיש וגרניט מכל רחבי העולם. הוא קונה במקור – ולא באמצעות סוכנים, כדי להבטיח את האיכות. במפעל אולם תצוגה גדול, ובו קשת רחבה של מוצרי שיש איטלקי לריצוף במחירים מיוחדים.

כיום עומד המפעל לפני מהפכה חדשה.

לפני שבועות מספר נפתח במפעל קו יצור חדש לאבן דקורטיבית, המופעל באמצעות מכונה לעיבוד אבן, היכולה להחליף עשרות רבות של סתתים.

בנוסף לסיתות הקונבנציונלי, יכולה המכונה לעשות עיבודים חדשניים, ואין כל ספק שתהיה לכך השפעה רבת שנים על עיצוב הבניינים בירושלים.

"יתר על כן", אומר יחיאל גרבלסקי, "לפי חוקי העזר החדשים של תל אביב, יידרשו החברות לבנות גם שם חזיתות דקורטיביות במקום ציפוי הטיח המקובל. המפעל נערך לספק אבן מסותתת בעובי של 2 ס"מ בלבד, המתאימה במיוחד לציפוי חזיתות בתים בתל אביב".

עיקר המאמץ – והגאווה של המפעל, מושקעים עכשיו בהיערכות ליצוא שיש לארצות הברית, בהשקעה מתוכננת של כ־2.5 מיליון דולרים.

"אנו מתכוונים להביא מאיטליה ציוד משוכלל ביותר ליצור מרצפות שיש בגדלים ובעוביים מיוחדים, בדיוק מקסימלי, כנדרש על ידי השוק האמריקני, ובהברקה שעד עכשיו רק האיטלקים יכלו לבצע. עשינו מחקר שווקים גדול, שלחנו מספר רב של דוגמאות, ואנו משוכנעים שבעוד כשנה אפשר יהיה להגיד שישראל הפכה להיות יצואנית של שיש", אומר יחיאל גרבלסקי.

המפעל שפיתח את המכונה לאבן דקורטיבית היה מוכן להשקיע מאמץ במכונה משוכללת כל כך, כתוצאה משיתוף פעולה בין מפעל גדול באיטליה לבין "שיש ירושלים". יש כיום צורך לעשות שחזור גדול בפירנצה, ואין סתתים באיטליה, לכן היה צורך במכונה כזאת, שתחליף את העבודה הידנית. וכך – בגלל צרכיהן הדומים של פירנצה וירושלים, פותחה המכונה. לולא כן – לא היה הדבר רווחי עבור החברה המפתחת.

המפעל: האומן 17 א. תעשיה תלפיות
ירושלים טל. 02-718488

[illegible]

מאת ורד גוינבורג

מאפיית "ברמן" – "האמא" של המאפיות בישראל והשניה בגודלה בארץ. 3 מיליון כיכרות לחם ולחמניות מדי חודש – העונים על 45% מצרכי השוק הירושלמי ו־8% מצרכי השוק הארצי. מכשור אוטומטי בפיתוח – "ליין" חדש של מאפי לחם על טהרת החומרים הטבעיים

מאפיית ברמן הירושלמית, השוכנת באיזור התעשיה בגבעת שאול מופעלת כיום כמעט רק על ידי גברים. פועלים המופקדים על קווי הייצור במשמרות לילה ונהגים המובילים את ארגזי הלחם הטרי עם שחר. מי היה מאמין שמאפיית "ברמן" החלה דרכה לפני למעלה ממאה שנים כמפעל פרטי של אשה דוקא – ה"בובה קריישה" (סבתא קריישה) דמות אמיצה ופעלתנית, אשר לבטח לא היתה זקוקה לתנועה לשחרור האשה ולסימנים אחרים של פמיניזם. פשוט, קמה ועשתה.

האשה־הסבתא למשפחת ברמן הגיעה ב־1875 מרוסיה לירושלים עם משפחתה. בעלה – תלמיד ישיבה חכם עסק בלימוד התורה ואילו האשה הצעירה, אם לשני בנים, ביקשה למצוא פרנסתה במו ידיה, כדי שלא תזדקק להסתייע בכספי החלוקה. ה"בובה קריישה" מצאה לה מקום מושב ליד ה"וויה דולורוזה" בעיר העתיקה בירושלים והציעה לצליינים הערבים בשובם מדרכם בחיפוש אחר המשיח, עוגות עשויות דבש חרובים ומים צוננים. כשגילתה כי הסועדים חשבו את העוגה לפת לחם – החליטה כי מעתה תאפה לחם שחור. המאפיה הפרטית הקטנה שבביתה של האשה החרוצה התרחבה והפכה לעסק של ממש. בסוף המאה הקודמת יצאה אל מחוץ לחומות העיר העתיקה ליד שער יפו ולאחר מכן לשכונת מאה שערים, למפעל גדול ומודרני במושגים של תחילת המאה. אבני הריחיים שסבבו בעזרת חמורים בטחנת הקמח שהקימו האחים אליהו ויהושע ברמן באיזור משכנות שאננים סיפקו קמח לבית המאפה. שתי אבני ריחיים עתיקות אלו נמצאות עד עצם היום הזה ליד "חוצות היוצר" בירושלים – כעדות וזכרון לימים ההם.

מאפיית ברמן היתה הראשונה להשתמש בטכנולוגיה המודרנית באותם ימים: החשמל. האוכלוסיה היהודית, הצבא התורכי והצבא הבריטי נמנו, כל אחד בתקופת שלטונות בארץ, עם הנהנים מדברי המאפה הטריים. ב־1965 עברה המאפיה למשכנה החדש באיזור התעשיה בגבעת שאול.

[illegible]

4,500 מ"ר של ציוד מודרני הכולל תנורים ומתקני תפיחה אוטומטיים, וכח אדם מנוסה, זריז ומיומן המונה כ־200 עובדים. כל אלה מאפשרים הפעלת חמישה קווי יצור המפיקים, כל אחד, כ־1,500 כיכרות לחם בשעה. ובנוסף 6,000 פיתות מדי שעה ו־12 אלף לחמניות. סך הכל התפוקה היומית כ־100 אלף כיכרות לחם ועוד כ־70 אלף לחמניות ומוצרי מאפה אחרים, ומדי חודש – כ־3 מיליון יחידות.

מאפיית ברמן תופסת נתח של כ־8% בשוק הארצי של הלחם ומוצריו וכ־45% מן השוק המקומי בירושלים.

הלחם הינו מוצר מסובסד נמצא בפיקוח מחירים של הממשלה ועל כן מתמקדת התחרות בטיב המוצר ובמתן שירות מעולה ללקוחות. "אנו משקיעים הרבה מאוד בתוספות של מרכיבים יקרים. כך, למשל, אנו משתמשים במרגרינה ולא בתחליפים הקיימים בשוק, ובמלח שולחני דק שהוא היגייני ויקר יותר ממלח גולמי המומס במים שאינו מאפשר הומוגניות של החומרים. אנו מוסיפים לתערובת אבקות המשפרות את כושר הביצוע של הקמח".

במאפיית "ברמן" אין מפסיקים לחשוב על התייעלות. אמצעי ההובלה שופרו וזמן ההעמסה והפריקה התקצר עקב כך. מכונות הלישה האוטומטיות קיצרו את זמן הלישה מ־20 דקות לדקה וחצי בלבד. ניהול יעיל של מערכת השירות מאפשרת הגעת אנשי "ברמן" ללקוחות פעמים אחדות ביום.

מאפיית "ברמן" איננה מסתפקת בשוק הירושלמי. הלחם לסוגיו, הלחמניות הרגילות והמתוקות, הארוכות והעגולות, הצנימים וכל 30 סוגי המוצרים היוצאים מן התנורים מדיפים ניחוח של טריות עושים דרכם עם שחר גם לערים אחרות: רמת גן, בני ברק, ראשון לציון, רחובות, אשדוד, קרית מלאכי ובית שמש, וכן לערי המיגזר הערבי: רמאללה, בית לחם וחברון.

רשתות השיווק והחנויות הפרטיות יכולות להציע לצרכן כבר בשעה 5 בבוקר לחם טרי, לחמניות חמות, ומאפי לחם אחרים טריים וחמים, התחלה "טעימה" ליום חדש. מאפיית "ברמן" מספקת תוצרתה גם לבתי־ספר, בתי־חולים, אוניברסיטאות ויחידות צה"ל.

מאפיית "ברמן" איננה שוקטת על שמריה ומפתחת מוצרים חדשים. "הטעם של הציבור משתנה ועובר לצריכת מוצרי לחם מיוחדים, למרות מחירם הגבוה", מסביר יצחק ברמן. הדבר עלול להשפיע על המאפיות המתועשות, הנפגעות מהקיצוץ בסובסידיות והעלאת מחיר הלחם – דבר המצמצם את הפרש המחירים בין מוצריהן לבין מוצרי הלחם המיוחדים. "אנו צועדים עם הזמן ומוסיפים סוגים חדשים ומגוונים. בפיתוח עכשיו מוצר חדש – המבוסס על טהרת החומרים הטבעיים ללא בסיס שומני. החזרה אל הטבע מתרחשת גם אצלנו – בממלכת הלחם והלחמניות".

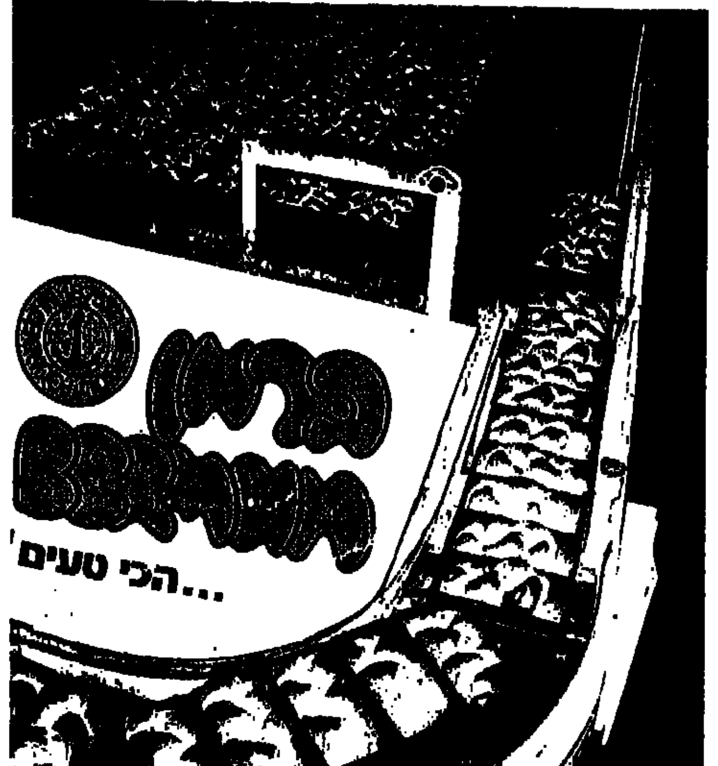

...הכי טעים!

חברה כלכלית לירושלים בע"מ

מאת שושי שמיר

אם רצונך להקים מפעל תעשייתי, יש לך הון ורעיון, ויכולת להתחיל מיד בעבודה – הקמת המבנה למפעל שלך היא אחד הנושאים המורכבים העלולים לעכב את יזמתך. רשיונות, תשתית, בנייה – כל אלה עולים הרבה כסף והרבה זמן.

חברה כלכלית לירושלים מציעה מבנים מוכנים למכירה והשכרה בתנאים נוחים.

אומר ניר וייץ, איש החברה הכלכלית לירושלים בע"מ (חכ"ל): "למדנו מנסיוננו שאחד הגורמים העיקריים לעידוד תעשייה הוא, היכולת להציע ליזם מבנה מוכן לשימוש מיידי. כאשר יש מלאי של מבנים שונים במיקום מתאים – במוקדם או במאוחר מגיעים התעשיינים. אנו דואגים להקמת מבנים תעשייתיים רב תכליתיים, כך שכאשר מגיע יזם הוא יכול לבחור את המבנה המתאים ליעדיו, לקבל מפתח ולהתחיל לעבוד. כשיש מלאי של מבנים אפשר לעשות עסקים טובים. ההפסד גדול יותר כשאין מה להציע. מרכיב זה של פיתוח תשתית (מים, חשמל, ביוב, טלפון, כבישים, מדרכות, גינון), והכנת מבנים מוכנים לאכלוס, הוכיח את עצמו במשך השנים כאמצעי עיקרי במאמץ למשיכת מפעלים לירושלים, וכך הדבר גם היום".

ביצוע משימות פיתוח ובנייה בהיקף כזה, יכול להיעשות רק על ידי גורמים ציבוריים הנושאים בנטל התכנון, הארגון, הביצוע, המימון והמסירה ליזמים, תוך פיקוח וביקורת לאיזה מפעלים וסוגי פעילויות נמסרים המבנים. לצורך זה הוקמה חכ"ל באפריל 1948, בהון מניות של 750,000 ל"י דאז, כשהשותפים להקמתה היו הסוכנות היהודית, קק"ל, הסתדרות העובדים, הסתדרות המזרחי, חב' הכשרת הישוב, והקרן למפעלים קונסטרוקטיביים מיסודם של הציונים הכלליים.

כיום פועלת החברה תוך שיתוף פעולה עם משרד התעשייה והמסחר, עיריית ירושלים ומנהל מקרקעי ישראל. "אנו רואים מגמה כללית של עלייה באכלוס. גם בתקופות השפל הקשות ביותר היה מספר שוכרי המבנים גדול ממספר המחזירים", אומר ניר וייץ. "ברבעון האחרון של שנת 1986 למשל, השכירה החברה 7,000 ממ"ר, לעומת 2,500 ממ"ר שהוחזרו לחברה".

לעתים קורה שאחת הקומות במבנה שחוקם אינה אטרקטיבית לתעשייה, ויש צורך בגמישות מסויימת כדי לאכלס אותה. "אנו רואים בחיוב שילוב של אלמנטים נוספים כמוסכים, שטחי אכסון, משרדים, אולמי שמחות, ארכיונים וכדומה, במבנים שהקמנו. הדבר מאפשר לנצל את המבנה טוב יותר. אם, לדוגמא, הקצינו קומה עליונה של מבנה לאולם שמחות – אנו מגיעים לניצול כפול של התשתיות, שעושים בהן שימוש גם בבוקר וגם בערב ובלילה. או דוגמא אחרת – אם אנו מקדישים את החזית של מבנה גדול (כ־10%) למטרות מסחר, אנו משיגים חזות יפה למבנה מחד גיסא, והדבר מאפשר לנו להוזיל את המחיר לתעשייה מאידך גיסא. כ־70%–80% מן המבנים שלנו מאוכלסים ע"י מפעלי תעשייה שונים, והיתר – ע"י גורמים הקרובים לתעשייה.

עניין של תע"מ

ירושלים, כעיר של פעילות רוחנית־לימודית, מהווה מקור לא אכזב לכוח־אדם מקצועי ברמה גבוהה. האוניברסיטה העברית, ביה"ס לרפואה, ביה"ס הגבוה לטכנולוגיה, 30 בתי"ס מקצועיים – כל אלה מכשירים גרעין של כוח־אדם המושך תעשיות עתירות מדע שמטבען עוסקות בנוחקר ופיתוח, ונמצאות בקשר הדוק עם מעבדות, ספריות לימוד ומוסדות אקדמיים.

לצורך יזום, תכנון, פיתוח, בנייה ואחזקה של מרכזים לתעשיות עתירות מדע בירושלים, נוסדה בשנת 1969 חברת הבת "קרית תע"מ", בה שותפות האוניברסיטה העברית וחכ"ל בחלקים שווים. חכ"ל מנצחת על מלאכת פיתוח הקרקע, תכנון הקמה וניהול של בנייני התעשייה, משיגה מימון לשם כך, ומגישה שירותי אחזקה לחברה. חלקה של האוניברסיטה הוא ביזום מפעלים, ואספקת כל השרותים המדעיים הדרושים לחברה – החל מיעוץ, מידע וידע, שילוב סגל התעשיות בחיים האקדמיים, ועד שרותי מעבדות, מחשב ומיכון, שירותי משרד, בתי מלאכה, בית חיות, הדרכה ועוד. "ליזמים מחו"ל יש יחס מיוחד לירושלים. לגביהם – ירושלים היא מדינת ישראל. בבואם להחליט על מקום לתעשייה מיועדת – ישקלו את ירושלים מול גרמניה המערבית, עמק הסיליקון בארה"ב או אירלנד. העיר הזאת עושה משהו בלב ליהודים, לישראלים חוזרים וגם לכאלה שאינם יהודים. הראייה – חם באים אליה.

"יזמים עומדים בתור כדי לשכור מבנים בקרית תע"מ. אנו נמצאים לפני גמר בנייה של מבני תעשייה בשטח 11,500 מ"ר, והבניין כבר מאוכלס כולו. הדיירים מחכים ליום הכניסה, וחלקם כבר התחילו להתקין את המערכות שהם זקוקים להן לצורך עבודתם. לא ניתן לדחוף תעשייה מתקדמת במקום בו אין כוח־אדם מתקדם, וכאן, בירושלים, יש לנו גרעין מקצועי תעשייתי של ממש".

חכ"ל החלה בתכניות פיתוח שלב ב' של קרית תע"מ, תוך מאבק עם הרשויות וגורמים אחרים. פיתוח תשתית תעשייתית פוגע ביערות ובנוף העיר, ולמרות הפתיחות של משרד התעשיה והמסחר, מנהל מקרקעי ישראל ומחלקת מהנדס העיר ירושלים לרעיונות חדשניים, יש עדיין חילוקי דעות עם קק"ל, ועדות מקומיות ומחוזיות.

"תע"מ הוא עסק מפונק, וצריך לפנק אותו. המרכזים הטובים ביותר שפותחו נמצאים באזורים בהם יש יוקרה מסויימת. יחד עם זאת, אנו מעסיקים אדריכלי נוף, וברצוננו לשלב במרכזי תע"מ חגורות ירק כדי שאיכות הנוף לא תיפגע", אומר ניר וייץ.

ירושלים בתנופת תעשיה ופיתוח

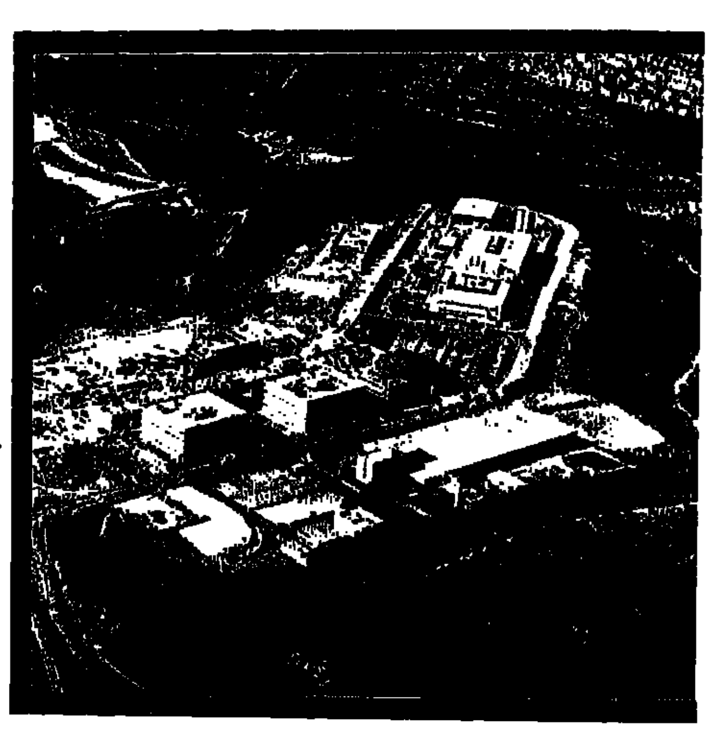

איכות הסביבה ורווחת העובד באזור התעשייה

תעשייה מטבעה מייצרת פסולת רבה, ויש בה פוטנציאל להפוך למפגע סביבתי. נדרש שיתוף פעולה מצד דיירי איזורי התעשייה והרשויות כדי למנוע מצב כזה, ולשמור את חזותו של אזור התעשייה מטופחת.

חכ"ל עומדת בקשר הדוק עם העירייה בכל הנוגע ליצירת תנאים מתאימים לצורך שמירת איכות הסביבה באיזורי התעשייה העתידיים. בעיות ביוב, חצרות, שרותים, מכולות אשפה בכמות מספקת ובמיקום שאין בו כדי להפריע לעבודה או לחנייה – כל אלה הם נושאים שהעירייה נותנת עליהם את דעתה, וחכ"ל לוקחת אותם בחשבון בתכנויותיה.

"ירושלים עוברת במשך השנים תהליך של הכנסת תעשייה בשעריה", אומר ניר וייץ, "וצריך לחשוב על מראה העיר בעתיד. גדרות נאות, צמחייה, שילוט אחיד, יעיל ומעוצב היטב, פינוי אשפה במועד – כל אלה הם לא בשמים, והם היוצרים את ההבדל. יש בין המפעלים הקיימים כאלה המודעים לנושא טיפוח הסביבה, והם, אמנם, זוכים בתחרויות של המועצה לארץ יפה. אנחנו מקווים שכאשר מפעלים אחדים יתחילו לפעול בנדון – ירגישו גם האחרים שלא בנוח, ויצטרפו. יש לנו דוגמא יפה במישור אדומים, שם היתה יוזמה לטיפוח הסביבה מצד המפעלים עצמם. ההתלהבות סחפה את כולם, וכבר היום אין להכיר את המקום".

בשנים האחרונות מתפתחת תפיסה חדשה, שמקורה בהכרת חשיבותו של העובד כמרכיב ראשון במעלה במפעל. שביעות רצונו ורווחתו של העובד הן גורם מיידי לעליית המוטיבציה בעבודה, ולעלייה בתפוקה.

"ברור לנו היום, שאזורי תעשייה חייבים לנהל שרותים טובים לעובד, כמעונות יום, תחבורת ציבורית יעילה, נקיון ועוד. בשלב זה אנחנו מתכוונים לבנות בניין שרות בקרית תע"מ, שיכלול שרותי אוכל, בנקים, בנק הדואר, ואני חולמים גם על שרותי מרפאה מרכזיים באיזורי תעשייה, שירותי מחשב, מרכזי ועידות מקצועיות ומדעיות, אולמי ספורט, חנויות, גני ילדים, ספריה מדעית וכדומה. אדם מבלה לפחות שליש מחייו במקום עבודתו, ויש לתת על כך את הדעת. מובן שיש צורך בשיתוף פעולה של דיירי איזורי התעשייה והרשויות כדי להפעיל שירותים כאלה, ויש למצוא את הדרך שתהיה אטרקטיבית לבעלי העסקים שיבקשו לקיים את השירותים.

אחד השירותים החשובים ביותר הוא מעון יום לילדים הצמוד למפעל, ופועל בהתאם לשעות הפעילות שלו. בקרית תע"מ חוקם מבנה כזה כחלק מתכנון הקריה, והוא פועל מן השעה 6.30 בבוקר עד 5.30 אחר הצהריים. מפעלים אחרים הקימו מעונות כאלה או פתחו בתהליכים להקמתם ביזמתם, מתוך הכרה בחשיבות הענין".

חכ"ל – עבר והווה

1952 – רוממה:
פותחו 300 דונם. החברה הקימה באיזור זה 36,000 ממ"ר מבנים לתעשיה. רוב המבנים נמכרו ורק 3,300 ממ"ר עדיין מושכרים. מבנים נוספים חוקמו ע"י יזמים אחרים על הקרקע שפותחה.

1957 – גבעת שאול ב':
פותחו 300 דונם שעליהם נבנו מבנים ספציפיים ומבנים רב־תכליתיים – מרכז שטנר ומרכז ספיר. שטח המבנים הכולל של חכ"ל הוא 98,000 ממ"ר, והתפוסה – 98.7%. מבנים נוספים הוקמו ע"י יזמים אחרים על הקרקע שפותחה. בהקמה כיום עוד 17,000 ממ"ר, ובשנת הכספים 1987 – מתוכננת הקמתם של עוד 17,000 ממ"ר.

1965 – תלפיות:
פותחו 600 דונם ועליהם נבנו מבנים רב־תכליתיים וספציפיים בשטח כולל של 99,000 ממ"ר. התפוסה 91.4%. מבנים רבים נוספים נבנו על ידי יזמים פרטיים על הקרקע שפותחה. בהקמה, בשיתוף עם משקיעים נוספים, שני מבנים רב־תכליתיים בשטח כולל של 18,000 ממ"ר.

1969 – עטרות:
פותחו 920 דונם אשר עליהם מבנים רב־תכליתיים וספציפיים בשטח כולל של 90,000 ממ"ר. 16,000 ממ"ר מכלל השטח יוחדו לתעשייה האוירית. תפוסת המבנים 92.22%. מבנים נוספים רבים הוקנו על ידי יזמים פרטיים על הקרקע שפותחה. עדיין יש באיזור מגרשים פנויים לבנייה. בינואר 1985 – נחתם הסכם עם ממ"י לפיתוח שלב ב' – ובו 330 דונם נוספים.

1970 – קרית תע"מ:
פותחו 200 דונם באיזור הר־חוצבים, 32 דונם לבנייה על ידי חכ"ל, 118 דונם לבנייה ע"י יזמים פרטיים, ויתרת השטח נועדה לחגורת ירק ולחורש טבעי. הוקמו מבנים בשטח כולל של 32,000 ממ"ר – 3 מבנים רב־תכליתיים ומבנה ספציפי אחד, מאוכלסים כולם. קיים מבנה למעון יום עבור ילדי העובדים וחניון אוטובוסים. מבנה רב־תכליתי בשטח 11,500 ממ"ר הינו בשלבי גמר. בתכנון – מבנה רב תכליתי בשטח 6,000 ממ"ר, מחיצתו לשרותים מסחריים, כלכליים וטכניים לקריה, מחציתו האחרת למפעלים בשלב פיתוח המוצר, מפעלים חדשים, ומפעלים הזקוקים לשטחי אולמות קטנים. הושג הסכם הרשאה עם ממ"י ל־260 דונם שלב ב' – 150 לתעשייה, היתרה לחגורת ירק נוספת. השטח קשה לתכנון ולפיתוח.

1975 – מישור אדומים:
מתוכננים לפיתוח 7,700 דונם, מתוכם 4,200 לתעשייה. התכנון כולל שישה שלבים: 980 דונם – בשני שלבים, שכבר תוכננו ופותחו במלואם, 400 דונם – חלק מהשלב השלישי – תוכננו ופותחו בחלקם. כ־500 דונם – השלב הרביעי בתכנון ויהיה מיועד למפעלים עתירי מדע ולמפעלים מתוחכמים. סך הכל הוקמו במישור אדומים ע"י החברה 63,000 ממ"ר מבנים בתפוסה של 83.31%. מבנים נוספים הוקמו על ידי יזמים פרטיים על הקרקע שפותחה. יתר השלבים יתוכננו ויפותחו לקראת העשור הבא.

ו...עתיד

פסגת זאב:
התכניות בשלבי הכנה להפקדה ופרסום ברשומות. מדובר בהסכם הרשאה עם ממ"י לתכנון ופיתוח 130 דונם, מהם 24 דונם לשרותי כלל עירוניים כמו תחנה לכיבוי אש, מגן דוד ועוד.

שער דרום (תלפיות):
פיתוח 36 דונם, מפעל יהלומים ותכשיטים, מרכז מסחרי, מוטל ותחנת דלק.

מבשרת ירושלים:
בשלבי הכנת תכנית מתאר ל־500 דונם למפעלי תעשייה, מרכזי מלאכה ומסחר.

המבואה הצפונית לירושלים:
בתכנון – פיתוח 2,500 דונם מתוכם 600 דונם לתעשיות הקשורות בשדה התעופה ולמערך שירותים לתעשיות האיזור. הערכת הוצאות התכנון – 80,000 ש"ח לשנתיים. טרם נחתם החסכם עם עיריית ירושלים.

המבואה המזרחית לירושלים:
לפי הזמנת מהנדס העיר תכין החברה תכנית מתאר ל־2,500 דונם באיזור הכביש החדש במעלה אדומים. השטח כולל את איזור ראס חמיס, 600 דונם, בו תבצע החברה תכנון מפורט לתעשיות קלות ולשרותי רכב. הוצאות התכנון נאמדות ב־85,000 ש"ח לשנתיים עד שלוש שנים.

לב טוכנר. תקציב העיריה יקבע את היקף היצירה.

אמנות

כתב וצילם עזרא ינוב

אמן בשירות העיר

עירית אשקלון החליטה להעסיק פסל במשרה מלאה. התוצאות בגני־העיר.

לב טוכנר (32) זכה כי יירשם בארץ כראשון „אמני הערים" העתידים לבוא עלינו בעידן החדש. עירית אשקלון החליטה להעסיקו על פי חוזה מיוחד כ„אמן העיר" אשקלון. במכתב המינוי כותב מזכיר עירית אשקלון אפרים פוסט אל לב טוכנר כי החל מה־1 בדצמבר 1986 יהיה „אמן עירוני" של העיריה, יועסק כפסל־אמן במסגרת המחלקה לתיירות וארועים, למטרת ביצוע פיסול בפארקים וגנים ציבוריים, פיסול וקישוט במוסדות העיר, כפי שיוחלט על ידי ועדה שתעסוק בקביעת המדיניות בנושא הפיסול באשקלון.

של מי הרעיון? שאלנו את לב, צעיר דק גו, מתולתל שיער, נשוי לפסנתרנית ריטה ואב לילד. הרעיון הוא של חיים אריב מנהל המחלקה לתיירות וארועים בעיריה" הוא משיב ומציין כי בעצם רבים בעיריה שקלו את הנושא. כמו בימי הרנאסנס,בחצרות המלכים? „לא. לא. זהו רעיון חדשני לפתח את העיר באפיק אמנותי, לתת חזות נאה ולמשוך את הדור הצעיר אל הפארקים והגנים הציבוריים."

גם המבט אל התיירים היווה שיקול בהחלטה להחתים את לב טוכנר על החוזה העשוי ליצור באשקלון אובייקטים מושכי עין.

זוהי תוכנית שנתית לפיה ישקוד לב, שעלה מרוסיה ב־1977 ומיומו הראשון בארץ הוא מתגורר באשקלון, על העשרת הנוף המקומי בפסלים מונומנטאלים ותבליטים על חזיתות מוסדות הציבור בעיר.

לב טוכנר מגדיר עצמו כאמן בתחום הפיסול והציור המונומנטאלי. הוא סיים 4 שנות לימוד במכללה לאמנות בעיר ויז'ניצה בברה"מ ומשעלה ארצה ניהל במשך שנה את המרכז לאמנות בקרית מלאכי,4 שנים הירצה על ציור ופיסול במכללת אחווה ועוד 5 שנים במכללת הנגב. אחר כך יצא להגשמה. פיסל והכין תבליטים מעץ ואבן, בטון ומתכתות. 5 שנים עבד כאמן כפר הנופש של אשקלון ועתה תעסיק אותו עירית אשקלון.

כיצד יקים פסלים בגני אשקלון, כאשר אנשי דת חרדים עלולים לראות בכך פגיעה בדיבר? „הפיסול שלי הוא אבסטראקטי ויצירותי אינן מתנגשות עם הדת. יש לו תאוריה שהאדם שנברא בחיצוניות קבועה אך פנימיותו משתנית במשך החיים והוא שם את הדגש על פנימיות זו. לכן ,אולי, לא הגבילו אותו ביצירתו העתידה.

יש לו רעיונות להעשרת סגנונה ונופיה של אשקלון, העיר העתיקה, השמש והים, עתיקות והיסטוריה, נוף וחוף. גם התקציב יקבע את הקף היצירה שהאמן העירוני ינחיל לאשקלון. גם חבריו האמנים יתרמו את אשר יוחלט כי יתרמו באמצעות המחלקה העירונית.

האם חבריו האמנים לא מתחו עליו ביקורת? עירית אשקלון בחרה אמן תושב העיר, שמהרגע הראשון בארץ חי ויוצר כאן. רצוני להחזיר לעיר את מה קבלתי ממנה. הוא לא שמע על אמנים אחרים שיסכימו כבוהו לעבוד תמורת כ־1000 ש"ח בחודש: „זו אינה קריירה, זו זכותי וגם תרומה שלי והגשמת רעיונות בני שנים רבות."

בכפר הנופש באשקלון יצר סידרה של פסלים המקשטים את הדשאים והגנים הענקיים: המלאך גבריאל, פנינה בין צדפים, דמות אשה העולה־מהים ועוד. אפשר לראות את לב ליד המחסן העירוני של אשקלון משרטט את פסליו הראשונים המוצעים לאשור הוועדה שתאפשר תוך שנה העשרת גניה של העיר במונומנטים עשוים בטון ואיטונג, אבן וגרניט. ■

עיפרון טוב ירושלים

כשיש לך אבא ירושלמי בן 35 שנים, אתה חייב להיות ילד טוב. כך הגעתי לעולם, צהוב, ארוך, עם שפיץ שחור. וקראו לי „זפיר".

אצלנו הירושלמים, כמה שאתה „גדול" יותר, אתה נעשה קצר יותר. עובדה. במיוחד אחד כמוני שאוהב לפטפט ולהתבטא – מתקצר מהר. מה שהכי עוזר לי להביע את עצמי, זה חיבוק חזק. יש כאלו שמחבקים אותי בבטחון ב־3 אצבעות. והקטנים, ממש חונקים אותי. אבל אני אוהב את זה, כשהם תופסים אותי בצוואר עם כל האצבעות.

סיפרתי לכם על הכובע שלי? זה דבר חדש. קיבלתי במתנה ליום ההולדת. לא יורד לי מהראש. ירוק כזה, ממש כמו כובע של קוסם. בשביל מה זה טוב? נו באמת, זה הסוד שלי, אבל לכם אני מוכן לגלות. כמה טעויות עשיתי בחיים? המון. אבל אף אחד לא גילה. למה? הכובע שלי מיד מוחק כל טעות – ואני מתקן, כאילו שום דבר לא קרה.

אני לא יודע איך זה אצלכם, אבל כשהאף שלי עובר ניתוח קוסמטי קטן (במחדד), אני יודע שאני יפה ומיד אני מצליח בכל התרגילים שנותנים לי.

סיפורו של „זפיר" הצהוב עם האף הארוך והשפיץ השחור. פטפטן לא קטן ובסך הכל – מצליחן. מסתובב בחברה טובה, ללא ספק. „שלום" האינטליגנט, לדוגמה, וראה תמיד בחברת אדריכלים ומתכננים ו„אל־גרקו", רך הלב עם הנשמה האמנותית, הוא הצייר שבחבורה. מה הפלא? כולם באים מירושלים ווסעים הרבה בעולם.

מה שבטוח, זא לא רק עניין פסיכולוגי, עובדה: יש לי חבר זקן אחד, כמעט בן חודש, קטן כזה אבל מאוד חכם, עם המון נסיון. כל היום במשרד הוא עושה חשבונות וכותב וכותב. זה בפירוש עניין של כושר. רוצים לדעת את האמת? גם אצלו – בלי הכובע הירוק – מי יודע מה היה קורה...

על „שלום" האינטליגנט סיפרתי לכם? „שלום" זה שם סודי לחבורה של מקצוענים (ביניהם „שלום" הקשוח ו„שלום" הרך), שמסתובבים המון אצל שרטטים, אדריכלים ומתכננים, מה שהם עושים שם – קשה להאמין. אבל הכי חשוב, החבר'ה האלה לא יורדים משולחן השרטוט, עד שאין איזה בניין או מכונה מסובכת בדרך.

כולנו נפגשים פעם בשבוע אצל „אל־גרקו". משפחת הציירים. משפחה גדולה עם שלושים ושישה אחים שלכולם לב רך ונשמה של צייר. צריך לראות אותם בפעולה. פעם ראיתי אותם מציירים נוף משגע של ירושלים. משהתפלאתי, הסבירו לי שהשפיץ שלהם אחר משלי. הוא רך ואהוב על ציירים.

כמו שאתם מבינים, אני שייך למשפחה גדולה מאוד וחשובה. משפחת העפרונות שאני גאה בה. אבל אחד הדברים שאני גאה בו במיוחד, הוא הידיעה שבכל העולם, רבבות ילדים ואנשים משתמשים בי ועושים איתי דברים נפלאים.

הם עושים את החיים.

עיפרון שגריר

„ארצנו הקטנטונת" יכולה להתגאות בכך שאחד המפעלים הבולטים בעולם בייצור עפרונות נמצא דווקא אצלנו בירושלים. „מפעלי עפרונות ירושלים", שהוקמו בשנת 1950, עובדים היום בטכנולוגיה מתקדמת וחדישה ביותר. לראות איך רבבות של עפרונות צהובים יוצאים מהמכונות המהירות במפעל – זוהי חוויה לשמה. המפעל מייצר עשרות סוגים של עפרונות למטרות שונות, החל בעיפרון הקלאסי המוכר, לשימוש משרדי ולבתי־הספר, ועד לעפרונות שרטוט מקצועיים ועפרונות ציור לאמנים שבינינו.

המפעל מייצר למעלה מ־100 סוגים של עפרונות. המעבר לייצור עפרונות צבעוניים וצבעים, היה מהלך כמעט טבעי. היום, קו־הייצור ה„צבעוני" מגיע אף הוא לממדי־ייצוא גדולים בעולם.

השימוש בצבעים מותאם לגילים שונים ולמטרות רבות. החל בעפרונות צבעוניים, דרך גירי השעווה ועד לפסטלי השמן הקלאסיים מסוג פאן־ארט.

הגיוון הוא רב, כשהמקשר בין כולם הוא האיכות. הקפדה מירבית וביקורת איכות, הם כללים שלא מוותרים עליהם במפעל. יש להם סיבה טובה: הצרכנים העיקריים של הצבעים הם הילדים, וחייבים לנקוט משנה זהירות. כל הצבעים לא רעילים, חזקים ומעוצבים בקופסאות מרהיבות. ואם בצבע דיברנו, אז הראש במפעל לא מפסיק לעבוד. בין תבשילי הצבע מייצרים במפעל גם פלסטלינה ובצק משחק, שהילדים אוהבים כל־כך להשתעשע וליצור בהם. הפלסטלינות בשלל צבעים, גדלים ועוביים שונים.

„מפעלי עפרונות ירושלים" משווק את העפרונות והצבעים לכל יבשת על־פני הגלובוס. רשימת הארצות שאליהן מגיעים מוצרי המפעל היא ארוכה ומכובדת.

המפעל עושה ציונות, ללא מרכאות, גם שם, מעבר לים. במשך השנים יצאו מירושלים מאות מיליוני שגרירים צהובים עם צילינדרים ירוקים לכל העולם.

„האבן הירושלמית"

עם הפנים לייצוא

לחברת „נדבכים בע"מ" - ותק של למעלה מ־30 שנה המספקת אבן וניצור שיש. היום מתמקדת החברה בייצור אבן ירושלמית ושיש לריצוף. בנוסף לכך היא מייבאת שיש איטלקי המעובד סופית במפעל.

בנוסף למפעל בעטרות יש ל„נדבכים" שתי מחצבות: האחת בחברון והשניה בבית לחם. ההתמחות היא באספקת המוצר הסופי מן המחצבות ועד לעיבוד הנעשה לאחר חיתוך האבן, אותו ניתן לקבל בצורות ובגדלים שונים בהתאם לדרישות הלקוח.

הייצור ב„נדבכים" מתמקד ב„אבן הירושלמית" המאפיינת את הבניה הירושלמית, בעיקר בשל עמידותה בפני רטיבות, קור וחום.

„הדרישה המוגברת", אומר יהודה, מנכ"ל המפעל, „לאבן ירושלמית מהווה עדות נחרצת לעליה באיכות ובטיב הבניה".

האבן הירושלמית היא אבן חזקה ויוקרתית. כיום, אומר יהודה, „אנו עובדים עם ליין חדש של מרצפות והקמנו מפעל חדש סמוך למפעל הקיים. בעטרות המטרה – ייצוא של אבן ירושלמית". היום מסוגלת חברת „נדבכים" לייצא לחו"ל אבן ירושלמית בהתאם לדרישה של כל חברה.

„נדבכים" השתתפה בבניית 2,000 יחידות דיור עבור חברות הבניה הגדולות בארץ, ביניהן „רסקו", „אזורים", „דרוקר", „סולל בונה", „אשטרום" ועוד. עיקר הבניה בירושלים וסביבתה הוא בשכונות החדשות של העיר, כמו רמות, ארמון הנציב, גילה, פיסגת זאב, נווה יעקב ובמרכז העיר.

נדבכים

תעשיות ואספקת אבן ושיש בע"מ
רחוב עמק רפאים 10, ירושלים,
טל' 02-859549

גלית
טקסטיל

טקסטיל בע"מ

מפעל גלית טקסטיל מתמחה בייצור שמיכות פוך, סדינים וציפות למיטות וכריות.

המפעל קיים מזה 6 שנים, לפני כתשעה חודשים עבר לאיזור התעשיה תלפיות. בימים אלה מייצרים ב„גלית טקסטיל" שמיכות פוך עם תפירה מיוחדת בשיטת פעולה של „כיסא אויר", המאפשר בידוד רב יותר של חום הגוף.

הייצור הוא לפי הזמנות ומשום כך קשה למצוא שמיכות על המדפים.

עם הלקוחות של גלית טקסטיל בע"מ נמנים ועדי עובדים, בתי מלון, סיטונאים ולקוחות פרטיים.

את מוצרי גלית ניתן לראות במפעל באיזור התעשיה תלפיות רח' התעשיה ליד בית גלי. להזמנות לפנות למיקי בטלפון 02-72139.

שחמט

שאול הון

המועמד הבא?

החודש יתחיל בלינארס שבספרד הדוקרב המסקרן (16 משחקים) בין קרפוב ובין אלוף ברה"מ, אנדריי סוקולוב. המנצח יתמודד בשנה הבאה בקרב הכתר עם גארי קספרוב.

סוקולוב צעיר מקספרוב ב-24 ימים (נולד 20.3.63). הוא גבר בשלבים המוקדמים על וגניאן 2:6 ועל יוסופוב 6.5:7.5 (יוסופוב הוביל 4:6, אך סוקולוב נחל 3 נצחונות רצופים ותיקו במשחק האחרון). הוא מצטיין בדמיון יוצר ובטכניקה מעולה. בבוגוינו הוא היה היחיד במד-כושר נמוך מ-2600, אך הקדים את החזקים וכבש מקום שני-שלישי. הוא גם היחיד שגבר על המנצח קרפוב. כיום הוא שלישי-רביעי במד-כושר העולמי וצופים שינצח בדוקרב עם קרפוב, בהנחה שקרפוב כבר עבר את שיאו. הנה המשחק מבוגוינו.

סוקולוב

קרפוב

1. ה4 ה5, 2. פ"ו3 פ"ג6, 3. ר"ב5 א6, 4. ר"א4 פ"ו6, 5. 0-0 ר"ה7, 6. צ"ה1 ב5, 7. ר"ב3 ד6, 8. ג3 0-0, 9. ח3 ר"ב7, 10. ד4 צ"ה8, 11. פ"ב5 צ"ו8, 12. פ"ו3 צ"ה8, 13. פב"ד2 ר"ו8, 14. ר"ג2 פ"ב8, 15. א4 ג5 (התיאוריה ממליצה פב"ד7 ועל 16. ד5 יבוא ג6), 16. ד5 (חוסם את ר"ב7) פב"ד7; 17. ב3 ג4, 18. פ"ו1 פ"ח5, 19. פג"ח2 ג6, 20. ר"ה3 ר"ה7, 21. מה"ד2 ז12 (מונע שחרור ע"י ר"ו5), 22. ר"ח6 פ"ו7, 23. פ"ו3 מ"ח8 (טקטיקה הגנתית, על 24. צ"ו1 יבוא פ"ו6, 25. 41 פ"ו8), 24. פ"ו4 פ"ו6, 25. פ:פ ר:פ, 26. צ"ו1 מה"ד7, 27. 41 א5 (מוטב ה:ז), 28. 51! א:ב, 29. ג:ב ב:א4, 30. צ"ו3 מ"ו8, 31. מה"ז2 (מאיים ו:ז) ר"ח4, 32. ר:פ ר:פ (כפוי, על מ:ר? בא פ"ו5+!), 33. צ:ר מ:ר, 34. ו6+ מ"ח8, 35. צו"א3 מה"ב5, 36. מה"ה3 צ"ו8, 37. ח4 (מאיים 41 עם ח5 ותקיפת ח7 ע"י המלכה והצריח) ז5? (מוטב ר"ג8), 38. ח:ז צ"ו6, 39. מ"ז2 ח6 (לא צא"ז8 בגלל 40. צ"ח1 ואסור ר"ג8? בגלל 41. צ:ח7+! לא יצלח גם 40. – צ:ו5 בגלל 41. מה"ח3 צ"ו2+, 42. מ"ו1 ג3+, 43. ר"ד3 ווכה), 40. צ"ח1 מ"ח7 ועל צא"ז8 בא 41. מה"ח3 צ"ב8, 42. מה"ח6+! צ:מה, 43. צ:צ+ מ"ו8, 44. צא"ח3 וכופה מט), 41. ר"ד1 צב"ז8 (על מה:ב4 בא 42. ר"ח5 מה"ב2+, 43. מ"ז3 צ:ז5+, 44. מה:צ ח:מה, 45. ר:ו7 (X), 42. מה"ח3 צ"ח8, 43. ר"ח5 שחור נכנע, על צ:ו5 בא 44. ר:ו7 ח5, 45. מה:ח5+ וכופה מט.

★ ראל"צ: כ-600 שחקנים (כולל אורחים מחוץ לעיר) השתתפו בתחרויות החנוכה וסופשבוע, בניהול שמואל פרידמן ובסיוע י. פלט, י. ברנשטיין וג. ליניק. המפעל היה מיועד בעיקר לבני הנוער ונחל הצלחה רבה.

★ חיפה: בתחרות סופשבוע במלון "דן כרמל" (52 משתתפים, ניהל ש. קנדלשיין) צבר מ. פרץ 5.5 מ-6, ב"צ זורלא וא. מנור 5.

תיקו סוער

בליגה למקומות עבודה נסתיים בתיקו קרב סוער בין משה קדם (התעשיה האוירית) לבין ו. אלטרמן ("הפועל" ת"א-חולון).

קדם

אלטרמן

1. ה4 ג5, 2. פ"ו3 ד6, 3. ר"ב5+ ר"ד7, 4. ר:ר+ מה:ר, 5. ג4 פ"ג6, 6. ד4 מה"ז4, 7. ד5 מה:ה4+, 8. ר"ה3 פ"ד4, 9. מה"א4+ ב5, 10. מה"א6 צ"ב8?! (במשחק שטיין-גלר, אליפות ברה"מ 1975, שיחק שחור צ"ד8 והשיג תיקו), 11. פ"ג3 פ"ג2+, 12. מ"ד2 מה"ד3+;, 13. מ:מה פ"ב4+, 14. מ"ד2 פ:מה, 15. פ:ב5 פ"ו6 (מאיים פ:ד5), 16. פ:א7 צ:ב2+, 17. מ"ג3 צ"ב7, 18. פ"ג6 ה6, 19. ד:ה ו:ה6, 20. צא"ב1 צ:צ, 21. צ:צ מ"ד7, 22. פ"ב8+ פ:פ, 23. צ:פ מ"ג7, 24. צ"א8 מ"ב7, 25. צ"ד8 מ"ג7 תיקו. ■

בולים

אליעזר בן

עופות מן המקרא על בולי ישראל

החודש יונפקו בישראל 4 בולים בערך של 0.30, 0.40, 0.50, 0.80 ש"ח המציגים את הנושא דורסי לילה, עופות מן המקרא ואלה הם: אח, שערד משורטט, תנשמת ולילית מדבר. מעצב הבולים הוא א. גלזר. 4 בולים אלה יופיעו גם בגליון אחד שערכו הוא 3 שקל. על השובלים מופיעים פסוקים מישעיהו ומדברים, בהם מוזכרים עופות אלה. המרכז "למידע על עופות דורסים" נמצא בבית ספר שדה כהר גילה. הוא פועל עם "החברה להגנת הטבע" ואוניברסיטת תל־אביב. המרכז סיפק לדואר ישראל את כל הפרטים על דורסי הלילה המופיעים על הבולים.

יופיעו בארץ בין מרץ '87 לאפריל '88

יום הזיכרון התשמ"ז (בול אחד), כינוס הפועל (בול אחד), תערוכת בולים לאומית (גליון מזכרת), 75 שנה לקופת חולים (בול אחד), תערוכת כלבים עולמית (3 בולים), ישראל נקיה (בול אחד), חובבי רדיו (בול אחד), מועדים לשמחה התשמ"ח (3"4 בולים), הרב עמיאל (בול אחד), מסעות חוקרים (3 בולים ו/או גליון מזכרת), לזכרו של שר המשפטים הראשון בישראל, פנחס רוזן (בול אחד), טכנולוגיות מתקדמות (3 בולים), 200 שנה להתיישבות באוסטרליה (בול אחד). האחרונים יופיעו כבר בינואר 1988. ידיעות אלה קיבלנו ממר ינון ביילין מנהל השירות הבולאי.

ברידג'

אדריאן שוורץ

התואר נשאר במשפחה

אליפות תל־אביב לנשים נסתיימה הנצחונן של דניאלה בירמן ויעל אלכסנדרוני. לגברת בירמן יש בזכיה בתואר סיבה לשמחה כפולה, שכן בעלה דוד זכה בתואר לזוגות (פתוח) לפני כשבועיים. המשחק שלהלן לקוח ממשחקי האליפות והוא מצביע על רמה טובה בתחרות.

	צפון	
	♠AKQ86 ♥K1072 ♦A3 ♣A6	
מערב ♠J75 ♥AQ865 ♦K972 ♣4		**מזרח** ♠1094 ♥J93 ♦— — ♣KQJ9875
	דרום ♠32 ♥4 ♦QJ108654 ♣1032	

כולם פגיעים, מחלק צפון.

דרום	מערב	צפון	מזרח
—	—	2 ללא שליט	פאס
5 דיאמונד	פאס	פאס	פאס

ההכרזה טבעית. צפון החליט להעדיף את הפתיחה ב-2 ללא שליט על הפתיחה הרגילה אך המסוכנת של 1 ספייד (בפתיחה כזו אפשר להחמיץ בקלות משחק מלא). דרום הוכיח בתשובתו 5 דיאמונד בגרות ברידג'יסטית: 3 ללא שליט ניתן לביצוע אך ורק אם לצפון יש נכבד שלישי בדיאמונדים ואילו 5 דיאמונדים אפשריים גם במצבים אחרים ובהרכב נכבדים שונה. אמנם, החוזה הסופי אינו בעל סיכויים גבוהים אך 3 ללא שליט אינו ניתן לביצוע בשום אופן.

מערב יצא בקלאב והכרוז לקח באלוף. הוא שיחק אלוף מלך ומלכה ספייד, כשעל הספייד השלישי השליך הארט מידו. עכשיו שיחק קלאב נוסף מידו ומסר את הלקיחה לידי מזרח. מזחר חזר בהארט, שאותו טרף הכרוז בידו ושיחק קלאב שלישי במטרה לטרוף ברומם. אמנם, מערב טרף קודם בשביעית אך הכרוז עלה עליו באלוף מהרומם. הוא שיחק הארט נוסף לידו, בה טרף ובסופו של דבר הפסיד הכרוז רק את המלך דיאמונד, נוסף לקלאב קודם לכן.

גם לו יצא מערב באלוף הארט לא היתה התוצאה משתנה והכרוז היה מבצע את החוזה, כי על הספייד השלישי ישליך הכרוז קלאב וקלאב נוסף על המלך הארט.

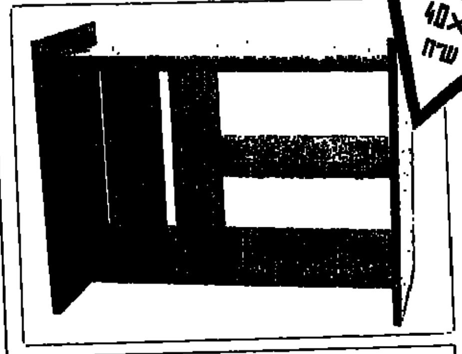

ארונות למערכת סטריאו ותקליטים

מידות 60×80×40 ס"מ

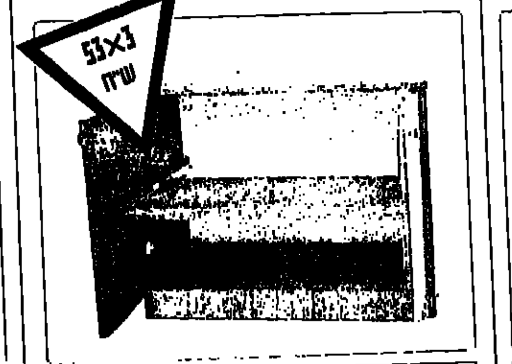

ארונות חדשנים לטלויזיה ווידיאו

עם מדף ושלף לוידיאו ומדף לקסטות
מידות 80×70×50 ס"מ

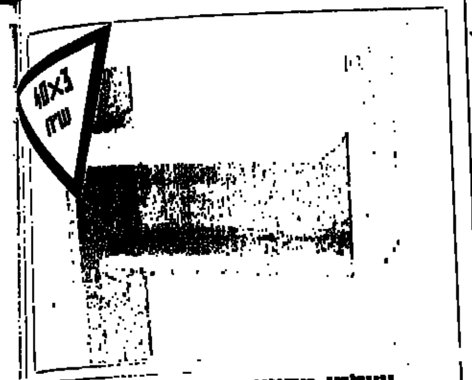

שולחן מחשב עם מדף נשלף

מתאים לכל סוגי המחשבים ומשחקי טלויזיה וכד'
מידות 80×70×50 ס"מ

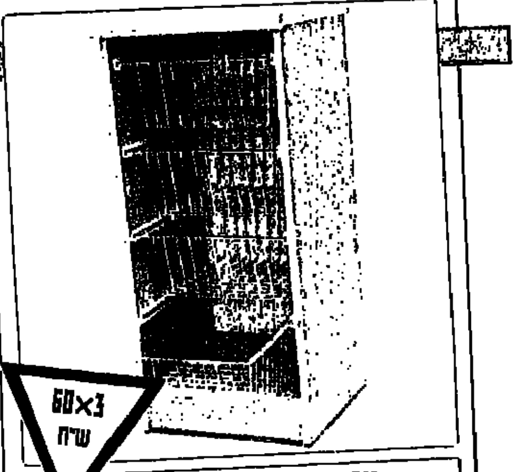

ארון רב שימושי עם סלים

למטבח לאחסון פירות ירקות. לאמבטיה לאחסון חומרי ניקוי וכביסה, לחדרי ילדים לצעצועים ובגדים
מידות 90×40×40 ס"מ

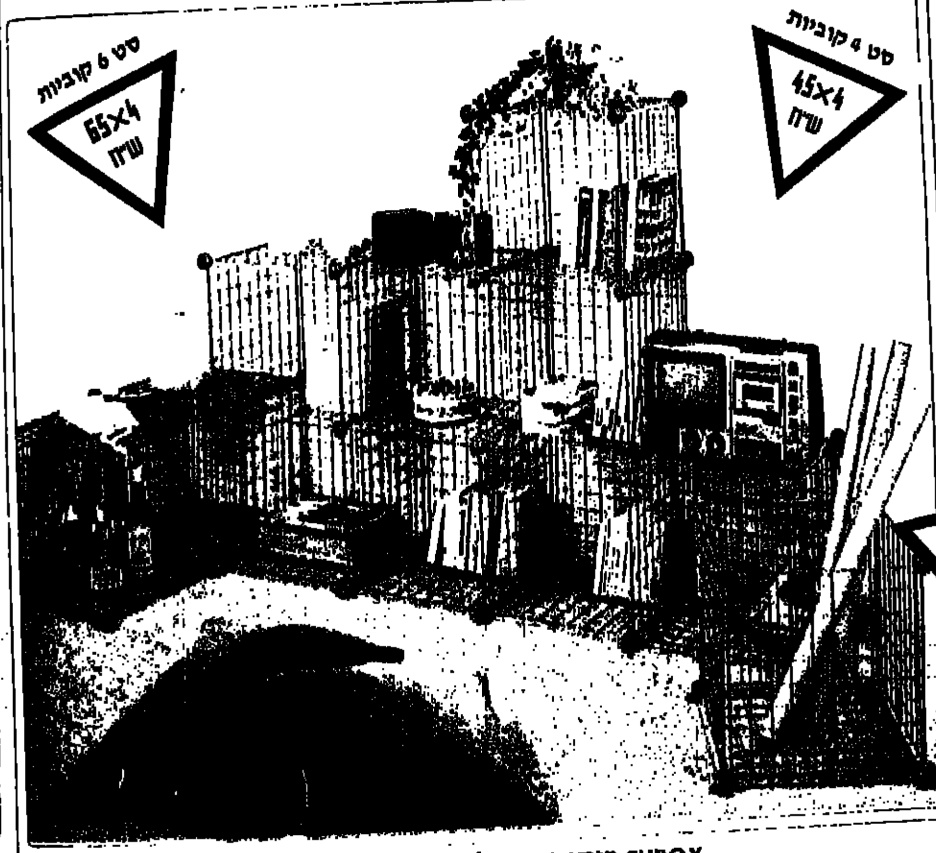

CUBOX ריהוט מודולרי להרכבה עצמית

הפתרון האידיאלי לחדרי ילדים, לפיות סלון, אוטוה, חצוה, וכלי ושימוש אחר. מידות כל קוביה 40×40×40

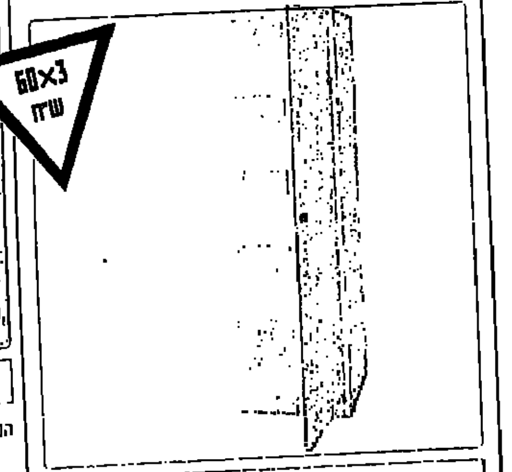

ארון שרות 5 מדפים

לאחסון כלי מטבח, חומרי ניקוי, סוווה, לחדרי ילדים לאחסון בגדים, ספרים וכד'

תיבת דואר תוצרת מערב גרמניה

מידות 75 עומק 225 רוחב 305 גובה
צפוי מחוספס 2×36 ש"ח
ציפוי חלק 2×28 ש"ח

אופנוען משטרה

כולל סירנה, אורות מהבהבים מופעל ע"י סוללות 40 ס"מ אורך 30 ס"מ גובה

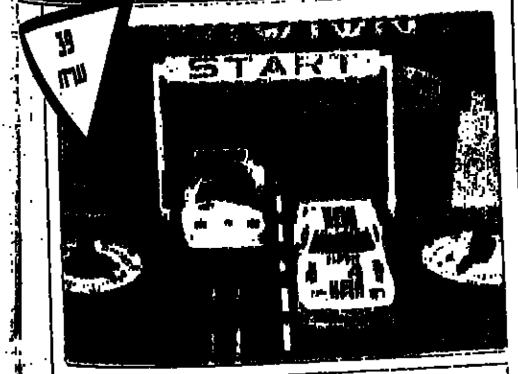

מסלול מרוצי מכוניות

2 מכוניות מרוץ עם שלט רחוק ומד מהירות. מסלול משתנה.

הזמנות 24 שעות ביממה:
03-7511235

דמי אריזה ומשלוח 7.5 ש"ח

בית בכור רמת־גן,
ביאליק 83 (פינת ז'בוטינסקי)
TELEMAILEX...טלמיילקס

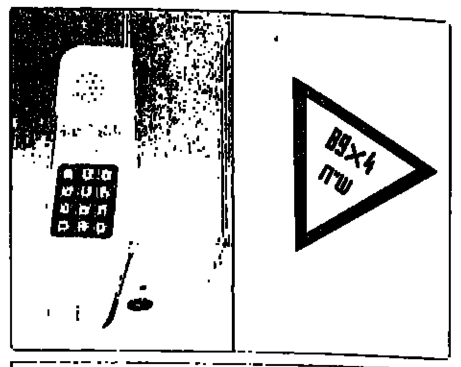

טלפון אלחוטי

משוכלל עם 10 זכרונות אינטרקום, טווח פעולה יעיל 250 מטר.

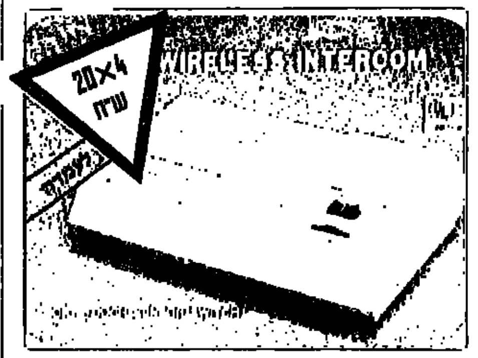

אינטרקום

אינטרקום אלחוטי חשמלי ללא הגבלת טווח. עד 3 שלוחות. שימושי כבייבי סיטר. ווסת קול, רמקול ומיקרופון

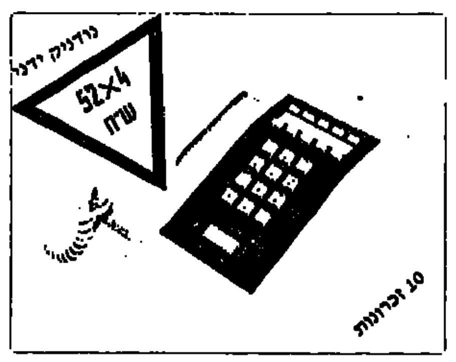

טלפון חכם

ריבור ללא הרמת שפופרת. אפשרות תליה על הקיר לחצנים נוחים, חיוג ישיר מיקרופון ורמקול, ווסת קול.

CODE-A-PHONE 2350

המכשיר של שנות ה"2000. טלפון ומזכירה אלקטרונית המשוכללת ביותר. שלט רחוק עם קוד הפעלה סודי. השארת הודעות מכל מקום בעולם. הפעלה פשוטה הכתבה. הקלטת שיחות טלפון 4 אפשרויות תיכנות מאושר ע"י משרד התקשורת 12 חודשי אחריות. הוראות הפעלה בעברית.

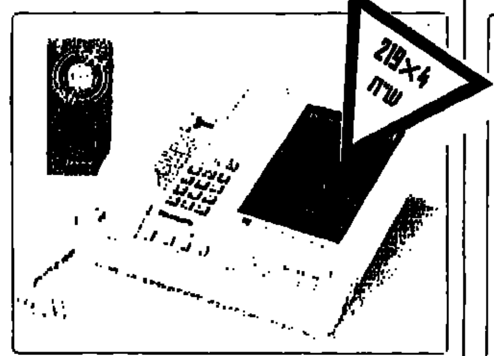

המשרד הנייד פנסוניק 2415

הכל במכשיר חדשני אחד. 15 זכרונות עם רמקול. בורר עוצמת קול. מזכירה אלקטרונית. 2 קסטות. שלט רחוק. קבלת הודעות מכל מקום בעולם

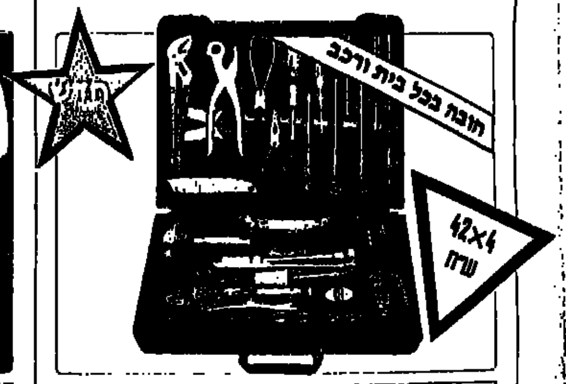

ארגז כלים שימושי

ארגז בתיק נ'ייטס בוור, כולל 66 פריטים מלחם, אקדח ויטים, סחורר טורות, סט ברגים, מברק נטוט מוליך חוטים, ויזקה, פלייר, סט מפתחות פתוחים, ריוו, טס בוקסות, רצ'ט, סט אלן מפתח פמוט, סט מברגי שעונים

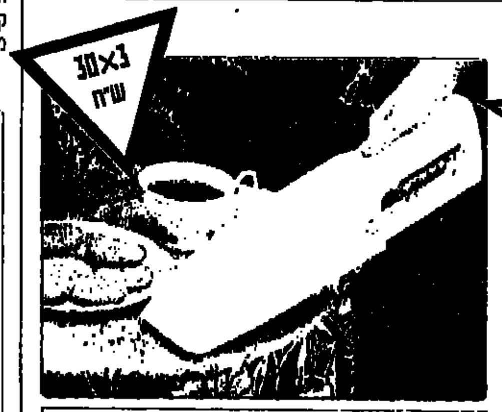

שואב אבק נטען

השואב הוולל – השוק האישי. בכל בית שואב עם מטען חשמלי קל קומפקטי מתאים לבית ולרכב

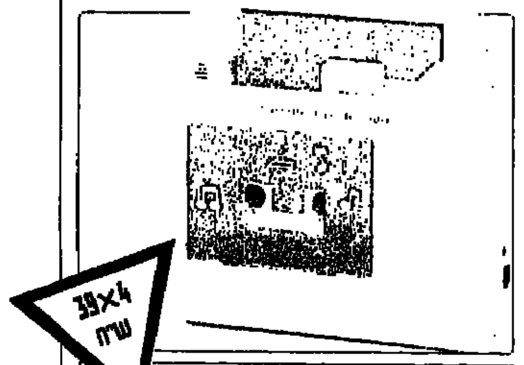

טייפ קסטות לילדים

הרצת קסטה קדימה ואחורה, הקלטה. מיקרופון פנימי. חיבור לחשמל, חיבור לאוזניות, עצירה אוטומטית.

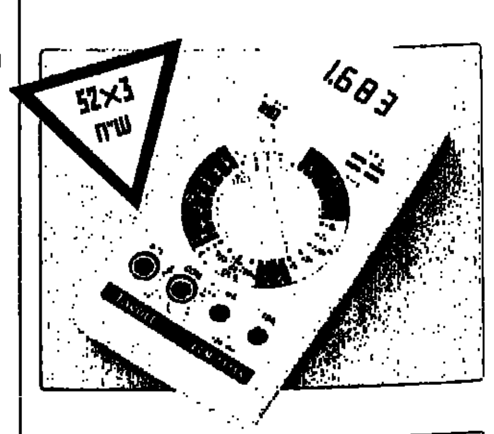

מכשיר מדידה EDM 111

מכשיר מדידה לחובב המקצועי כולל בדיקת קבלים, טרנזיסטורים וכל יתר העבודות הביתיות עמיד בפני נפילה

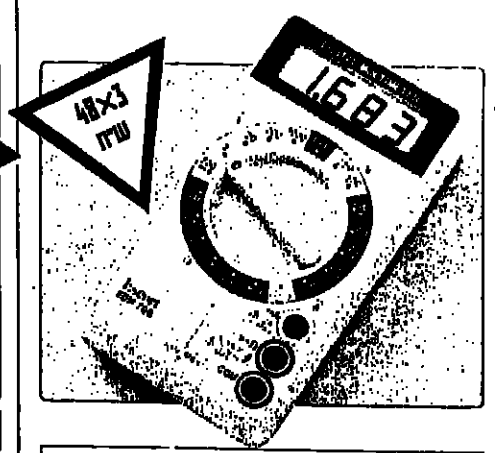

מכשיר מדידה EDM 70

מכשיר מדידה קומפקטי מתאים לכל בית, בודק סוללות, מעגלים ציוד חשמלי ביתי, בודק קצרים בעזרת זמזם. עמיד בפני נפילה.

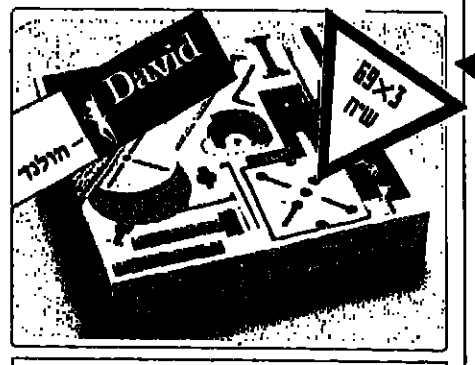

מערכת רב שימושית למקדחה

חמש אפשרויות שימוש, עמוד למקדחה מחרטה מלטש, מחרטה לעיבוד עץ, מחרטה לחריטה פנימית, משטח ליטוש ואבן השחזה.

הזמנות 24 שעות ביממה:
03-7511235

דמי אריזה ומשלוח 7.5 ש"ח